

Bulletin advokacie

Mezinárodní konference o mediaci v Praze • Ústavní soud umožnil poskytování nepravomocných rozsudků • Leasing a zásada poctivého obchodního styku • O neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů“ • 3. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2009 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**Právník roku 2010
vyhlášen** (více na str. 12)

„Velký bratr“ nás vidí a slyší...

(Čtete články na str. 22 – 33.)

**JAK
KONVERTOVAT
DOKUMENTY?**
(Čtete na str. 8.)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz

Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 19. 5. 2010 v nákladu
13 500 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
Impax, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
Jakub Stadler – cena sv. Yva
soutěže Právník roku 2010

Tisk: PBtisk s. r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Petr Poledník: **Historie jako základ** 3

Aktuality

Odešel Otakar Motejl 4
Mezinárodní konference o mediaci v Praze Martina Doležalová 5
Oslavy 20. výročí nezávislosti české advokacie v Brně 6
Konverze dokumentů advokáty: rozhodnuto jak Martin Vychopeň 8
Pozvánka na XVIII. Karlovarské právní dny 10
Vyhlášen 6. ročník soutěže Právník roku 2010 12

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 16
Ústavní soud umožnil poskytování nepravomocných rozsudků
František Korbelt 17
**Ústavněprávní limity monitoringu telekomunikačního provozu:
konflikt mezi bezpečností a svobodou** Jiří Herczeg 22
**Ústavní meze prostorových odposlechů ke sledování osob
a věcí podle § 158d trestního řádu** Milan Jelínek 31
Leasing a zásada poctivého obchodního styku Miloš Zbránek 33
**O neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých
„rozhodčích soudů“** Zuzana Valoušková 35
Má advokát cestovat k soudu tramvají a bez náhrad?
Aleš Nytra 38

Z judikatury

Rozhodčí řízení 43
Z judikatury ESD 45

Z odborné literatury

V. Solnař, J. Fenyk, D. Císařová, M. Vanduchová:
Systém českého trestního práva (Vladimír Kratochvíl) 47
V. Solnař, J. Fenyk, D. Císařová, M. Vanduchová:
Systém českého trestního práva (Vladimír Zoufalý) 51
Martin Mikyska: **Odškodňování pracovních úrazů
a nemocí z povolání (Marie Cilínková)** 51
Zdeněk Koudelka, Miroslav Růžička, František Vondruška:
Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou
(Kateřina Krejčířiková) 52
J. Blahož, V. Baláš, K. Klíma, J. Mrázek, J. Večeř et al.: **Democracy
and Issues of Legal Policy in Fighting Terrorism: a Comparison**
(Naděžda Šišková) 53
Bulletin slovenskej advokacie přináší 54

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Vůdci, svůdci a charismatici..... 56

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 57

Z jednání představenstva ČAK icha..... 61

Z Evropy

Novinky z Evropy J. W. 62

Mezinárodní kongres o lyžařském právu Kateřina Stránská 63

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

3. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže

Právník roku 2009 Jakub Dohnal..... 66

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty
ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 70

Pozvánka na 3. ročník mezinárodního šachového turnaje v Bratislavě ... 72

Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty UK – nové výzkumné pracoviště pro právní praxi

Lucie Josková, Tomáš Dumbrovský 73

Mezinárodní právo rodinné v praxi – zpráva ze společného
semináře Jana Wurstová 74

Nabídka studijní cesty do Lucemburku 76

Prodaná nevěsta na Konopišti 76

Pozvánka na 4. ročník golfového turnaje advokátů „ADVO-CUP“ 77

Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2010 78

Pozvánka na XVIII. ročník tradičního celostátního turnaje
advokacie v tenise 79

Z právnícké společnosti

Odešel Stanisław Mikke Stanislav Balík 80

Za paní Joannou Agackou-Indeckou Vladimír Jirousek..... 81

Nakonec

Rozumování pro odborníky v rodinném právu Petr Hajn 82

Kresba Lubomíra Lichého 83

Víte, že... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis 84

Zusammenfassung/Summary 85

Table of Contents 86

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu.

K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.

Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji barevnou portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Historie jako základ

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

letos uplyne dvacet let, kdy advokátní stav vykonává advokacii v demokratických podmínkách. V této souvislosti je nepochybně třeba se ohlédnout do naší stavovské historie. Hodnotit posledních dvacet let se jeví jako zatím předčasné, a proto jsme se v uplynulých letech samozřejmě ohlíželi do historie vzdálenější, která nám před dvaceti lety byla téměř neznámá.

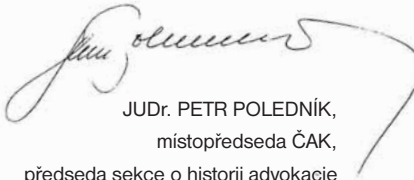
Při výuce advokátních koncipientů i podle zkušeností z advokátních zkoušek ale lze dospět k závěru, že ani současná generace o historii našeho stavu téměř nic neví. Na právnických fakultách se historie advokacie vyučuje pouze jako volitelný předmět a v minulosti, zejména pak před rokem 1989, nebyla objektivní možnost, snad s výjimkou několika málo nadšenců, se tomuto oboru věnovat.

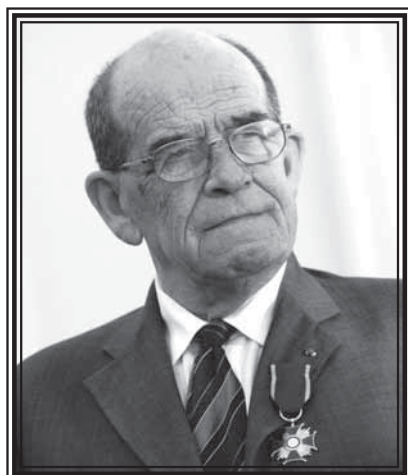
V říjnu loňského roku se ale nám, široké právnické i laické veřejnosti, naštěstí dostala do rukou kniha Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Jedná se skutečně o výjimečnou publikaci, ve které je zachycena historie advokacie od svých počátků do doby nedávno minulé. Je to kniha velmi poučná jak pro generaci současných advokátů, tak nepochybně i pro generace, které budou následovat, neboť nelze předpokládat, že by snad v blízké budoucnosti někdo obdobné dílo opětovně sepsal. O úspěšnosti knihy svědčí nepochybně i to, že je žádaným zbožím a v současné době se připravuje i její anglický překlad, který bude zcela jistě představovat i velmi pěkný dárek pro naše zahraniční kolegy.

Jenom poznání historie advokátního stavu může odhadnout základní směry a tendence jeho vývoje. Znalosti z oboru historie advokátního stavu by měly patřit k základním znalostem praktikujícího advokáta, a proto bude představenstvo iniciovat, aby u advokátních zkoušek bylo požadováno penzum základních znalostí z historie advokacie.

Samotná kniha o dějinách advokacie je pak poučením, jaké výrazné osobnosti česká advokacie v minulosti měla a jaké vážnosti se těšil advokátní stav na veřejnosti. Lze si jen do budoucnosti přát, aby dobrá léta minulosti byla budoucností překonána, což je nepochybně úkolem příští generace českých advokátů.

 JUDr. PETR POLEDNÍK,
 místopředseda ČAK,
 předseda sekce o historii advokacie

Odešel Otakar Motejl

S upřímnou lítostí oznamujeme všem kolegům, že dne 9. května 2010 zemřel v Brně po krátké náhlé nemoci ve věku 77 let Otakar Motejl, jedna z nejvýznamnějších osobností české justice, uznávaný advokát, bývalý předseda Nejvyššího soudu, exministr spravedlnosti a první český ombudsman.

JUDr. Otakar Motejl se narodil 10. září 1932 v Praze. Po studiích na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze pracoval jako advokát postupně v Banské Bystrici, na Kladně a v Praze. V letech 1966 až 1968 působil v Právnickém ústavu Ministerstva spravedlnosti, poté byl dva roky soudcem Nejvyššího soudu, v dubnu 1970 z něj odešel a vrátil se k advokacii.

V letech normalizace obhajoval disidenty a další oponenty režimu (např. Hanu Marvanovou, Alexandra Vondru, skupinu Plastic People of the Universe či členy Jazzové sekce).

Jako zástupce Občanského fóra byl Motejl v prosinci 1989 jmenován členem společné parlamentní komise pro dohled nad vyšetřováním události ze 17. listopadu 1989. Funkci vykonával do ledna 1990, kdy se stal předsedou Nejvyššího soudu ČSFR. Předsedou Nejvyššího soudu byl jmenován i po rozpadu federace. V roce 1998 byl jmenován ministrem spravedlnosti ve vládě Miloše Zemana. Funkci opustil v říjnu 2000. Motejl dal tehdy najevo, že jeho rezignace souvisí s neúspěchem při prosazování reformy soudnictví.

Dne 18. prosince 2000 byl zvolen prvním Veřejným ochráncem práv. Úřad ombudsmana vybudoval „na zelené louce“ a získal mu široký respekt. V roce 2006 byl Poslaneckou sněmovnou do tohoto úřadu zvolen na dalších šest let. Francouzský prezident jej v roce 2000 jmenoval komandérem řádu Čestné legie. V roce 2002 byl mezi čtveřicí osobností, ze kterých ČSSD vybírala prezidentského kandidáta. Od roku 1990 až do své smrti stál v čele Jednoty českých právníků. Nikdy nebyl členem žádné politické strany.

V Otakaru Motejlovi ztratila nejen česká advokacie, ale celá právnická obec i nejširší veřejnost velkou a respektovanou osobnost, který se těšila všeobecné úctě i důvěře, člověka, který se za všech okolností a bez ohledu na panující režim účinně zastával práv slabších, který za lidská práva bojoval, ať již to bylo nepopulární či nikoli.

Česká advokátní komora společně s EPRAVO.CZ, jako organizátoři soutěže Právník roku, si pokládají za čest, že Otakar Motejl převzal letos v lednu v Brně, za potlesku dvou tisíc přítomných ze všech právnických profesí, cenu svatého Yva za celoživotní přínos právu, a vstoupil tak do Právnické síně slávy.

Na společném zasedání představenstev České a Slovenské advokátní komory dne 13. května 2010 uctili všichni přítomní památku Otakara Motejla minutou ticha.

Čest jeho památce!

Mezinárodní konference o mediaci v Praze

VE DNECH 23. – 24. 4. 2010 SE V BUDOVĚ PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE KONALA MEZINÁRODNÍ KONFERENCE O MEDIACI V OBČANSKÝCH A OBCHODNÍCH SPORECH.

Konferenci organizoval světoznámý JAMS International ADR Center z Říma, spolupartnerem byla Česká advokátní komora, Soudcovská unie, Právnická fakulta UK a CMI (Conflict Management International). Konference se konala pod záštitou Evropské unie v rámci grantového programu „Civil Justice“ k podpoře informací o evropské směrnici o mediaci č. 2008/52/CE z 21. 5. 2008, o určitých aspektech ve věcech občanských a obchodních.

Konání konference poněkud ohrozil vulkanický popel, který způsobil neúčast některých účastníků (zejména ze zámoří). Z řad přenášejících nakonec nedorazil „pouze“ mezinárodně uznávaný Bruce Edwards z USA. Na kvalitě konference se však tato neúčast v žádném případě neprojevila.

Po úvodních zdřavicích všech partnerů konference (prof. Giuseppe de Palo za JAMS, prof. JUDr. Aleš Gerloch, děkan PFUK v Praze, JUDr. Tomáš Lichovník za Soudcovskou unii, JUDr. Antonín Mokřý za ČAK) si účastníci mohli shlédnout **živou ukázkou řešení mezinárodního obchodního sporu**, kdy za českou advokacii vystoupili zástupci předních českých advokátních kanceláří (JUDr. Antonín Mokřý – advokátní kancelář Sodomka, Souček, Jindra, Mokřý a partneři, JUDr. Vít Horáček za AK Glatzová & Co.).

Další část konference se věnovala **panelové diskusi na téma mediace ve střední Evropě**, kdy jsme si vyslechli zástupce Slovinska, Polska, Slovenska, Rumunska s příspěvky, které velmi předčily očekávání většiny účastníků v tom smyslu, že mediace v těchto zemích je na velmi rozvinuté úrovni, a to nejen legislativní (všechny citované země již disponují minimálně jedním zákonem o mediaci v netrestních věcech, v případě Slovinska jde dokonce o několik zákonů), ale i praktické, zvláště v úrovni soud-

ní mediace. Za Českou advokátní komoru přednesla příspěvek JUDr. Martina Doležalová a za Unii podnikových právníků (ECLA) JUDr. Marie Brejchová. Příspěvky reflektovaly stávající situaci a vývoj této oblasti v legislativní rovině a v rovině praktického přístupu českých společností k této metodě řešení sporu.

Další den následovala další **panelová diskuse na téma Perspektivy ADR v České republice**. Zde vystoupili zástupci stavovských organizací v ČR – ČAK a Soudcovské unie, dále Právnické fakulty UK v Praze, Institutu mediace a Conflict Management International, kteří se aktivně dlouhá léta účastní vývoje v oblasti mediace, aby sdělili své zkušenosti a poznatky, eventuálně návrhy na další řešení pro rozvoj metody ADR.

Příspěvky vyvolaly silnou odezvu z publika a rozproudily živou diskusi. Ústřední otázkou byla **otázka zákonnosti dohod vzešlých z mediace, jejich vykonatelnosti** v evropské rovině, **povinnost mlčenlivosti mediátora a stran v mediaci** a zcela zásadní věc, **kdy může advokát vystupovat jako mediátor**. Pozornost byla věnována i různým stylům mediace, kterými se projevují mediální techniky jednotlivých povolání.

Nutno je též zmínit **krátký mediální trénink** určený pro předem pozvaný okruh osob, který se konal před oficiální

Za ČAK pozdravil účastníky konference JUDr. Antonín Mokřý, naslouchají děkan PFUK prof. JUDr. Aleš Gerloch, prezident Soudcovské unie Tomáš Lichovník a prof. Giuseppe de Palo z JAMS (zcela vlevo).

konferenci a po jejím ukončení. V jeho rámci jsme shlédli zejména videoukázku obchodního mediačního sporu s patřičným komentářem. Všem bylo zřejmé, že osoba mediátora, kterým byl v uvedeném případě povolán právník, značně přesahovala dovednosti pouze právního rázu, ale mediátor musel být v těchto náročných obchodních případech též zkušený obchodník-byznysmen, navíc osoba znalá ovládat a zvládat emoce obou stran.

Poslední část konference byla věnována paralelně několika workshopům, jmenují např. workshop týkající se psychologických bariér směřujících proti uzavření dohody, či mediace ve vztahu k soudcům, další workshopy byly věnovány prezentaci základních mediačních stylů a dovedností, mediačních technik pro právníky a v neposlední řadě i mediační praxi na Slovensku či tématu „právník jako řešitel konfliktu“. Tyto workshopy byly vedeny zkušenými

JUDr. Martina Doležalová v rozhovoru s JUDr. Vítom Horáčkem a jeho jmenovcem, tajemníkem PF UK JUDr. Tomášem Horáčkem (vlevo).

Účastníci mohli shlédnout i simulovanou ukázkou řešení mezinárodního obchodního sporu pomocí mediace.

mi advokáty - mediátory z Belgie, Slovenska, Nizozemska, Itálie i České republiky.

Konference slavila velký úspěch, dá se říci, že si lze těžko představit větší ohlas a spolupráci všech - organizátorů, řečníků i samotných účastníků. O velkém zájmu svědčí i ten fakt, že se konference účastnilo přes 120 osob, převážně advokátů či koncipientů. Mezi účastníky byly též právníci ze zemí jako Litva, Itálie, Nizozemí, Rumunsko, Polsko, Spojené království a Estonsko. Všem patří dík za aktivní účast i ve složitých podmínkách, kterými byla celá konference provázena (vulkanický popel, kvůli němuž téměř nefungovala letecká doprava a kdy řečníci i účastníci cestovali vlakem i ze vzdálených zemí).

Vrcholem konference se stalo vytvoření pracovní skupiny složené ze všech českých partnerů (ČAK, Soudcovská unie, Právnická fakulta UK) pro vytvoření návrhu zákona o mediaci v netrestních věcech v českých podmínkách.

✿ JUDr. MARTINA DOLEŽALOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

Oslavy 20. výročí nezávislosti české advokacie v Brně

POBOČKA ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY V BRNĚ

pořádá dne 24. 6. 2010,

V RÁMCI OSLAV 20. VÝROČÍ NEZÁVISLOSTI ČESKÉ ADVOKACIE,

odbornou konferencí a společenský večer.

Odborná konference „Fakulta a advokacie v proměnách času“ se koná od 10.00 do 15.00 hodin v budově pobočky ČAK v Brně, Kleinův palác, náměstí Svobody 84/15.

Na konferenci vystoupí s odbornými příspěvky JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, doc. JUDr. Karel Schelle, CSc., JUDr. Ladislav Vojáček, CSc., a další osobnosti spojené s dějinami advokacie v naší zemi.

Upozorňujeme, že kapacita seminární místnosti je omezená - 45 míst.

Společenský večer, v jehož rámci se uskuteční koncert Moravského komorního orchestru, se koná od 19.00 hodin v Besedním domě v Brně, Husova ulice.

Přihlášky na společenskou část oslav zasílejte e-mailem na adresu sekr@cakbrno.cz nebo faxem na číslo 542514409, případně písemně na adresu ČAK - pobočka v Brně, nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno.

Přístup na společenský večer bude umožněn jen advokátům (nikoliv koncipientům, či jejich doprovodu), a to pouze advokátům přihlášeným.

4519*

prodaných ready-made společností

Za 10 let našeho působení na trhu jsme založili a prodali více než 4519 ready-made společností. Dobře víme, že založení společnosti je časově a administrativně náročný proces. U nás pro své klienty získáte novou společnost okamžitě, s profesionálním přístupem, kompletní a bezchybnou dokumentací. obraťte se na nás. Ušetříte čas sobě i svým klientům.

V naší nabídce máme vždy minimálně 80 společností připravených k prodeji se sídlem v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Pardubicích nebo v Bratislavě. Naše společnosti nemají žádné závazky ani pohledávky a jsou připravené k okamžitému převodu.

SPOLEČNOSTI
ONLINE
firmy na klíč do 24 hodin

www.spolecnostionline.cz

e-mail: office@spolecnostionline.cz

zelená linka: 800 333 456

* ke dni 30. 4. 2010

(Právní služby pro naše klienty v případě potřeby zajišťují advokátní kanceláře.)

Komplexní řešení pro advokátní kanceláře

system4u

Zbavte se zbytečného papírování a administrativy. Díky našim systémům máte více času na to, co je skutečně důležité.

Advokátní agenda®

– kompletní vedení spisů, termínů a úkolů, výkazů práce, pošty, datové schránky, fakturace

Inkaso pohledávek®

– software pro hromadnou správu pohledávek, elektronická podání, analýzy a statistiky, propojení s Insolvenčním rejstříkem a Evidencí úpadců ČR

Insolvenční agenda®

– správa spisů a dokumentů k insolvenčnímu řízení

Document Management System

– DMS, správa dokumentů a jejich oběhu, verzování, workflow, integrace s Windows a MS Office, vzdálený přístup

Mobilní přístup

– Mobilní i offline přístup z počítače, integrace s BlackBerry

advokátní
agenda

www.system4u.cz

Konverze dokumentů advokáty: rozhodnuto jak

POSLEDNÍ NOVELA ZÁKONA O ADVOKACII, PROVEDENÁ ZÁKONEM Č. 219/2009 SB., ZŘÍDILA ADVOKÁTŮM OPRÁVNĚNÍ PROVÁDĚT KONVERZI DOKUMENTŮ. KONVERZE DOKUMENTŮ JE, STRUČNĚ ŘEČENO, JEJICH PŘEVOD Z ELEKTRONICKÉ PODOBY DO PÍSEMNÉ A NAOPAK. NA TOMTO MÍSTĚ NEUŠKODÍ PŘIPOMENUTÍ PŘESNÉHO ZNĚNÍ USTANOVENÍ § 25C CITOVANÉHO ZÁKONA VČETNĚ ODKAZU:

„V souvislosti s poskytováním právních služeb může advokát provádět autorizovanou konverzi dokumentů postupem podle zvláštního právního předpisu.“^{11a)}

^{11a)} Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.“

Zmíněná novela zákona o advokacii nabyla účinnosti dne 1. 9. 2009 a advokáti zatím provádějí konverzi dokumentů jen sporadicky. Důvody jsou nejen technické, ale i právní, neboť podrobnější úprava této problematiky (pokud existuje) na advokáty zcela zapoměla.

Právní stav je navíc komplikován tím, že při provádění konverze se advokáti vlastně stávají článkem státní správy, což komplikuje, ba přímo narušuje jejich nezávislé postavení. Popsaný nepříznivý stav musí advokacie řešit vlastními silami, ale bez součinnosti státu se v tomto případě neobejdeme.

V poslední době se množí výtky advokátů na údajnou nečinnost orgánů advokacie. Obsahem výtek advokátů bývá pravidelně to, že od účinnosti zákona uplynula relativně dlouhá doba a advokáti stále nevědí, jakým způsobem mají konverzi dokumentů provádět. **Chtěl bych všechny své kolegyně i kolegy ujistit o tom, že zástupci ČAK se záležitostí konverze dokumentů zabývají průběžně.** Dovolím si zde připomenout, že ani státním orgánům, ani jiným profesním komorám se k dnešnímu dni nepodařilo úplně dokončit všechny kroky, potřebné k úspěšnému provádění konverze dokumentů všemi dotčenými subjekty.

Někteří advokáti reagovali na situaci i odbornými články a stanovisky, uveřejněnými v Bulletinu advokacie.

Vznikly v podstatě dva názorové proudy. První z nich tvrdí, že advokáti mohou konverzi dokumentů provádět samostatně, pouze na základě zákonného zmocnění, a způsob provádění konverze dokumentů zcela postačí upravit stavovským předpisem. Druhý názor pak setrval na stanovisku, že konverzi dokumentů mohou advokáti provádět pouze prostřednictvím kontaktních míst Czech pointu za použití příslušné licence.

Celou záležitostí se obsáhle zabývalo představenstvo ČAK, které se konalo ve dnech 12. – 13. 4. 2010 v Brně. Po vyčerpávající, téměř tříhodinové diskusi (v níž zazněly snad všechny myslitelné argumenty) bylo nakonec naprostou většinou hlasů přijato rozhodnutí o tom, že advokáti budou konverzi dokumentů provádět prostřednictvím kontaktních míst Czech point za použití příslušné licence. Důvod? Tímto způsobem budou konvertovat dokumenty všechny orgány veřejné moci a z ostatních právnických profesí již dnes tak činí např. notáři a exekutoři. Navíc – tento systém je již technicky vyřešen a bude činit nejmenší potíže při zavádění do každodenní praxe. Obsah diskuse je podrobně zachycen v zápisu z jednání představenstva, který je dostupný na www.cak.cz/organy Komory/Zápisy z jednání představenstva.

Na základě tohoto rozhodnutí představenstva ČAK pak byl obratem vypracován návrh smlouvy, která upravuje režim nakládání s licencemi a jejich následnou distribuci advokátům prostřednictvím České advokátní komory. Návrh na schválení této smlouvy je na programu květnového jednání představenstva ČAK.

Protože již nepředpokládám větší problémy při schválení tohoto návrhu, provádí se již dnes technická příprava způsobu nakládání s licencemi a s tím související úpravy informačních systémů a jejich zabezpečení. Pevně věřím, že v horizontu týdnů obdrží advokáti podrobnou informaci a návod, jak si licenci **prostřednictvím ČAK** obstarat a jakým způsobem konverzi dokumentů provádět.

Bezprostředně po nástupu do funkce předsedy ČAK jsem opakovaně vyzýval k tomu, aby advokáti trpělivě vyčkali dalšího vývoje výše popsaných záležitostí. Právní úprava se tvoří postupně, prosazuje se (zejména s přihlédnutím k aktuální politické situaci) velmi zdoluhavě a komplikovaně a ovlivnit tento proces je v dnešních dnech téměř nemožné.

Konverze je dnes v centru naší pozornosti. Průběžně vám budeme podávat informace o dalším postupu a věřím, že v dohledné době budou advokáti provádět konverzi bez větších problémů.

✿ JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ,
předseda ČAK

Česká advokátní komora

se sídlem na Národní třídě 16, v Praze 1

**přijme do sekretariátu
předsedy asistentku.**

Požadavky: SŠ/VOŠ, perfektní ovládnutí práce s PC (Word, Outlook, Excel a další), psaní podle diktátu, zkušenosti s vedením sekretariátu větší organizace, komunikativnost a asertivní chování. Znalost advokátní problematiky a AJ výhodou.

Nástup: dle možností co nejdříve.

Zájemkyně se přihlásí elektronicky se strukturovaným životopisem do 31. 5. 2010 na: sekr@cak.cz.

Bližší údaje: pí Ševčíková, 221 729 032

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law
Praha | Madrid

**Ostatní
advokáti mluví španělsky.**

**My jsme
španělští advokáti.**

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku
a Latinské Americe

Servicios legales en Español

**Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736-7
paha@moreno-vlk.eu**

PR-000524

Karlovarské právnícké dny – Karlsbader Juristentage

Společnost českých, německých, slovenských a rakouských právníků

ve spolupráci s Bundes Rechtsanwaltskammer, Českou advokátní komorou, Deutscher Anwaltverein e. V.,
Forschungsinstitut für mittel- und osteuropäisches Wirtschaftsrecht e. V., Industrie- und Handelskammer
Oberfranken a Internationales Fachinstitut für Steuer- und Wirtschaftsrecht e. V.

zve na

XVIII. Karlovarské právnícké dny

17. 6. 2010 – 18. 6. 2010 (hotel Thermal Karlovy Vary)

Program konference:

Středa 16. 6. 2010

Neformální setkání účastníků konference.

Čtvrtek 17. 6. 2010

Přeshraniční insolvence – *Dr. Guido Stephan*, soudce, Darmstadt

Trestněprávní odpovědnost manažerů – *Dr. Eberhard Kempf*, advokát, Frankfurt nad Mohanem

Možnosti trestního postihu porušení povinnosti péče řádného hospodáře o cizí majetek

– *JUDr. František Púry*, předseda senátu NS ČR, PF UK Praha

Ručení auditorů – *Dr. Hans Petr Huber*, advokát Berlín, General Council – KPMG

Ručení bank vůči investorům – *prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen* – advokát, Kolín nad Rýnem,
prezident společnosti KJT

Odpovědnost insolvenčního správce a odpovědnost státu za dohledací činnost insolvenčního
soudu – *JUDr. Zdeněk Krčmář*, předseda senátu NS ČR

Právní reakce na finanční krizi (Kopírování ekonomického dilematu mezi Skyllou regulace

a Charybdou laissez faire a nebo vlastní prostor úvahy) – *prof. JUDr. Pavel Holländer*, soudce ÚS ČR

K odpovědnosti státu a k možnosti uplatňování jeho regresních nároků – *JUDr. Petr Vojtek*, předseda
senátu NS ČR

Přechod veřejnoprávní odpovědnosti při přeměnách obchodních společností – *Mgr. Robert Pelikán*,
advokát, Praha

Slavnostní recepcce

Předání cen společnosti Karlovarské právnícké dny.

PÁTEK 18. 6. 2010

Záměry EK a ÚOHS v oblasti soutěže – *JUDr. Robert Neruda, Ph.D.*, místopředseda ÚOHS

Trestněprávní aspekty jednání v oblasti hospodářské soutěže – *prof. Dr. Pavel Šámal*, předseda
senátu NS ČR, PF UK

Postavení správce konkurzní podstaty a jeho zodpovědnosti – *doc. JUDr. Milan Ďurica, Ph.D.*, Bratislava

Morální aspekty práva a jejich právní interpretace – *prof. JUDr. Irena Pelikánová*, předsedkyně senátu
ESD, Lucemburk

Inspirace ze starých textů a hodnotový přístup k zákonu – *prof. JUDr. Karel Eliáš*, PF ZČU Plzeň

Péče řádného hospodáře a odpovědnost za její porušení – *Mgr. Petr Kuhn, MBA*, advokát, Praha

Vztah občanského soudního řádu a exekučního řádu při jednání exekutora – posílení pravomoci

i odpovědnosti exekutora – *JUDr. Miroslava Jirmanová*, NS ČR

Novela zákona o konkurzu – *prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc.*, Ústav státu a práva Bratislava

Volný pohyb zboží v EU – *Dr. P. Škvařilová-Pelzl*, ESD

Workshop 1: Formulace a prosazování nároků z průtahů při insolvenčním řízení – *Dr. Peter Schulyok*

Worshop 2: K dalším otázkám volného pohybu zboží v EU – *JUDr. P. Škvařilová-Pelzl*, ESD

Moderace:

JUDr. V. Zoufalý, advokát Praha, viceprezident společnosti KJT

JUDr. K. Čermák, advokát, Praha

JUDr. J. Merkel, min. rada, Bonn

JUDr. J. Vozár, advokát, Bratislava

JUDr. P. Bobek, European University Institute

prof. Dr. F. Graf von Westphalen, advokát, Kolín nad Rýnem

Účastnické poplatky 8900 Kč/320 euro.

Přihlášky a více informací na www.kjt.cz.

Změna programu vyhrazena. Časové uspořádání bude dále upřesňováno.

Na slavnostní recepci budou předány ceny společnosti Karlovarské
právnícké dny – Prestižní cena, Autorská cena, Pocta judikátu.

Podílejte se na výběru nejlepšího právníckého časopisu a judikátu vyplněním interaktivního anketního lístku
na www.kjt.cz, nebo vyplňte anketní lístek v BA a zašlete jej do 1. 6. 2010 na adresu: KJT, Národní 10, 110 00 Praha 1!

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků
KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA pro nejlepší právníký časopis v České republice a ve Slovenské republice
za období 2009/2010

ČASOPIS	VYDAVATEL		HODNOCENÍ (1 – 10)
1 Ad notam	Notářská komora ČR a C. H. Beck Praha	ČR	
2 Ars notaria	Notářská komora SR	SR	
3 Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR	
4 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátská komora	SR	
5 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
6 Jurisprudence	ASPI, a. s.	ČR	
7 Justičná revue	Min. spravodlivosti SR	SR	
8 Kriministika	MV ČR, odb. prevence kriminality	ČR	
9 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	Poradca podnikateľa, Bratislavská vysoká škola práva	SR	
10 Obchodné právo	EPOS	SR	
11 Obchodní právo	Prospektrum	ČR	
12 Právní fórum	ASPI Publishing, s. r. o.	ČR	
13 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR	
14 Právní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
15 Právní zpravodaj	C. H. Beck Praha	ČR	
16 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
17 Právny obzor	Ústav štátu a práva AV SR	SR	
18 Právo a rodina	LINDE nakladatelství	ČR	
19 Právo pro podnikání a zaměstnání	Sagit	ČR	
20 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
21 Soudní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
22 Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR	
23 Státní zastupitelství	Novatrix, s. r. o.	ČR	
24 Trestněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
25 Trestní právo	Sagit	ČR	
26 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	
27 Obchodněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	

Hodnotí se celková úroveň, a to zejména z hlediska publikovaných příspěvků, jejich výběr, aktuálnost atd.
Hodnotí se v rozmezí 1 – 10 (1 – nejméně, 10 – nejvíce), **hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné.**

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT za období 2008/2009

V oblasti judikatury aplikované v ČR za období 2008 – 2009 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp.zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp.zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp.zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

Jméno, příjmení, titul: _____

profese: _____

*Adresa: _____

tel./e-mail: _____

* Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak Vás nebude možno vyrozumět o případné výhře.

Statut Prestižní ceny, Pocty judikátu i anketní lístek jsou k dispozici na www.kjt.cz. Prestižní ceny budou uděleny spolu s Autorskou cenou na slavnostní recepci dne 17. 6. 2010 v Karlových Varech v rámci konference.

Anketní lístky došlé do 1. 6. 2010 budou slosovány o věcné ceny (jejich doplňovaný seznam je uveden na www.kjt.cz).

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlašují 6. ročník prestižní celojustiční soutěže

PARTNEŘI SOUTĚŽE:

- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Soudcovská unie ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Záštitu nad soutěží tradičně přebírá
ministerstvo spravedlnosti ČR.

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoli právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právníká síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 20. 5. 2010 do **31. 10. 2010**. Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2010 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem v lednu 2011 v Praze. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2010.

STÁLÉ KATEGORIE PRÁVNÍKA ROKU 2010

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Právo informačních technologií
- Lidská práva a právo ústavní
- Rodinné právo

STÁLÉ KATEGORIE SE ZVLÁŠTNÍMI KRITÉRII

- Právníká síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)
- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO

Mercedes-Benz

Generální
partner

citibank

Hlavní finanční
partner

novasoft

Beroun golf
RESORT

Exekuce.cz

SP
Scuderia Praha

Cestovní kancelář
FISCHER

JAGUAR
LAND-ROVER
HOUSE OF ENGLAND

Významní
partneři

LERIKA

ZI

océ

CPI
HOTELS

CH-BECK

PROVIDENT
FINANCIAL

UHP

GENERALI
Pojišťovna

WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř

CODEXIS ADVOKACIE
PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Hästens
Fulfilling dreams
since 1992

CSOB

DAS
Pojišťovna právní ochrany, a. s.

Wolters Kluwer
Česká republika

Hlavní
partneři

*Společně zakládáme tradici,
kterou si právnický svět zaslouží!*

EPRAVO.CZ
ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

epravo.cz
Váš partner na cestě právem

ZOOM-ZOOM
ZOOM-ZOOM

*MAZDA6 NENÍ
PRO TY, KDO SI MYSLÍ,
ŽE KONKURZ
JE JEN PRO HERCE*

Nová Mazda6 vyjíždí, aby bořila mýty. Její design, dynamika a nejmodernější technologie Vás nenechají na pochybách, že řídíte jeden z nejlepších vozů současnosti. Vítejte ve výjimečném autě pro výjimečné řidiče. Zveme Vás na testovací jízdu s novou Mazdou6 v dealerské síti Mazda od 3. do 31. května 2010.

MAZDA6. NENÍ PRO KAŽDÉHO

NOVAMAZDA6.CZ

Kombinovaná spotřeba 5,2 - 8,0 l/km, emise 142 - 186 CO₂.

ADVOKÁTNÍ SPISY

Nabízíme advokátní spisy (ve variantě s chlopněmi i bez nich) pro potřeby advokátních kanceláří.

www.advokatnispisy.cz

Garantujeme nejnižší ceny a nejrychlejší dodání.
Objednávejte přes elektronický formulář na webu www.advokatnispisy.cz.
Další informace: info@advokatnispisy.cz.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

Fedor[®]
založeno roku 1990

FEDOR s. r. o.

REKONSTRUKCE HISTORICKÝCH OKEN A DVEŘÍ

FEDOR s. r. o. je soukromá prosperující společnost, která využívá nové technologie při současném respektování potřeb a požadavků svých zákazníků.

Kontaktní údaje:

FEDOR s.r.o., Dubany 12, 798 12 Kralice na Hané
Kontaktní osoba: Ladislav Fedor tel.: 608 257 002
Kancelář: 582 382 188

www.fedor-rekonstrukce.cz

University of New York in Prague

Leadership is a skill.
One you need to develop.

UNYP's professional lifelong education graduate programs

MBA in:

- Management
- Marketing
- Sustainability **NEW**
- Project Management **NEW**
- MIS
- HR Management
- Banking

Masters in:

- European Law and European Integration
- LL.M. in International and Commercial Law
- Professional Communications and Public Relations

PhD by Publication

Visit www.unyp.cz

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Ústavní soud umožnil poskytování nepravomocných rozsudků	17
Ústavněprávní limity monitoringu telekomunikačního provozu: konflikt mezi bezpečností a svobodou	22
Ústavní meze prostorových odposlechů ke sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu	31
Leasing a zásada poctivého obchodního styku.....	33
O neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů“	35
Má advokát cestovat k soudu tramvají a bez náhrad?.....	38
Z JUDIKATURY	43 - 46
Z ODBORNÉ LITERATURY	47 - 54

SHRNUTÍ

František Korbel: Ústavní soud umožnil poskytování nepravomocných rozsudků

Nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 ze dne 30. března 2010 byla zrušena část zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (InfZ), která doposud bránila poskytování nepravomocných rozsudků v průběhu soudního řízení veřejnosti. Tato změna významně otevírá justici veřejnosti a veřejné kontrole. Možnost získání nepravomocných rozhodnutí zřejmě využije i odborná veřejnost. Dopady nálezu lze očekávat i ve vztahu ke kvalitativním parametrům rozhodování soudů a v neposlední řadě staví před Ministerstvo spravedlnosti ČR úkol připravit racionální systém aktivního zveřejňování judikatury s možnostmi vyhledávání textu.

Jiří Herczeg: Ústavněprávní limity monitoringu telekomunikačního provozu: konflikt mezi bezpečností a svobodou

Autor se v článku zabývá ústavností právní úpravy uchování a využívání údajů o telekomunikačním provozu. Už od roku 2005 je v České republice preventivně po dobu šesti měsíců uchováván záznam o každém telefonním hovoru, každé poslané textové zprávě, e-mailu či přístupu na web. Do databází má přístup policie, zpravodajské služby a další oprávněné státní orgány. Z takto nasbíraných dat pak lze poskládat, kdo, s kým a jak často komunikuje, kde se pohybuje apod. To nepochybně výrazně usnadňuje vyšetřování odhalování trestných činů. Zároveň ale existence takové databáze nabízí mnoho scénářů pro případné zneužití. Autor dochází k závěru, že právní úprava shromažďování a využívání provozních a lokalizačních údajů o telekomunikačním provozu – tedy plošné, preventivní uchování údajů o telekomunikačním styku bez konkrétního důvodu (podezření) neobstojí v testu proporcionality, neboť sice sleduje legitimní cíl (vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů), avšak činí tak prostředky nepřiměřenými. Ustanovení § 97 odst. 3, 4 zákona č. 127/2005 Sb. a § 88a TR jsou tak v rozporu s čl. 10 a čl. 13 Listiny a čl. 8 Úmluvy.

Milan Jelínek: Ústavní meze prostorových odposlechů ke sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu

Autor se zabývá podmínkami ústavnosti při užití operativně pátrací techniky ke sledování osob a věcí podle ust. § 158d trestního řádu, jak byly definovány nálezem Ústavního soudu ČR sp. zn. II ÚS 2806/08. Vždy je třeba vycházet z restriktivního výkladu podmínek pro jejich použití. Článek se zabývá také otázkou ochrany soukromí osob v místech výkonu veřejné moci. Soukromí osob musí být zachováno i v těchto místech, pokud neexistuje konkrétní podezření nebo souvislost s činností sledovaných osob.

Miloš Zbránek: Leasing a zásada poctivého obchodního styku

Právní závěry obsažené v odůvodnění rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu, sp. zn. Cdo 4356/2008, se jeví jako krok nesprávným směrem. Nejvyšší soud při respektování smluvní volnosti v minulosti svými rozhodnutími správně korigoval smluvní volnost s ohledem na otázku dobrých mravů a poctivého obchodního styku např. v oblasti smluvních úroků z prodlení a smluvních pokut. Není důvodu, aby v případě smluvních ujednání u leasingových smluv, které nejsou v principu ničím jiným než jiným druhem nepřiměřené sankce, postupoval opačným směrem. Za úvahu by jistě stálo i to, zda tak častý právní produkt, jakým dnes smlouva o finančním leasingu je, by si nezasloužil rámcovou zákonnou úpravu.

Zuzana Valoušková: O neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů“

Příspěvek se zamýšlí nad otázkou neplatnosti rozhodčích doložek směřujících k soukromým rozhodčím soudům, zejména s ohledem na vývoj české judikatury (rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 12 Cmo 496/2008, které v úplném znění zveřejňujeme na str. 43-44) a na judikaturu ESD. Zvláštní pozornost je věnována rozhodčím doložkám sjednávaným ve smlouvách se spotřebiteli a implementaci směrnice Rady 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Příspě-

vek se zabývá též vykonatelností rozhodčích nálezů vydaných takovými rozhodčími institucemi a možnostmi procesní obrany.

Aleš Nytra: Má advokát cestovat k soudu tramvají a bez náhrad?

Autor se zabývá otázkou náhrady cestovních výdajů a náhrady za promeškaný čas, které náleží advokátovi podle ust. § 13 odst. 1, a § 14 vyhl. č. 177/1996 Sb., v platném znění. Tyto náhrady mohou představovat nikoli bezvýznamné položky v příjmech advokáta. Autor poukazuje na velmi nejednotné rozhodování soudů, zejména poukazuje na rozdílná rozhodnutí soudů ostravských. Článkem chce autor vyvolat širší diskusi, která by mohla být podnětem ke sjednocení soudní praxe.

Ústavní soud umožnil poskytování nepravomocných rozsudků

Mgr. FRANTIŠEK KORBEL, Ph.D.

Dne 29. 4. 2010 byl ve Sbírce zákonů publikován náleží Ústavního soudu č. 123/2010 Sb. (sp. zn. Pl. ÚS 2/10 ze dne 30. března 2010), jímž byla k návrhu stěžovatele¹ zrušena část zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (InfZ), která doposud bránila poskytování nepravomocných rozsudků v průběhu soudního řízení veřejnosti.

Díky napadenému ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) InfZ zněla: „Povinné subjekty dále neposkytnou informace o rozhodovací činnosti soudů, s výjimkou *pravomocných* rozsudků.“

Jádrem ústavní stížnosti proti aplikaci tohoto ustanovení, spojené s návrhem na zrušení části zákona, byl názor stěžovatele, že **vyloučení obecné přístupnosti všech nepravomocných rozsudků se přiči materiálním podmínkám pro omezení základního práva na informace**, které stanoví Listina základních práv a svobod v čl. 17 odst. 4 a evropská Úmluva v čl. 10 odst. 2. **Odporuje též povinnosti minimalizace zásahů do základního práva** podle čl. 4 odst. 4 Listiny **a principu proporcionality**, protože takovýmto způsobem konstruované paušální omezení práva na informace, které není vázáno na konkrétní důvod, není podloženo nezbytností v demokratické společnosti, ani žádným jiným rozumně odůvodnitelným společenským přínosem či zájmem.

Nezbytná omezení práva na informace vyplývají podle Listiny z ochrany zájmů státu, práv a svobod jiných osob a v neposlední řadě i z potřeby ctít autoritu, nezávislost a nestrannost soudní moci, jak zdůrazňuje čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Tato omezení však nesouvisí s otázkou právní moci rozsudku, neboť jsou v plném rozsahu zabezpečena jinými ustanoveními právního řádu – například ochranou utajovaných informací podle § 7, ochranou osobnosti, soukromí a osobních údajů osob podle § 8a, ochranou nových informací, které vznikají při přípravě rozhodnutí povinného subjektu, a to až do doby, kdy se příprava ukončí rozhodnutím podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím, nebo též ochranou podle zvláštních zákonů, a to ve vztahu ke všem rozsudkům, bez ohledu na stav řízení a právní moc.

Podpůrně stěžovatel argumentoval **principem zásadně veřejného vyhlášení rozsudků** (taktéž z povahy věci nepravomocných), který má ústavní rozměr v čl. 96 odst. 2 Ústavy a odpovídá mu jak konstrukce základních zásad činnosti soudů podle § 6 zákona o soudech a soudcích, tak i ustanovení procesních řádů (§ 156 odst. 1 o. s. ř., § 236 tr. ř., § 49 odst. 9 s. ř. s. aj.). Stručně řečeno, rozsudek se podle nich vyhláší vždy veřejně a jeho písemné vyhotovení je jen psaným vyjádřením obsahu, jehož veřejná přístupnost je tradičním prvkem soudnictví.

Konečně třetím důvodem byl názor, že **soud je orgánem státu, který si společnost zřídila k výkladu práva, což má svůj společenský smysl pouze tehdy, je-li tento výklad volně přístupný**. To platí i pro soud nalézací, a to i v situaci, kdy jím vydaný rozsudek byl napaden odvoláním a může být v budoucnu změněn či zrušen. Posouzení rizik z toho vyplývajících je věcí každého uživatele informací, nikoli důvodem, proč by měl zákon jejich poskytnutí zakazovat. Navíc množství informací o aplikaci a interpretaci práva v rozsudcích může být pro veřejnost cenné bez ohledu na právní moc, nehledě k doplňkovému působení na kvalitu rozhodovací činnosti samotných soudů.

Průběh řízení

Ministerstvo financí ČR odepřelo poskytnout stěžovateli kopie rozsudků ve věcech, jichž se v postavení účastníka řízení účastnilo, s poukazem na jejich nepravomocný charakter. Všechny požadované rozsudky se týkaly sporů o majetek státu a šlo v nich o výklad zákonnosti a podmínek převodů majetku z Fondu dětí a mládeže v „likvidaci“ podle zákona č. 364/2000 Sb. Tehdejší judikatura nalézacích soudů byla regionálně značně rozkolísaná a žádná pravomocná judikatura vyšších soudů neexistovala. Proto se stěžovatel zajímal o všechna nepravomocná rozhodnutí, z nichž hodlal učinit výkladové závěry pro svou tehdejší advokátní potřebu.

Následnou správní žalobu zamítl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 6. 2008, č. j. 9 Ca 4/2007-43. Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost, kterou zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 4. 2009, č. j. 8 As 50/2008-75.

Nejvyšší správní soud dovodil, že nepravomocné rozsudky spadají do rozhodovací činnosti soudů a jako

¹ Tímto stěžovatelem byl autor tohoto příspěvku Mgr. František Korbel, Ph.D. – pozn. red.).

takové jsou z možnosti volného poskytování vyloučeny ustanovením § 11 odst. 4 písm. b) InfZ, které výslovně umožňuje poskytnutí informací pouze v podobě pravomocných rozsudků. Nejvyšší správní soud dále uvedl, že mu nepřísluší vynášet zásadní soudy o tom, zda předmětná právní úprava je šťastná či nikoliv, konstatoval však, že není v rozporu s právem na informace, garantovaným ústavním pořádkem.

Dne 17. 7. 2009 podal stěžovatel Ústavnímu soudu stížnost, kterou se domáhal zrušení rozsudku Nejvyššího správního soudu pro porušení svého základního práva na informace, spojenou s návrhem na zrušení příslušné části InfZ ve slově „pravomocných“ v § 11 odst. 4 písm. b).

První senát Ústavního soudu neshledal důvod k odmítnutí stížnosti, a proto řízení o ústavní stížnosti přerušil usnesením ze dne 4. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1885/09, a návrh na zrušení části zákona postoupil plénu Ústavního soudu k rozhodnutí podle čl. 87 odst. 1 Ústavy.

nost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“ Obdobně hovoří čl. 10 odst. 2 Úmluvy: „Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestranosti soudní moci.“

(28) Čili, zásah do práv plynoucích z čl. 17 Listiny a z čl. 10 odst. 1 Úmluvy poruší Listinu a Úmluvu tehdy, pokud nebude splňovat požadavky stanovené v čl. 17 odst. 4 Listiny a v čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Musí být tudíž zjištěno, zda byl zásah **stanovený zákonem**, zda sledoval jeden nebo více **legitimních cílů** zakotvených v těchto ustanoveních a zda byl **nezbytný v demokratické společnosti**, aby těchto cílů dosáhl.

Ilustrační foto Jakub Stadler

Vybrané části hodnocení Ústavního soudu

(24) Ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) InfZ neumožňuje poskytnout informaci o rozhodovací činnosti soudů v podobě nepravomocných rozsudků. Tím zasahuje do základního práva jednotlivce na informace (dle čl. 17 Listiny) a do základní svobody jednotlivce přijímat informace (dle čl. 10 Úmluvy) a omezuje je.

(27) Nikoli však každé omezení základního práva jednotlivce je protiústavní. Výslovně to předvídá čl. 17 odst. 4 Listiny: „Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpeč-

(29) S ohledem na existenci § 11 odst. 4 písm. b) InfZ není sporu, že zásah je „stanovený zákonem“ ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny a čl. 10 odst. 2 Úmluvy.

(30) Rovněž podmínku legitimního cíle považuje Ústavní soud za naplněnou. Dotčený zásah může být nazírán jako sloužící k ochraně hodnot citovaných v čl. 17 odst. 4 Listiny a v čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Potud Ústavní soud souhlasí s odůvodněním citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu.

(31) Nicméně Ústavní soud je názoru, že napadená norma **nesplňuje podmínku nezbytnosti** omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti.

(32) Evropský soud pro lidská práva trvale zastává názor, že v článku 10 odst. 2 Úmluvy obsažené přídavné

jméno „nezbytné“ v sobě obsahuje existenci „naléhavé společenské potřeby“ (Lingens, 1986).

(33) Klíčová je teze, že nelze a priori vyloučit, že v konkrétním případě bude ochrana základního práva na informace převažovat nad citovanými hodnotami, tj. že nebude dána existence „naléhavé společenské potřeby“ na omezení základního práva (dále též jako „tato teze“). Právě proto je nutné zkoumat v každém konkrétním případě podle okolností konkrétní věci splnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti.

(34) Ostatně tato teze plyne i z judikatury Ústavního soudu. Kupříkladu v nálezu sp. zn. IV. ÚS 154/97 Ústavní soud konstatoval, že „Při střetu základního politického práva na informace a jejich šíření s právem na ochranu osobnosti a soukromého života, tedy základních práv, které stojí na stejné úrovni, bude vždy věcí nezávislých soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážily, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým.“

(36) Tato teze plyne i z judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Kupříkladu v rozsudku ve věci **Campos Daâmaso proti Portugalsku** ze dne 24. 4. 2008, č. stížnosti 17107/05 (ASPI) [řešícím případ zveřejnění textu obžaloby novinářem před jejím oficiálním přednesením v rámci konkrétního řízení] bylo konstatováno: <<32. Soud tak musí nyní zjistit, zda sporný zásah odpovídá „naléhavé společenské potřebě“, zda byl přiměřený sledovaným legitimním cílům a zda důvody, jichž se dovolávají vnitrostátní orgány za účelem jeho odůvodnění, se jeví jako „relevantní a dostatečné“... 35. Je nutno zjistit, zda v konkrétních okolnostech projednávaného případu zájem na informování veřejnosti převažoval nad „povinnostmi a odpovědností“...> V tomto rozsudku Soud vytyčil, že „31. Především nelze mít za to, že záležitosti projednávané soudy nemohou být předmětem dřívějších či současně probíhajících debat jinde, ať již v odborných časopisech, celostátním tisku či na veřejnosti jako takové. Poslání médií rozšiřovat takové informace a myšlenky odpovídá právo veřejnosti je přijímat.“

Dále lze citovat i známý rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci **Sunday Times proti Spojenému království** ze dne 26. 4. 1979, který se týkal zákazu publikovat informace o probíhajících občanskoprávních řízeních, uloženého danému periodiku. Soud v tomto rozsudku dovedl, že zásah do svobody projevu neodpovídal naléhavé společenské potřebě, která by převažovala nad veřejným zájmem, jenž se pojí se svobodou projevu; neopíral se z hlediska čl. 10 odst. 2 Úmluvy o dostatečné důvody a nebyl ani přiměřený sledovanému cíli, ani nezbytný v demokratické společnosti k zachování autority soudní moci.

(37) Tato teze byla rovněž vyslovena kupříkladu v doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec(2003)13, o poskytování informací vztahujících se k trestnímu řízení prostřednictvím médií.

(38) S touto tezí je však napadená norma ve zjevném rozporu. Neumožňuje totiž **zkoumat v každém konkré-**

ním případě existenci naléhavé společenské potřeby omezení základního práva. Tím popírá notorietu (mj. vyplývající z judikatury Ústavního soudu, srov. např. nález ve věci sp. zn. Pl. ÚS 15/96), že ústavní hodnoty (včetně ústavních práv) jsou prima facie rovnocenné. Napadená norma tak z podmínky nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti v podstatě činí postulát nepřezkoumatelný, neboť její posouzení – se zřetelem na okolnosti konkrétního případu – důsledně vzato vylučuje.

(39) V této souvislosti je třeba připomenout, že právo na informace a svoboda projevu představují jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti; jejich záruky jsou proto zvláště důležité. Nelze nevidět, že právo na informace jako sběr informací je zásadním přípravným krokem v novinářské činnosti a je inherentní, chráněnou částí svobody tisku. Fungování tisku zahrnuje vytváření **fóra pro veřejnou diskusi**. Realizace této funkce však není omezena jen na média a na profesionální žurnalisty. V tom kterém případě vytváří prostor pro veřejnou diskusi kupř. ve vztahu k nevládním organizacím, ale i k jednotlivcům. Účel dané činnosti, tj. sbírat informace, lze tudíž považovat za jeden ze zásadních prvků informované společnosti. Důležitou roli hraje občanská společnost v diskusi o veřejných otázkách. Je nepochybné, že nepravomocný rozsudek může řešit záležitosti veřejného zájmu; žadatelé o informace totiž jsou či alespoň mohou být zainteresováni na legitimním sběru informací o těchto záležitostech. Jejich cílem může být takové informace sdělit veřejnosti, a tím přispět k veřejné diskusi, jež je v demokratickém právním státě nejen legitimní, nýbrž i nezbytná. Monopol na informace, který požívá soud, tak představuje formu cenzury sui generis. V důsledku cenzury informačního monopolu může dojít k zásahu do výkonu kontrolní funkce, která přísluší i občanské společnosti, neboť může mít obdobnou funkci jako tisk.

(42) Veřejná diskuse o věci řešené soudem bez dalšího (t. j. automaticky) nemusí zasahovat do **nezávislosti či nestrannosti soudní moci**. Platí presumpce, že soudce oplývá dostatečnými osobnostními kvalitami garantujícími jeho schopnost rozhodnout věc nezávisle a nestranně, tedy i nezávisle na event. názoru vysloveném ve veřejném prostoru. Obdobného názoru je ostatně i judikatura Evropského soudu pro lidská práva (Campos Daâmaso proti Portugalsku).

(43) Veřejná diskuse o věci řešené nepravomocným rozsudkem může naopak přispět k nezávislému a nestrannému rozhodování, neboť někdy může odhalit existenci nepřipustných vlivů na soudcovské rozhodování. To je právě jeden ze smyslů základního práva na informace jako derivátu svobody projevu. Legitimním cílem veřejné diskuse je **veřejná kontrolovatelnost** konání spravedlnosti, souzení za bílého dne, nikoli v temnu neveřejného soudního řízení. Naopak souzení nedostatečně veřejné je způsobilé snížit autoritu soudní moci, neboť může generovat podezření veřejnosti, že „je co skrývat“ (ve smyslu konání nespravedlnosti). Bez důvěry není řádný výkon veřejné moci v demokratickém státě možný. **Prvek**

důvěry je tak i funkční podmínkou výkonu demokratické veřejné moci, a proto je třeba důvěru v akty veřejné moci chránit; důvěra v soudní rozhodování patří mezi základní mimoprávní atributy právního státu (srov. nálezn. sp. zn. IV. ÚS 525/02).

Autoritu soudní moci ostatně označuje za veřejný zájem – způsobilý omezit základní právo či svobodu – i sama Úmluva v čl. 10 odst. 2. Orgány veřejné moci musí tak přihlížet k tomu, jaká očekávání svým postupem a činností vyvolávají. V důsledku cenzury informačního monopolu (v podobě paušálního zákazu poskytnout nepravomocné rozsudky) může dojít k zásahu do výkonu funkcí veřejné kontroly, která přísluší nejen tisku, ale i občanské společnosti, a ve svých důsledcích i k narušení autority soudní moci. Apriorní (nelimitované) vyloučení veřejné kontroly neposkytnutím nepravomocných rozsudků by proto bylo výrazem neadekvátního pochopení smyslu základního práva na informace a svobody projevu ve vztahu k veřejné moci, a nedostatečnou reflexí smyslu veřejné kontroly veřejné moci. I soud je mocenský orgán, který vykonává moc ve státu, takže podléhá veřejné kontrole.

(45) Lze uvažovat i tak, že případná **veřejná diskuse** (zejména odborná), nikoli bezdůvodně kritizující nepravomocné rozsudky, může jistě svou argumentační fundovaností přispět ke spravedlivému výsledku v pokračujícím soudním řízení. V tom lze stěží rozumně vidět zásah do nezávislosti a nestrannosti soudní moci; ostatně i dle § 82 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, je soudce povinen dbát soustavným vzděláváním o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce.

(47) Existuje i názor, že stát by v **soukromoprávních vztazích** vůbec neměl být osobou povinnou poskytovat informace, a že pokud nepravomocný rozsudek řeší soukromoprávní vztah mezi státem a fyzickou či právní osobou, stát by neměl mít povinnost nepravomocné rozsudky poskytovat, mimo jiné i z důvodu rovnosti účastníků soudního řízení.

(49) Uvedený názor však vychází z nepřipadné premisy, že poskytnutí nepravomocného rozsudku je požadováno od státu v postavení účastníka řízení před obecným soudem v soukromoprávním sporu z titulu takového účastenství v soudním řízení. Základní práva (tedy i právo na informace) jsou však veřejnými subjektivními právy, tedy **adresátem povinností je veřejná moc**. Poskytnutí nepravomocného rozsudku je požadováno od státu jako od nositele veřejné moci, protože požadovaná informace (nepravomocný rozsudek) je výsledkem rozhodovací pravomoci, tedy výsledkem realizace veřejné moci (nikoli soukromoprávních úkonů). Proto by v případě povinnosti vyhovět požadavku o poskytnutí takové informace stát nenesl větší míru povinností než druhý účastník řízení; taková povinnost státu – jako vrchnosti – je totiž založena zcela jiným právním titulem, který se netýká jeho právního postavení účastníka řízení ve vlastním soukromoprávním sporu.

(50) Pokud tedy existuje právo na poskytnutí informace a tomu odpovídající povinnost státu informaci poskyt-

nout, pak z hlediska smyslu a účelu tohoto práva je **nerozhodné, který státní orgán požadovaný údaj poskytne**.

(52) Lze uvést, že co do smyslu a účelu základního práva na informace **není podstatné**, zda se nepravomocný rozsudek týká **soukromoprávního sporu** (např. mezi státem jako vlastníkem a třetí osobou) nebo **věci veřejnoprávní**. Smyslem a účelem práva na informace je totiž veřejná kontrola výkonu státní (tedy i soudní) moci; ta je z logiky věci realizována – a tím i způsobilá podléhat legitimní kontrole – nejen v rozhodování o veřejnoprávních věcech, ale i v rozhodování ve sporech soukromoprávních.

(53) Mínení, že stát by v soukromoprávních vztazích vůbec neměl být osobou povinnou poskytovat informace, je v rozporu s tezí, že i **hospodaření s majetkem státu je nepochybně veřejným zájmem**.

(54) Zbývá ještě dodat, že smysl poskytnutí nepravomocných rozsudků může tkvět i v **předvídatelnosti soudních rozhodnutí** a může jít též o **pramen interpretace práva**, tedy o zdroj právní argumentace. Na tom z logiky věci nic nemění ani skutečnost, že tyto rozsudky mohou být později změněny. Koneckonců i pravomocný rozsudek může být zrušen a publikována bývají i odlišná stanoviska soudců k názoru většinovému.

(56) Uvedený právní předpis nesplňuje podmínku nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti i proto, že bude nezřídkem možné dosáhnout sledovaného legitimního cíle (ochrany citovaných hodnot) využitím jiného prostředku, neomezujícího základní právo v takové míře (čili popření základního práva na svobodu projevu nebude nezbytné). Napadená norma tedy nesplňuje podmínku potřebnosti, tj. podmínku, spočívající v porovnání legislativního prostředku, zasahujícího do ústavní hodnoty, s jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak ústavní hodnoty se nedotýkajícími.

(57) Vyjádřeno poněkud jinak, napadená právní norma v tomto smyslu neobstojí již se zřetelem na její rozpor s čl. 4 odst. 4 Listiny, který přikazuje při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod šetřit jejich podstatu a smysl. Má-li tedy každý právo na informace, pak zákon, který právo vyhledávat a šířit informace omezuje (§ 17 odst. 4 Listiny), nemůže toto právo v podstatě anulovat (negovat), a tím je tedy vyloučit. Napadená norma tudíž nerespektuje **princip minimalizace zásahu do základních práv a svobod** v podobě jejich případného omezení a **maximalizace uchování obsahové podstaty práva základního**.

(58) V této souvislosti lze poukázat především na ustanovení § 7 InfZ, dle kterého je-li požadovaná informace v souladu s právními předpisy (zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti) označena za utajovanou informaci, k níž žadatel nemá oprávněný přístup, povinný subjekt ji neposkytne. Dle § 8a InfZ informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje poskytne povinný subjekt jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu (například § 11 až 16 občanského zákoníku, § 5 a 10 zákona č. 101/2000 Sb.,

o ochraně osobních údajů). Dle § 9 InfZ platí, že pokud je požadovaná informace obchodním tajemstvím (§ 17 obchodního zákoníku), povinný subjekt ji neposkytne. Dle § 10 InfZ informace o majetkových poměrech osoby, která není povinným subjektem, získané na základě zákonů o daních, poplatcích, penzijním nebo zdravotním pojištění anebo sociálním zabezpečení, povinný subjekt podle tohoto zákona neposkytne. Ustanovení § 11 zákona o svobodném přístupu k informacím pak zakotvuje další omezení práva na informace; například v odst. 2 písm. c) zakazuje poskytnutí informace, pokud by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského. Ustanovení § 12 zákona o svobodném přístupu k informacím pak uvádí, že všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon. Obsahem § 12 zákona o svobodném přístupu k informacím je tak pravidlo **selektce**; to odpovídá požadavku, aby oprávněné omezení přístupu k informacím bylo vždy uplatněno jen v nejmenším nutném rozsahu.

(60) Navrhovatel argumentuje i poukazem na čl. 96 odst. 2 in fine Ústavy, dle kterého **rozsudek se vyhláší vždy veřejně**. V této souvislosti logicky namítá, že samotný rozsudek je pouze písemným vyhotovením toho, co již veřejně vyhlášeno bylo.

(61) Argumentace Nejvyššího správního soudu je v tomto směru značně nepřesvědčivá. Omezuje se v podstatě jen na deklaraci, že poskytování informací o rozsudku a podmínky jeho veřejného vyhlášení jsou dva zcela odlišné právní instituty.

(62) Tím však Nejvyšší správní soud opomíjí maximu vnitřní bezrozpornosti a konzistentnosti právního řádu. Právní řád, založený na principech jednoty, racionality a vnitřní obsahové bezrozpornosti, s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 72/06, bod 50).

(63) Není pochyb o tom, že smysl ústavní podmínky veřejného vyhlášení rozsudku bez výjimky a smysl poskytnutí i nepravomocného rozsudku je obdobný; tj. umožnit **účast veřejnosti** jako záruky veřejné kontroly justice.

(64) Jak konstatoval Ústavní soud již ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 28/04, obecné právní vědomí tradičně vnímá právo na veřejné projednání věci jako nástroj **veřejné kontroly justice**. Účelem veřejného jednání „*jest, aby se každý přesvědčiti mohl o tom, jak ze strany státu koná se spravedlnost, kteroužto kontrolou obecnstva nemožnou se stává všeliká strannost soudců*“ (srov. heslo „Veřejný“, in: Riegrův slovník naučný, IX, Praha 1872, str. 997). Tento účel veřejného projednání věci byl po dlouhou dobu v českých zemích pokládán za jediný. Z judikatury prvorepublikového československého Nejvyššího soudu se opakovaně podává, že „*účel, který zákon ustanovením o veřejnosti hlavního líčení jediné sleduje, jest, by se soudní řízení nekonalo bez umožnění veřejné jeho kontroly*.“ [srov. rozhodnutí č. 4336/1932 in: F. Vážný, Rozhodnutí Nej-

vyššího soudu Československé republiky ve věcech trestních (dále jen „Vážný“), XIII, 1932, str. 568]. Obdobně pak dospěl prvorepublikový Nejvyšší soud k závěru, že „*účelem zákona je veřejná kontrolovatelnost konání spravedlnosti, souzení na bílém dni, nikterak v temnu tajnosti soudního řízení. Podává se tudíž pojem veřejnosti jako protiklad tajnosti a je jen otázkou praktičability, do jaké míry zjednan býti může obecnstvu přístup k líčení za šetření neporušitelného postulátu nepřipustnosti vlivů nepříznivě působících na zákonný postup řízení a na činitele na něm súčasné*“ (srov. rozhodnutí č. 1729/1925, in: Vážný, VI, 1925, str. 549).“

(65) Navrhovatel je tedy třeba v tomto směru dát za pravdu, že i z pohledu čl. 96 odst. 2 in fine Ústavy nemůže obstát apriorní vyloučení poskytovat nepravomocné rozsudky tomu, kdo o jejich poskytnutí požádá.

(66) Ze všech těchto důvodů Ústavní soud návrhu **vyhověl** a slovo „pravomocných“ v § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ke dni vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů **zrušil**, a to pro rozpor s články 17 odst. 1, 2, 3, 4, 5 a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a s článkem 10 odst. 1 a 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Závěr

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 významně zasáhl do koncepce přístupu veřejnosti k soudním rozhodnutím, která doposud připouštěla pouze poskytování (anonymizovaných) rozsudků po pravomocném skončení soudního řízení. Zrušení příslušné části zákona o svobodném přístupu k informacím otevírá cestu i k poskytování nepravomocných rozsudků v průběhu soudního řízení. Tato změna může mít dalekosáhlé důsledky, neboť se jim **justice více otevírá veřejnosti a veřejné kontrole**. Informace o nepravomocných rozsudcích, které byly doposud spekulativní povahy, budou veřejně přístupné. To jistě ocení nejen široká veřejnost, ale zvláště zástupci hromadných sdělovacích prostředků a především odborná právní obec a jmenovitě advokáti. Obecná přístupnost a seznatelnost obsahu i nepravomocných rozsudků může být cenným zdrojem právní argumentace, včetně menšinových právních názorů, jakož i zdrojem dalších právně relevantních informací o soudním řízení (délka řízení, kvalita rozhodování, regionální rozdíly v soudní praxi, důvody pro dovolání aj.). Lze jen doufat, že této příležitosti využije Ministerstvo spravedlnosti ČR k systémovému řešení, které v brzké budoucnosti nabídne veřejnou přístupnost judikatury i nižších soudů prostřednictvím internetu, s možnostmi inteligentního vyhledávání. Tím totiž bude věcný smysl nálezu definitivně naplněn.

✿ Autor je místopředsedou Legislativní rady vlády ČR a náměstkem ministryně životního prostředí.

Ústavněprávní limity monitoringu telekomunikačního provozu: konflikt mezi bezpečností a svobodou

doc. JUDr. JIŘÍ HERCZEG, Ph.D.

Úvod

V souvislosti s bojem proti organizovanému zločinu a terorismu se stále znovu objevuje otázka konfliktu mezi svobodou a bezpečností. Do jaké míry je možno omezit ústavně zaručené svobody jednotlivce v zájmu boje proti závažné kriminalitě? Střet abstraktních idejí s praktickou zkušeností jejich dopadu v realitě podrobuje tyto ideje vždy novým zkouškám a s různou mírou naléhavosti se objevují i heretické otázky, zda aspoň některé ideje právního státu nemají být podrobeny revizi.

Informační společnost je charakterizována podstatným využíváním digitálního zpracování, uchování a přenosu informací. Nejrůznější případy, kdy lidé mezi sebou na dálku vstupují do vztahů pomocí technických zařízení, s sebou automaticky přináší pokusy státu obsah vztahu a komunikace mezi nimi monitorovat; díky technickému prvku je pak tato ingerence státu technicky poměrně snadná a obvykle obtížně odhalitelná. S tím je spojena řada nových právních a etických otázek.

Aktuální otázkou je monitoring elektronické komunikace. Každého, kdo používá mobilní telefon, e-mail či si jen občas prohlíží webové stránky, už jistě napadla možnost, že by jeho činnost mohl někdo sledovat a zaznamenávat si údaje obsažené v e-mailu, obsah skutečných hovorů a odeslaných SMS zpráv. Právem se klade otázka, do jaké míry je stát oprávněn údaje o skutečném telekomunikačním styku shromažďovat, uchovávat a využívat. **Už od roku 2005 je v České republice preventivně po dobu šesti měsíců uchováván záznam o každém telefonním hovoru, každé poslané textové zprávě, e-mailu či přístupu na web. Do databází má přístup policie, zpravodajské služby a další oprávněné státní orgány. Z takto nasbíraných dat pak lze poskládat, kdo, s kým a jak často komunikuje, kde se pohybuje apod. To nepochybně výrazně usnadňuje vyšetřování a odhalování trestných činů. Ale zároveň existence takové databáze nabízí mnoho scénářů pro případné zneužití. Je ale tato úprava ústavně konformní?**

Účelem tohoto článku je stručně seznámit odbornou veřejnost s právní úpravou archivace telekomunikačních dat, místy, kde tato úprava koliduje se základními právy, a možnostmi, jak lze právními prostředky zásahy do základních práv napadnout.

Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu

Konflikt mezi svobodou a bezpečností řešil německý ústavní soud a vyslovil se ve prospěch svobody jednotlivce. **Dne 2. března 2010 soud rozhodl, že hromadné uchovávání údajů o telefonických a datových přenosech je v Německu neústavní.¹** Ústavní soud tak reagoval na hromadnou stížnost téměř 35 000 občanů, kteří žádali zrušení zákona z roku 2008, jenž telekomunikačním společnostem nařizoval archivovat záznamy o telefonických hovorech a e-mailové komunikaci po dobu šesti měsíců pro potřeby vyšetřovacích orgánů.

Ústavní stížnost směřovala proti ustanovení § 113a a 113b zákona o telekomunikacích (dále jen „TKG“) a proti § 100g trestního řádu (dále jen „StPO“). Tyto předpisy byly zavedeny zákonem o nové úpravě kontroly v oblastech telekomunikací ze dne 21. prosince 2007.

Podle § 113a TKG jsou poskytovatelé veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí povinni uchovávat preventivně a bez konkrétního důvodu (podezření) provozní a lokalizační údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, službách elektronických komunikací a internetových službách (pevná síť, mobilní telefonie, fax, SMS, multimediální zprávy – MMS, internetová spojení, IP adresy).

Povinnost uchovávat údaje se vztahuje v podstatě na všechny údaje, které jsou nutné k rekonstrukci toho, kdo, kdy, jak dlouho, s kým a odkud komunikoval nebo se pokoušel komunikovat. Naproti tomu se neuchovává obsah komunikace. Po uplynutí doby šesti měsíců, po kterou platí tato povinnost k uchovávání údajů, se údaje během jednoho měsíce vymažou.

Podle § 113b TKG je možno tyto údaje použít pro *1. vyšetřování trestných činů, 2. odvrácení vážných nebezpečí pro veřejnou bezpečnost a 3. plnění úkolů zpravodajských služeb.*

Podle § 100g StGB, jestliže konkrétní skutečnosti odůvodňují podezření, že někdo jako pachatel nebo účastník spáchal trestný čin, zejména trestný čin uvedený v § 100a odst. 2 StGB (odposlech a záznam telekomunikačního provozu), o takový trestný čin se pokusil nebo ho připravoval, nebo spáchal trestný čin prostřednictvím tele-

¹ Rozsudek Spolkového ústavního soudu ze dne 2. 3. 2010 sp. zn. 1 BvR 256/08, 1 BvR 263/08, 1 BvR 586/08.

komunikací, je možno i bez vědomí dotyčného vyžádat údaje o jeho skutečněném telekomunikačním provozu, pokud jsou potřebné pro objasnění trestného činu nebo určení místa pobytu obviněného. Příkaz k vyžádání telekomunikačních údajů vydává na návrh státního zastupitelství soud.

Napadené předpisy jsou implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/24/ES o uchovávání údajů z roku 2006. Podle této směrnice jsou poskytovatelé telekomunikačních služeb povinni uchovávat provozní a lokalizační údaje po dobu nejméně šesti měsíců a nejdéle dvou let a mít tyto údaje připravené za účelem stíhání závažných trestných činů. Směrnice neobsahuje žádnou bližší úpravu k použití údajů; také opatření k ochraně dat jsou v podstatě přenechána členským státům.

Ještě před vlastním rozhodnutím ve věci vydal Spolkový ústavní soud toto předběžné opatření: „*Ustanovení § 113b odst. 1 TKG může být až do konečného rozhodnutí věci použito jen s těmito omezeními: Na základě žádosti orgánů činných v trestním řízení dle § 100g odst. 1 StGB mohou být poskytnuty údaje pouze pro trestné činy uvedené v § 100a odst. 2 StGB za podmínek uvedených v § 100a odst. 1 StGB – tedy za podmínek a pro trestné činy, kde je možné nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu*“².

Spolkový ústavní soud napadené předpisy jako neústavní zrušil a současně nařídil zničení všech telekomunikačních údajů, které byly na základě předběžného opatření orgánů činných v trestním řízení poskytnuty. Spolkový ústavní soud uvedl, že **povinnost uchovávat údaje ve stanoveném rozsahu sice není od samého počátku zcela protiústavní, chybí však zákonná úprava odpovídající zásadě přiměřenosti.** Napadené předpisy nejsou v souladu s ústavněprávními požadavky na (i) bezpečnost dat, (ii) jasné vymezení účelu použití údajů, (iii) transparentnost a (iv) právní ochranu. Konkrétní zákonná úprava, tedy transpozice této směrnice provedená § 113 a a § 113b zákona o telekomunikacích a § 100g trestního řádu, je v rozporu s článkem 10 Ústavy (telekomunikační tajemství) a jako taková je neplatná.³

A. Možnost uchovávání údajů o telekomunikačním styku preventivně a bez konkrétního důvodu (podezření)

Soud uvedl, že samo uchovávání údajů o telekomunikačním provozu bez konkrétního důvodu po dobu šesti měsíců za účelem kvalifikovaného použití v rámci trestního řízení, odvracení nebezpečí a plnění úkolů zpravodajských služeb není zásadně neslučitelné s čl. 10 Ústavy. Zákonná úprava však musí vyhovovat závažnosti takového zásahu a zásadě přiměřenosti.

Uchovávání provozních a lokalizačních údajů je zvlášť závažným zásahem do osobnostních práv s takovou šířkou záběru, jakou právní řád doposud nezná. Soud uvedl, že se jedná o nepřiměřený zásah do intimní sféry jednotlivce, neboť díky archivovaným datům se dá zjistit společenské postavení, politická orientace, stejně jako osobní slabosti, sklony či záliby jednotlivce. Dá se tak sestavit osobnostní profil pozorované osoby a v občanech může vznikat dojem, že jsou ze strany státní moci neustále pozorová-

ni. Tento pocit může bránit nerušenému výkonu základních práv v mnoha oblastech. Také se zvyšuje riziko pro občany, že budou vystaveni dalšímu vyšetřování, aniž by k tomu sami dali příčinu. Mimoto zostří možnosti zneužití, které jsou s takovým shromažďováním údajů spojeny, a jejich obtěžující účinek. Preventivním uchováváním údajů o telekomunikačním styku se prostor pro další bezdůvodné shromažďování údajů o občanech podstatně zužuje.

Soud uvedl, že „*využívání základních práv a svobod občanu (zde tajemství zpráv podávaných elektronickými komunikačními prostředky) nesmí být ze strany státu kompletně sledováno, dokumentováno a registrováno; to patří k ústavněprávní identitě Spolkové republiky Německo, o jejíž zachování se republika musí zasazovat v evropských i mezinárodních souvislostech*“.

B. Přiměřenost zákonné úpravy

Soud uvedl, že vzhledem ke zvláštnímu významu preventivního uchovávání údajů o telekomunikačním styku je toto uchovávání údajů slučitelné s čl. 10 odst. 1 Ústavy jen tehdy, pokud tato úprava bude odpovídat zvláštním ústavněprávním požadavkům. To vyžaduje zejména pravidla pro bezpečnost dat, omezení účelu použití dat, transparentnost a právní ochranu.

1. Požadavky na bezpečnost dat

Pokud jde o bezpečnost dat, zákonodárce musí stanovit pravidla, která zaručí vysoký standard bezpečnosti, který bude odpovídat aktuálnímu stavu poznatků v tomto oboru a nebude určován vlastním uvážením soukromých poskytovatelů, které bude zohledňovat pouze ekonomická hlediska.

Soud uvedl, že napadená úprava takový standard bezpečnosti dat nezajišťuje. Zákon odkazuje v podstatě jen na obvyklou péči nutnou v oblasti telekomunikací (§ 113a odst. 10 TKG) a relativizuje přitom požadavky na bezpečnost všeobecnými úvahami o hospodárnosti v jednotlivém případě (§ 109 odst. 2 věta 4 TKG). Bližší konkretizace bezpečnostních opatření je pak přenechána jednotlivým poskytovatelům služeb, kteří musejí nabízet služby za podmínek konkurence a tlaku na snižování nákladů. Osobám povinným k uchovávání údajů nejsou jasně stanoveny žádné povinnosti za účelem zajištění bezpečnosti dat (jako např. oddělené uchovávání, asymetrické kódování, princip čtyř očí ve spojení s metodou ověřování pro přístup ke klíčům, revizně zabezpečené protokolování přístupu apod.). Také chybí systém dostatečných a účinných sankcí, který by porušení povinnosti k zajištění bezpečnosti dat sankcionoval stejně jako porušení samotné povinnosti k uchovávání údajů.

2 Usnesení Spolkového ústavního soudu ze dne 11. 3. 2008 sp. zn. 1 BvR 256/08.

3 Článek 10 Základního zákona stanoví nedotknutelnost listovního tajemství a tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.

2. Požadavky na přímé použití údajů

Vzhledem k významu uchování údajů přichází vyžádání telekomunikačních údajů v úvahu jen v případě převažujícího veřejného zájmu.

V **případě trestního řízení** je možno telekomunikační údaje vyžádat **jen v případě podezření ze spáchání závažného trestného činu, které je dostatečně odůvodněné konkrétními skutečnostmi**. Zákonodárce musí jasně definovat skutkové podstaty takových trestných činů, tak, jak to učinil v případě odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (§ 100a StGB).

V případě **odvrácení nebezpečí** pro veřejnou bezpečnost ze zásady přiměřenosti vyplývá, že vyžádání preventivně uchovávaných komunikačních údajů může být přípustné **jen v případě existence konkrétního ohrožení zdraví, života nebo svobody osob, bezpečnosti státu**. Tyto požadavky platí stejnou měrou pro použití údajů **zpravodajskými službami**.

Soud dále uvedl, že § 113b TKG nevyhovuje požadavkům na dostatečně určité vymezení účelu použití dat. Zákonodárce se zde spokojil s tím, že jen generalizujícím způsobem načrtl oblasti úkolů, pro které má být možné vyžádání údajů podle pozdější legislativy jednotlivých spolkových zemí. Spolkový zákonodárce zde zavedením povinnosti poskytovatelů služeb k preventivnímu uchování všech komunikačních údajů vytvořil „*pool telekomunikačních údajů*“ otevřený pro mnohotvárné a neomezené použití, do kterého může zákonodárce v rámci celého státu i jednotlivých zemí zasahovat na základě vlastních rozhodnutí. Poskytnutí takového „*poolu údajů*“, který je podle svého stanoveného účelu otevřený, stírá obvyklou souvislost mezi uchováváním a účelem uchovávání a není slučitelné s ústavou.

Úprava použití údajů uchovávaných podle § 113a zákona TKG je nepřiměřená i z toho důvodu, že **pro přenos není stanovena žádná ochrana důvěrných vztahů**. Minimálně pro úzký okruh telekomunikačních spojení odkázaných na zvláštní důvěrnost je taková ochrana zásadně potřebná.

Soud konstatoval, že ustanovení § 100g StGB, které umožňuje vyžádat provozní a lokalizační údaje pro trestní řízení, neodpovídá zásadě přiměřenosti. Soud uvedl, že podle tohoto ustanovení je možno předmětné údaje vyžádat nejen v případě závažných trestných činů, nýbrž nezávisle na taxativním katalogu uvedeném v § 100a (odposlech a záznam telekomunikačního provozu) i pro trestné činy méně závažné.

Ústavněprávním hlediskům pak neodpovídá toto ustanovení v části, kde stanoví, že jako možný podnět pro vyžádání údajů je postačující každý trestný čin spáchaný prostřednictvím telekomunikací, a to nezávisle na jeho

závažnosti. S takovou úpravou je možno použít údaje uchovávané podle § 113a TKG prakticky na jakoukoli skutkovou podstatu. Jejich použití tak ztrácí vzhledem k rostoucímu významu telekomunikací v každodenním životě svůj charakter výjimečnosti. Zákonodárce se zde již neomezuje na použití údajů ke stíhání závažných trestných činů, nýbrž dalece přesahuje tento rámec a tím i rámec stanovených cílů uchovávání údajů dle předpisů EU.

3. Požadavky na transparentnost přenosu dat

Zákonodárce musí pro uchovávání a použití údajů stanovit jasná pravidla transparentnosti. Sem patří zásada otevřenosti při shromažďování a použití osobních údajů. Použití údajů bez vědomí dotčené osoby je podle ústavního práva přípustné jen tehdy, pokud by jinak došlo ke zmaření účelu vyšetřování, kterému vyžádání údajů slouží. Pro odvrácení nebezpečí a plnění úkolů zpravodajských služeb to zákonodárce zásadně může předpokládat. Naproti tomu v případě trestního řízení přichází v úvahu také otevřené zjišťování a využití údajů. Tajné použití údajů je možné v trestním řízení jen tehdy, pokud bude v jednotlivém případě nezbytné, a pokud ho nařídí soud. Pokud k použití dat dojde tajně, musí zákonodárce stanovit možnost alespoň dodatečného informování. Ta musí zaručit, aby ten, kterého se vyžádání údajů přímo týká, byl alespoň dodatečně informován. Výjimky z tohoto ustanovení vyžadují kontrolu soudu.

4. Požadavky na právní ochranu

Pro využívání uchovávaných údajů je nutno zásadně stanovit výhradu soudního rozhodnutí. Pokud dotčená osoba neměla dopředu žádnou možnost bránit se před soudem proti použití svých komunikačních údajů, **musí jí být dodatečně dána možnost soudní kontroly**. Přiměřenost úpravy dále předpokládá **účinné sankce v případě porušení práva**. Pokud by i závažná porušení telekomunikačního tajemství ve výsledku zůstala nepotrestána a následkem toho by se zmenšila ochrana osobnostního práva vzhledem k nehmotné povaze tohoto práva, odporovalo by to závazku státní moci, podle které se má jednotlivci umožnit rozvoj jeho osobnosti a chránit jeho osobnostní práva před ohrožením třetími osobami.

Spolkový ústavní soud tak uzavřel, že napadené předpisy § 113a, § 113b TKG a § 100g StGB představují nepřiměřené zásahy do soukromí jednotlivce a nejsou ze shora uvedených důvodů slučitelné s čl. 10 odst. 1 Ústavy.

Směrnice o data retention

Pojem „data retention“ znamená preventivní uchovávání provozních a lokalizačních údajů o elektronické komunikaci. Předpokladem pro zavedení plošného monitorování digitální komunikace byla atmosféra řešení aktuálních bezpečnostních hrozeb po teroristických útocích 11. září 2001 a současně dokončený přechod na digitální technologie v komunikacích.⁴

4 Po bombových teroristických útocích v Madridu uložila Evropská rada Radě, aby prozkoumala návrhy na zavedení pravidel o uchovávání provozních údajů o komunikaci ze strany poskytovatelů služeb s cílem jejich přijetí v roce 2005. Prioritu, kterou má přijetí příslušného právního nástroje v této věci, potvrdilo zasedání Rady, které se konalo dne 13. 7. 2005 po teroristických bombových útocích v Londýně.

Ilustrační foto Jakub Stadler

V březnu 2006 tak byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchování údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (dále jen „směrnice o data retention“).⁵

Účelem této směrnice je harmonizovat předpisy členských států týkající se povinnosti poskytovatelů veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí, pokud jde o uchování určitých provozních údajů tak, aby se daly poskytovat příslušným orgánům členských států pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání závažné trestné činnosti, jako jsou terorismus a organizovaný zločin.⁶

Směrnice se vztahuje na provozní a lokalizační údaje o právnických i fyzických osobách a na související údaje, které jsou nezbytné k identifikaci účastníka nebo registrovaného uživatele. Nevztahuje se na obsah elektronických sdělení, ani na informace vyžadované při použití sítí elektronických komunikací. Členské státy jsou dle směrnice povinny zajistit, aby se telekomunikační údaje uchovávaly po dobu nejméně šesti měsíců a nejvýše dvou let ode dne komunikace.

Směrnice však nezakazuje výslovně nashromážděná data využívat i pro řadu dalších případů, než jen vyšetřování závažných trestných činů, ani nedává jakákoli pravidla pro okruh státních orgánů, které mohou úda-

je dostat, ani nestanoví podmínky soudního povolení pro přístup k údajům. Čl. 4 směrnice pouze stanoví pravidlo, že shromážděné údaje mohou být poskytovány příslušným vnitrostátním orgánům v konkrétních případech a v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

Směrnice přebírá ze směrnice o ochraně osobních údajů v telekomunikacích (č. 2002/58/ES) povinnost, aby data byla zabezpečena proti zničení, poškození, zneužití či neoprávněnému přístupu a potvrzuje kompetenci nezávislých orgánů dozírat na plnění těchto podmínek (čl. 7 a 9).⁷

5 O neplatnosti směrnice již rozhodoval Evropský soudní dvůr, avšak tento rozsudek se týkal pouze volby právního základu směrnice, nikoli porušení základních práv. V odůvodnění soud ESD výslovně uvedl: „Je rovněž třeba upřesnit, že žaloba podaná Irskem se týká pouze volby právního základu, a nikoli případného porušení základních práv vyplývajícího ze zásahů do výkonu práva na soukromí, které s sebou směrnice 2006/24 přináší.“ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 10. 2. 2009 ve věci C-301/66 o žalobě na neplatnost směrnice č. 2006/24/ES podané Irskem.

6 Proti návrhu směrnice předložené Komisi v červnu 2005 se zvedl velký odpor: negativní stanovisko vydali mimo jiné Evropský komisař na ochranu osobních údajů, Evropská policejní konfederace, European Digital Rights a Privacy International.

7 Členské státy se zavázaly zajistit, aby poskytovatelé veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí dodržovali alespoň tyto zásady bezpečnosti údajů: (i) uchovávané údaje budou mít stejnou kvalitu a budou podléhat stejnému zabezpečení a ochraně jako údaje na síti; (ii) na údaje se budou vztahovat vhodná technická a organizační opatření k ochraně údajů před náhodným nebo neoprávněným zničením, náhodnou ztrátou či pozměněním nebo nepovoleným nebo neoprávněným uchováním, zpracováním, přístupem nebo zveřejněním.

Právní úprava v České republice

Povinnost uchovávat stanovené provozní a lokalizační údaje stanoví zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Zákonodárce tak již v předstihu implementoval tehdy pouze připravovanou Směrnicí o data retention.

Podle § 97 odst. 3 zákona právnická nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací je povinna uchovávat provozní a lokalizační údaje, které jsou vytvářeny nebo zpracovávány při zajišťování jejich veřejných komunikačních sítí a při poskytování jejich veřejně dostupných služeb elektronických komunikací. Provozní a lokalizační údaje týkající se neúspěšných pokusů o volání je právnická nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací povinna uchovávat pouze tehdy, jsou-li tyto údaje vytvářeny nebo zpracovávány a zároveň uchovávány nebo zaznamenávány.

Právnická nebo fyzická osoba, která provozní a lokalizační údaje uchovává, je na požádání povinna je bezodkladně poskytnout orgánům oprávněným k jejich vyžádání podle zvláštního právního předpisu (jde zejména § 88a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, § 6 až 8 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, § 9 a 10 zákona č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství). Současně je tato osoba povinna zajistit, aby s údaji nebyl uchovávan obsah zpráv. Doba uchovávání těchto provozních a lokalizačních údajů nesmí být kratší než 6 měsíců a delší než 12 měsíců. Po uplynutí této doby je osoba, která údaje uchovává, povinna je zlikvidovat (pokud nebyly poskytnuty orgánům oprávněným k jejich vyžádání).

Rozsah provozních a lokalizačních údajů, dobu jejich uchovávání a formu a způsob jejich předávání orgánům oprávněným k jejich využívání stanoví vyhláška č. 485/2005 Sb.

U pevných telefonních služeb jsou provozovatelé povinni shromažďovat zejména údaje o typu uskutečněné komunikace, o telefonních číslech volajícího a volaného, o datu a času zahájení a ukončení komunikace, datum a čas počátku hovoru, doba jeho trvání a označení základové stanice, která zajišťovala hovor v okamžiku spojení, a označení základové stanice, která hovor zajišťovala v momentu ukončení spojení (jako např. lokalizace komunikujících SIM karet).⁸

Účastníci mobilní komunikace mohou počítat s uchováním dat o svých telefonních číslech, o jednoznačném kódu svého mobilního telefonu (IMEI), o své poloze a pohybu, a to i pokud komunikace neprobíhá (stačí

zapnutý mobilní telefon). Není však možné zaznamenávat obsah hovoru, protože je předmětem telekomunikačního tajemství.

V případě použití internetu jsou uchovány zejména uživatelské účty, identifikátor počítače i serveru, k němuž bylo přistupováno (zejména IP adresa, úplné doménové jméno) a zadané URL adresy. Zaznamenávají se i údaje o použití chatu, usenetu, instant messagingu (např. ICQ) a IP telefonie, a to veškerá identifikace komunikujících stran, transportní protokol a použité služby (např. přenos souborů).

Užívání elektronické pošty se zaznamenává v podobě údajů o e-mailové adrese stran komunikace, protokolu elektronické pošty a o identifikaci poštovních serverů a identifikaci počítače komunikujících.

Podle české úpravy se nad rámec směrnice sleduje u internetového připojení a služeb a e-mailové komunikace množství přenesených dat, informace o použití šifrování, metoda a status požadavků na službu a její realizace. Uchovávají se i informace o posílání SMS z internetových bran a další „zájmové identifikátory“. U telefonie nad rámec směrnice stát žádá identifikaci předplacené telefonní karty, veřejného telefonního automatu, čísla dobíjecích kuponů a jejich přiřazení k dobíjenému číslu, vazbu mezi mobilním přístrojem a všemi vloženými SIM kartami.⁹

Vyžadování údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu pro trestní řízení

Poskytování provozních a lokalizačních údajů pro trestní řízení je upraveno v § 88a TŘ. Podle tohoto ustanovení, je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení třeba zjistit údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení soudce, aby je právnické nebo fyzické osoby, které vykonávají telekomunikační činnost, sdělily jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci, nebo policejnímu orgánu.

Ustanovení § 88a TŘ bylo reakcí zákonodárce na judikaturu Ústavního soudu, která vycházela z toho, že čl. 13 Listiny nezakládá pouze ochranu tajemství vlastního obsahu zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením, ale i dalších údajů evidovaných při registraci telekomunikačního provozu ve vztahu ke konkrétním osobám.¹⁰

Trestní řád stanoví pro vyžádání údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu tyto podmínky:

(i) musí jít o objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení,

(ii) je třeba zjistit údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, a

(iii) vydání údajů musí nařídit předseda senátu a v přípravném řízení soudce.

8 Díky údajům o stanici BTS lze zjistit polohu mobilního telefonu při uskutečnění telefonického rozhovoru, a to nejen polohu volajícího, ale i volaného, případně polohu mobilního telefonu připojeného k mobilní síti.

9 K tomu srov. např. Kučera, P.: Data retention v Česku prakticky I. – co a jak se uchovává, www.lupa.cz.
Kučera, P. K historii data retention v lidskoprávním kontextu, www.lupa.cz.

10 Srov. nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 502/2000, IV. ÚS 536/2000 a IV. ÚS 78/2001.

Příkaz k zjištění údajů o telekomunikačním provozu musí být vydán písemně a odůvodněn. Příkazu není třeba, pokud k poskytnutí údajů dá souhlas uživatel telekomunikačního zařízení, ke kterému se mají údaje o skutečném telekomunikačním provozu vztahovat. Příkaz ke zjištění telekomunikačního provozu v přípravném řízení trestním vydává soudce, který tak činí zpravidla na návrh státního zástupce, byť to zákon v § 88a odst. 1 TR výslovně nestanoví (§ 88 odst. 1 TR se zde použije per analogiam). V přípravném řízení však může zejména v případech, které nesou odkladu, učinit návrh na vydání příkazu i přímo policejní orgán.

V příkazu ke zjištění údajů o skutečném telekomunikačním provozu musí být mimo obecných náležitostí (§ 134 per analogiam) uloženo sdělení konkrétních údajů o skutečném telekomunikačním provozu, za jakou dobu mají být tyto údaje sděleny, údaje o osobě, ohledně níž mají být příslušné skutečnosti sděleny (účastník či uživatel telefonní či jiné stanice uvedením zejména jména a příjmení, adresy bydliště a čísla stanice, jsou-li tyto údaje známy), účel zjišťování údajů o skutečném telekomunikačním provozu ve formě zejména údajů o trestném činu, pro který se řízení vede nebo pro který bylo zahájeno trestní stíhání, a konkrétní orgán činný v trestním řízení, kterému mají být uvedené údaje sděleny.

V příkazu je třeba uvést i to, jakým způsobem mají být požadované údaje o skutečném telekomunikačním provozu sděleny soudu nebo v přípravném řízení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu (např. v písemné zprávě, tedy v listinné podobě, anebo způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup k vyžadování informací z databáze účastníků veřejně dostupné služby elektronických komunikací i předávání dat souvisejících s poskytováním služby elektronických komunikací atd.).¹¹

I v řízení podle § 88a odst. 1 TR musí soud zkoumat opodstatněnost vedení příslušného trestního řízení. Z hlediska ústavně chráněných základních práv je nepřijatelné, aby zahájení úkonů k objasňování a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin podle § 158 odst. 3 TR, např. ve formě odposlechů, bylo zneužíváno jako prostředku k teprve dodatečnému opatřování podkladů pro tento postup, tj. samotné důvodnosti podezření.¹²

Neústavnost české právní úpravy

Zavedení povinnosti uchovávat provozní a lokalizační údaje představuje citelný zásah do soukromí uživatelů služeb elektronických komunikací. Zaznamenávají se informace o každém telefonickém spojení, textové zprávě či odeslaném e-mailu. Stát si proto může snadno dohledat, kdo, kdy a komu telefonoval, kde se nacházel, komu posílá e-maily a textové zprávy anebo s kým chatuje na ICQ nebo Skypu. Je zřejmé, že **uchovávání podrobných dat o veškeré komunikaci, lokalizaci komunikujícího, internetových službách a stránkách lze hodnotit jako zásah do soukromého života.**¹³

Právo na nerušený soukromý život osoby (čl. 10 odst. 2 Listiny) požívá v liberálních demokratických státech zvláštní respekt a ochranu. Právo na nedotknutelnou soukromou sféru je úhelným kamenem liberální tradice, na které stojí základy moderní politiky i moderního práva, která rovněž stála u zrodu moderních idejí základních práv a svobod. Zajištění autonomní sféry jednotlivce je nespolehlivější zárukou individuální nezávislosti a lidské svobody.¹⁴

Preventivní plošné uchovávání telekomunikačních dat (stejně jako odposlouchávání telefonních rozhovorů veřejnou mocí a jiné tajné sledování) představuje vážné omezení základních práv. Z ústavního pořádku plyne, že k omezení osobní integrity a soukromí (tj. k prolomení ochrany) může ze strany veřejné moci dojít jen zcela výjimečně a jen tehdy, je-li to nezbytné a účelu sledovaného

veřejným zájmem nelze dosáhnout jinak. Při nedodržení některé podmínky jde o zásah protiústavní.¹⁵ Zásah do soukromí je tedy v zásadě omezen především nezbytností takového postupu. V opačném případě totiž hrozí nebezpečí, že se výkon státní moci v trestním řízení stane nástrojem libovůle jejich dočasných držitelů proti jednotlivci. **K tomu, aby nebyly překročeny meze nezbytnosti, musí existovat systém adekvátních a dostatečných záruk, skládající se z odpovídajících právních předpisů a účinné kontroly jejich dodržování.¹⁶** Skryté sledování orgány veřejné moci je proto s ohledem na shora uvedené základní právo na ochranu soukromí možné vždy jen v legitimním zájmu a na základě zákona.¹⁷

Ústavní soud ČR uvedl, že „*soukromí každého člověka je hodno ochrany ve smyslu čl. 13 Listiny základních práv a svobod nejen ve vztahu k vlastnímu obsahu zpráv podávaných telefonem, ale i ve vztahu k údajům o volaných číslech, datu a čase hovoru, době jeho trvání, v případě mobilní telefonie o základových stanicích zajišťujících hovor. Tyto údaje jsou nedílnou součástí komunikace skutečně prostřednictvím telefonu*“.

Ústavní soud ČR uvedl, že „*soukromí každého člověka je hodno ochrany ve smyslu čl. 13 Listiny základních práv a svobod nejen ve vztahu k vlastnímu obsahu zpráv podávaných telefonem, ale i ve vztahu k údajům o volaných číslech, datu a čase hovoru, době jeho trvání, v případě mobilní telefonie o základových stanicích zajišťujících hovor. Tyto údaje jsou nedílnou součástí komunikace skutečně prostřednictvím telefonu*“.

11 Rozhodnout o vině na základě operativně pátracího prostředku citelně zasahujícího do soukromí osoby, aniž by byl efektivně přezkoumán návrh na pořízení takového důkazu a aniž by byly zaznamenány ve spise všechny relevantní skutečnosti odůvodňující jeho povolení, porušuje ústavně garantovaná práva a svobody (srov. sp. zn. II. ÚS 615/06). Platí-li to v případech, kdy pořízení takového důkazního prostředku povoluje nebo nařizuje soud, pak to tím spíše platí tam, kde je zákonem svěřena dozorcí činnost nad zákonností přípravného řízení státnímu zástupci (např. sp. zn. III. ÚS 511/02, II. ÚS 615/06).

12 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 27. 9. 2007 sp. zn. II. ÚS 789/06.

13 K tomu např. Hořák, J.: Právo na soukromí versus bezpečnost ve sjednocené Evropě: zamyšlení nad problematikou „data retention“, Acta Universitatis Carolinae, Iuridica, č. 1/2006, s. 81.

14 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 2. 11. 2009, sp. zn. II. ÚS 2048/09.

15 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 3038/07.

16 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. II. ÚS 789/06.

17 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 27. 1. 2010, sp. zn. II. ÚS 2806/08.

Ilustrační foto

Provozní a lokalizační údaje o použití pevné telefonní linky, mobilního telefonu, e-mailu, internetu a jiném telekomunikačním provozu, jakož i jejich shromažďování, uchovávání a předávání státním orgánům tak spadají pod ochranu práva na ochranu soukromí a tajemství jiných písemností a záznamů dle čl. 10 a 13 Listiny a čl. 8 Úmluvy. Vtažení údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu pod tuto ochranu základních práv určuje (i) možnost jejich omezení a (ii) spouští ochranné mechanismy a záruky.

V daném případě se tak střetává zájem státu na odhalování a vyšetřování trestných činů a ochrana soukromí jednotlivce. V případech střetů základních práv či svobod s veřejným zájmem, resp. jinými základními právy či svobodami je třeba posuzovat účel (cíl) takového zásahu ve vztahu k použitým prostředkům, přičemž měřítkem pro toto posouzení je zásada proporcionality (přiměřenosti v širším smyslu), jež může být také nazývána zákazem nadměrnosti zásahů do práv a svobod.¹⁸ Zásada proporcionality představuje nejvýznamnější korektiv státních zásahů do práva na soukromí.

Je proto třeba tato ustanovení podrobit „testu *proporcionality*“, jež náleží ke standardním právním nástrojům jak evropských ústavních soudů, tak soudů mezinárodních, posuzuje-li se konflikt ustanovení právního řádu, sledující ochranu ústavně zaručeného práva či veřejného zájmu, s jiným základním právem či svobodou. **Tato obecná zásada zahrnuje tři kritéria posuzování přípustnosti zásahu:**

1. **princip vhodnosti** (způsobivosti naplnění účelu), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku;
2. **princip potřebnosti**, dle něhož je povoleno použití pouze nejšetrnějšího – ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám – z více možných prostředků;
3. **princip přiměřenosti** (v užším smyslu), dle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.

Jak judikoval Ústavní soud, tak zásada proporcionality se vztahuje i na zásahy státu do práva na soukromí upraveného v čl. 13 Listiny: „*Jestliže ústavní pořádek České republiky připouští průlom této ochrany (práva na ochranu soukromí podle čl. 13 Listiny), děje se tak pouze a výlučně v zájmu ochrany demokratické společnosti, případně v zájmu ústavně zaručených základních práv a svobod jiných; sem spadá především nezbytnost daná obecným zájmem na ochraně společnosti před trestnými činy a na tom, aby takové činy byly zjištěny a potrestány. Přípustný je tedy pouze zásah do základního práva nebo svobody člověka ze strany státní moci, jestliže jde o zásah nezbytný ve výše uvedeném smyslu. K tomu, aby nebyly překročeny meze nezbytnosti, musí existovat systém adekvátních a dostatečných záruk, skládající se z odpovídajících právních předpisů a účinné kontroly jejich dodržování.*“¹⁹

Tak ve věci *Klaas proti Německu* Evropský soud pro lidská práva uvedl, že demokratické společnosti jsou v současnosti ohrožovány velmi sofistikovanými forma-

¹⁸ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06.

¹⁹ Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 502/2000.

mi špionáže a terorismem, a stát proto musí mít možnost sledovat podvrtné živly, které by mohly operovat na jeho území.²⁰ Připustil proto, že existence zákonných opatření opravňujících státní úřady k provádění tajného sledování korespondence, poštovních zásilek a telekomunikací je nezbytná v demokratické společnosti k ochraně národní bezpečnosti a ochraně pořádku či předcházení zločinnosti. Soud připomněl, že i když Úmluva ponechává smluvním státům jistou rozhodovací pravomoc, pokud jde o volbu podmínek systému sledování, neznamená to, že by tato pravomoc byla neomezená ve vztahu k podrobení osob, které podléhají jejich jurisdikci tajným sledovacím opatřením. Státy tak nemohou přijmout jakékoli opatření, které by považovaly za vhodné, s odůvodněním, že tak činí v rámci boje proti terorismu a špionáži. Soud se navíc musí vždy přesvědčit, že existovaly odpovídající a dostatečné záruky proti zneužití takových opatření.

Neúčelnost plošného uchovávání dat

Směrnice byla vydána za účelem harmonizace povinností poskytovatelů veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí, pokud jde o uchovávání některých údajů jimi vytvořených nebo zpracovaných, s cílem zajistit dostupnost těchto údajů *pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů*, které jsou vymezeny každým členským státem v jeho vnitrostátních právních předpisech. Z důvodové zprávy k ustanovení § 97 zákona o elektronických komunikacích vyplývá, že účelem tohoto ustanovení je čelit zvyšujícím se rizikům při zabezpečení bezpečnosti a obrany České republiky.

Těžko lze mluvit o zajišťování bezpečnosti ČR (vyšetřování, odhalování a stíhání závažné trestné činnosti jako je terorismus a organizovaný zločin), když je **počet žádostí ze strany Policie ČR takový, že stal běžným nástrojem k odhalování každodenní, zejména majetkové kriminality**. Policie odešle denně až 500 žádostí mobilním operátorům, kteří jí musí sdělit, kdy a kam jejich klienti volali, komu psali SMS zprávy a kde při tom byli. Tak za období od ledna do října 2009 si jenom Policie ČR vyžádala provozní a lokalizační údaje ve 121 839 případech. Podle kriminální statistiky MV bylo v roce 2008 zjištěno celkem 343 799 trestných činů, z toho bylo objasněno 127 906 trestných činů a následně bylo odsouzeno 99 186 osob.²¹ Z toho vyplývá, že na cca 340 000 trestných činů připadá 120 000 žádostí Policie ČR o údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, tedy jde o **35 % případů**. Policie ČR tedy 35 % kriminality objasňuje za pomoci uložených telekomunikačních dat. **Data retention se tak stala nástrojem pro odhalování běžné kriminality**, což je v rozporu s cíly směrnice, která využívání dat váže na závažné trestné činy (organizovaná kriminalita a terorismus).

Lze tak částečně resumovat, že opatření k archivaci dat se netýkají tolik závažných zločinů, jako spíše běžné kri-

minality, což je v rozporu s principem proporcionality, protože rozsah sledování je v nerovnováze s přínosem této úpravy na poli bezpečnosti.

V oblasti boje proti závažné kriminalitě pak lze očekávat velmi nízký efekt vzhledem k možnostem použití anonymních komunikačních sítí (např. anonymní předplacené telefonní karty, přes které se dle policie domlouvá 70 % trestných činů).²² **Preventivní uchování telekomunikačních údajů všech uživatelů tak v konečném důsledku nevedou k účinnějšímu boji proti závažné kriminalitě, ale spíše pouze k využívání jiných forem komunikace mezi pachateli trestné činnosti.**

Ochrana důvěrné komunikace

Je třeba upozornit na skutečnost, že dochází i k ukládání provozních a lokalizačních údajů o komunikaci osob, které jsou vázány povinností mlčenlivosti (zejména **advokáti, daňoví poradci, lékaři**). Uchovávání a možné využití provozních a lokalizačních údajů o jejich telekomunikaci je přímo limituje ve výkonu jejich povolání. Není totiž zajištěna ochrana jejich důvěrné komunikace.

Požadavek stejné úrovně ochrany jako při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu

Archivace telekomunikačních dat představuje nepřiměřený zásah do soukromí dotčených osob. Archivací povinnost se vztahuje v podstatě na všechny telekomunikační údaje, které jsou nutné k rekonstrukci toho, kdo, kdy, jak dlouho, s kým a odkud komunikoval. Z uchovávaných dat o uskutečněném telekomunikačním provozu tak lze dovodit celou řadu citlivých údajů o daném jednotlivci: s jakými osobami se stýká, v jakém prostředí se pohybuje, jaké je jeho společenské postavení, politická orientace, zdravotní stav nebo sexuální orientace. Na základě archivovaných telekomunikačních údajů tak lze stavět *(i) osobnostní, (ii) komunikační a (iii) pohybový profil jednotlivce*, ze kterého lze získat nejen údaje o jeho chování v minulosti, ale i předvídat jeho chování a aktivity v budoucnosti.

V občanech tak může vznikat dojem, že jsou ze strany státní moci neustále pozorováni. Stát zde vystupuje jako voyeur, který klíčovou dírkou elektronických komunikací sleduje občana v jeho soukromí. Pravomoc orgánů státu tajně sledovat občany je rysem totalitních režimů a z hlediska čl. 8 Úmluvy ji lze tolerovat jen v rozsahu, v němž je striktně nezbytná k ochraně demokratických institucí.

20 Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Klaas proti Německu ze dne 22. 9. 1993, stížnost č. 15473/89, Series A č. 269, s. 17-18. (Zákon povolující za určitých podmínek tajné sledování poštovních a telefonních komunikací).

21 Zpráva o bezpečnostní situaci na území České republiky za rok 2008, www.mvcr.cz.

22 Česká policie chce zakázat anonymní předplacené karty. Dle Policie ČR se tak zcela anonymně domlouvá přes 70 procent zločinů a roste míra internetové kriminality. Podle policie je fenoménem poslední doby anonymní internetová kriminalita. Předplacené telefonní karty používají pro přístup k internetu třeba pedofilové nebo zloději kreditních karet. Anonymní SIM tak jsou podle policie významným bezpečnostním rizikem. Anonymní předplacené karty má v ČR asi polovina zákazníků. Viz www.ct24.cz.

Vypovídací hodnota provozních a lokalizačních údajů je tak srovnatelná s vypovídací hodnotou obsahu telekomunikace. Z toho vyplývá, že musí být i stejná úroveň ochrany – provozní a lokalizační údaje je třeba chránit stejně jako údaje o vlastním obsahu elektronické komunikace. Rozdíly v úrovni právní ochrany mezi obsahovými údaji a provozními a lokalizačními údaji tak nelze rozumně ospravedlnit a zásah do soukromí jednotlivce je tak nepřiměřený.²³

Úprava vyžádání údajů pro účely trestního řízení (§ 88a TR) však na rozdíl od úpravy odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (§ 88 TR):

- a) **nestanoví omezení, že musí být vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin** nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva;
- b) **není stanovena podmínka subsidiarity** (nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztížené);
- c) **není zaručena důvěrnost komunikace: je možno vyžádat i údaje o telekomunikačním provozu mezi obviněným a obhájcem** (podmínka, že provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřipustné, zde není stanovena);
- d) **není zavedena povinnost informovat dotčenou osobu a umožněn následný soudní přezkum** Nejvyšším soudem (§ 88 odst. 8, 9).

Preventivní uchování údajů a presumpce nevinny

Dle předmětných ustanovení jsou telekomunikační data uchovávána preventivně a bez existence konkrétního podezření ohrožení nebo porušení chráněných zájmů. Každá osoba je tak apriori považována za podezřelou bez existence jakýchkoli konkrétních okolností, které by k tomuto podezření opravňovaly. To je v rozporu se základní zásadou demokratického právního státu, a to **zásadou presumpce nevinny**. Zásada presumpce nevinny je spjata s obecným demokratickým principem řádnosti občanů vůbec (*presumptio boni viri – tj. presumpce řádného člověka, tedy že každý občan je řádný, pokud nebude dokázán opak*). Každá osoba je tak apriori považována za podezřelou bez existence jakýchkoli konkrétních okolností, které by k tomuto podezření opravňovaly.

Právní úprava data retention tak nastavila režim vlastní totalitním a nedemokratickým režimům – podezřívání a sledování každého jednotlivce a vytváření záznamů o podstatném výseku jeho života. Obecná kontrola a dohled nad občany státu je nepřipustná a odporuje principům demokratického právního státu. Z práva jednotlivce na svobodu vyplývá, že pro zásah do jeho práv musí existovat příčinná souvislost mezi daným nebezpečím a zásahem směřujícím k jeho odstranění. Tato souvis-

lost je zásadně dána tehdy, pokud osoba na základě konkrétních okolností v jednotlivém případě je podezřelá, že ohrozila chráněné hodnoty. Obecné domněnky a zkušenosti k odůvodnění takového podezření nestačí. Plošné, preventivní uchování telekomunikačních údajů všech osob, bez konkrétního podezření, tak porušuje zásadu presumpce nevinny.

Závěr: možnosti podání ústavní stížnosti

Shromažďování a využívání provozních a lokalizačních údajů o telekomunikačním provozu neobstojí v testu proporcionality a je tedy z výše zmíněných důvodů v rozporu s čl. 10 a čl. 13 Listiny a čl. 8 Úmluvy. Užitek vyplývající z povinnosti uchování a možnosti využívání provozních a lokalizačních údajů je ve srovnání s tím spojeným zásahem do práv dotčených osob v hrubém nepochopitelně.

- provozní a telekomunikační údaje je možno podle § 88a TR vyžádat pro jakýkoli (i bagatelní trestný čin), což v praxi vede k tomu, že **data retention se stala nástrojem pro odhalování běžné kriminality, což je v rozporu s cíly směrnice**, která využívání dat váže na vyšetřování závažných trestných činů, jako je organizovaná kriminalita a terorismus;
- k naplnění stanoveného cíle (vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů) je zvolený prostředek (preventivní plošné uchování provozních a lokalizačních údajů) vzhledem k možnostem anonymizace elektronické komunikace **málo efektivní**;
- pro vyžádání údajů podle § 88a TR **není stanovena podmínka subsidiarity** (nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztížené);
- **absence informační povinnosti a následné soudní kontroly**: není zavedena povinnost informovat dotčenou osobu o tom, že byly vyžádány její telekomunikační údaje a umožněn následný soudní přezkum Nejvyšším soudem (§ 88 odst. 8, 9 TR);
- plošné a preventivní uchování telekomunikačních údajů všech osob, bez konkrétního podezření, **porušuje zásadu presumpce nevinny**;
- **není zajištěna ochrana důvěrné komunikace**, když dochází i k ukládání provozních a lokalizačních údajů o komunikaci osob, které jsou vázány povinností mlčenlivosti.

Lze tedy uzavřít, že ustanovení § 97 odst. 3, 4 zákona č. 127/2005 Sb. a § 88a TR, která umožňují plošné preventivní uchování provozních a lokalizačních údajů a jejich využití v trestním řízení, nejsou v souladu s ústavním pořádkem, neboť sice sledují legitimní cíl (vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů), avšak činí tak prostředky nepřiměřenými.

Mám za to, že v daném případě **může každý uživatel, jehož telekomunikační data jsou preventivně uchovávána, podat ústavní stížnost, a to ještě před vyčerpáním všech dostupných prostředků k ochraně práva.** Předmětná úprava uchování provozních a lokalizačních údajů se dotý-

²³ V oblasti internetu rozlišování mezi obsahovými daty a provozními a lokalizačními údaji pozbývá smyslu, neboť z údaje o navštívené internetové stránce lze snadno zjistit i její obsah.

ká všech osob, které používají jakýkoli telekomunikační prostředek (pevný, mobilní telefon, internet). Celkový počet pevných linek činí 1 790 000. Počet mobilních telefonů převyšuje počet obyvatel ČR, přičemž počet SIM karet převyšuje toto číslo téměř dvojnásobně. Uživateli internetu v ČR je více než 5,5 milionu.

Vzhledem k významu předmětné stížnosti nelze po stěžovateli spravedlivě požadovat, aby šel cestou civilní žaloby a požadoval po poskytovateli vymazání uchovávaných dat. Podle § 75 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb. Ústavní soud neodmítne přijetí ústavní stížnosti, i když stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje, jestliže stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a byla podána do jednoho roku ode dne, kdy ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti, došlo. Stejně argumentoval německý ústavní soud, kde bylo nakonec podáno cca 35 000 individuálních ústavních stížností, řada stěžovatelů pak byli právě advokáti.

V trestním řízení, kde jsou vyžádány telekomunikační údaje použity jako důkaz, je možno požádat o přerušeni

řízení a předložení věci Ústavnímu soudu (§ 224 odst. 5 TR), přičemž je možno argumentovat již podanou ústavní stížností poslanců ODS²⁴ a současně rozhodnutím Spolkového ústavního soudu, který ve výše uvedeném řízení vydal předběžné opatření, podle kterého mohly být údaje o telekomunikačním provozu pro účely trestního řízení poskytnuty pouze za podmínek a pro trestné činy, kde je možné nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu.²⁵

✦ Autor je docentem na katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy a advokátem v Praze.

24 Návrh na zrušení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a návrh na zrušení vyhlášky č. 485/2005 Sb., o rozsahu provozních a lokalizačních údajů, době jejich uchovávání a formě a způsobu jejich předávání orgánům oprávněným k jejich využívání ze dne 26. 3. 2010, sp. zn. 24/10.

25 Tento příspěvek vznikl v rámci programu Bezpečnostní výzkum s názvem „Problematika kybernetických hrozeb z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky“ – VD2007010B01.

Ústavní meze prostorových odposlechů ke sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu

JUDr. MILAN JELÍNEK

Dne 27. 1. 2010 vydal Ústavní soud ČR významný ústavní nález týkající se trestního řízení a omezení základních práv a svobod, která plynou z trestního řádu, a jimiž je za určitých předpokladů povolován průlom do těchto Ústavou chráněných práv a svobod používáním operativně technických prostředků sledování osob a věcí. Významný je tento ústavní nález především tím, že se zabývá ústavností tzv. prostorových odposlechů používaných ke sledování osob a věcí podle ust. § 158d trestního řádu. Až dosud totiž byla vydávána rozhodnutí a nálezy především ve vztahu k odposlechům a záznamům telekomunikačního provozu používaným ve smyslu ust. § 88 tr. ř.

Praktické používání prostorových odposlechů, které je upraveno v jiné části tr. ř. a kterému jsou vymezeny jiné podmínky co do přípustnosti použití a co do formálních

náležitostí pro jejich použití, svádělo až dosud obecné soudy k přesvědčení, že použití těchto operativně pátracích prostředků není tak formální jako v případě odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a že je lze v podstatě používat všude tam, kde existuje jakési podezření ze spáchání tr. činnosti, které by jinými prostředky bylo dokumentováno a ověřováno obtížně a bez jistoty výsledku, že povede k případnému odhalení trestné činnosti.

Objevily se dokonce i názory, že na místech, kde je vykonávána veřejná moc a kde je latentní korupční prostředí, nelze odhalovat případnou tr. činnost jinak než za použití operativně pátracích prostředků a že jejich použití nebrání žádná Ústavou chráněná práva a svobody, protože na místech výkonu veřejné moci žádná taková práva osobám nespovídají, zejména ne právo na ochranu soukromí ve všech svých podobách. Takovýto nebezpečný názor se promítl do praktického rozhodování v tr. věci, v níž právě povolené prostorové odposlechy vedly k opatření zásadně jediných důkazů, které posléze usvědčovaly obviněné a obžalované a o které opřely obecné soudy svá rozhodnutí o vině a trestu.

Pausálně a výrazně textualisticky byla vykládána ustanovení o náležitostech žádosti o povolení prostorového odposlechu a o náležitostech postupu a rozhodnutí orgánu veřejné žaloby o takovémto opatření a o kontrolní a přezkumné činnosti takových opatření soudem. Stejně tak byl formálně s doslovnou aplikací textu zákona vykládán institut oprávnění použít výsledky získané použitím takovýchto operativně pátracích metod v jednom trestním řízení pro trestní řízení jiné osoby v jiné věci.

Protože námitky obhajoby byly v důsledku takto pojatých výkladů zákonných norem odmítnuty, nezbylo, než výklad možností průlomů do Ústavou chráněných práv a svobod zásahem veřejné moci předložit Ústavnímu soudu. Ten po projednání ústavní stížnosti dospěl k závěru, že rozhodovací činností porušily obecné soudy 1. a 2. stupně základní právo předkladatele ústavní stížnosti podle čl. 8 Úmluvy ve spojení s čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Učinily tak proto, že se ústavně souladným způsobem nevypořádaly s otázkou legitimacy pořizovaných záznamů prostorových odposlechů.

K podmínkám pro možné prolomení ochrany práva na soukromí podle článku 8 Úmluvy považoval Ústavní soud za podstatné říci toto:

Není nerozhodné, na základě čeho sledoval policejní orgán souvislost mezi stěžovatelem (předkladatelem ústavní stížnosti) a trestnou činností prověřovanou v řízení, ve které byl nařízen odposlech a záznam účastnické telefonní stanice stěžovatele a v návaznosti na to pak i jeho kanceláře.

Pochybnosti o souladnosti obou těchto zásahů do soukromí stěžovatele s ústavním pořádkem přitom mohly být pro obecné soudy všech stupňů patrné jak z obecnosti odůvodnění předmětných opatření, tak i z toho, že trestní věc, v níž byly předmětné záznamy pořizeny, byla v okamžiku zahájení trestního stíhání kvalifikována zcela bez vztahu k výkonu orgánů veřejné moci a co do popisu skutku zcela bez vztahu k jakékoliv spolupráci pracovníků oddělení stěžovatele.

K otázce ochrany soukromí dle čl. 8 Úmluvy na místech veřejnosti přístupných a na místech výkonu veřejné moci zaujal Ústavní soud toto stanovisko:

I kdyby bylo možno souhlasit s názorem, že je kancelář v budově městského úřadu veřejným prostorem, protože je v ní vykonávána veřejná moc, nelze z toho vyvodit, že by kdokoliv na místě výkonu státní služby postrádal soukromí. Lze naopak poukázat na to, že **ochrana soukromí obecně všech zaměstnanců je nyní zákonodárcem na úrovni podústavního práva výslovně zakotvena v ust. § 316 odst. 2 zákoníku práce.** Veřejné prostory, v nichž se vykonává veřejná moc, by tedy bylo možné soustavně monitorovat jen v legitimním zájmu a při vědomí všech dotčených osob. **Skryté sledování orgány veřejné moci je, s ohledem na shora uvedené základní právo na ochranu soukromí, možné vždy jen v legitimním zájmu a na základě zákona.**

Ke kontrolovatelnosti opatření, která jsou průlomem do ochrany soukromí a mají mít charakter zákonného

omezení tohoto Ústavou garantovaného práva, zaujal Ústavní soud toto stanovisko:

Pokud v dané věci existovaly konkrétní skutečnosti, z nichž vyplývalo podezření, pak to, s ohledem na ústavní limity nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, mělo být patrné již z odůvodnění příslušného opatření soudem a posléze i z opatření státního zástupce. **Výklad povinnosti „odůvodnění podezření na konkrétní trestnou činnost“, coby nezbytné náležitosti žádosti o povolení sledování osob a věcí podle § 158d odst. 4 tr. řádu, musí být poněkud širší než striktně textualistický. Nelze vystačit s pouhým vyslovením podezření, že se konkrétní trestná činnost stala.** Je nezbytné také dát do souvislosti podezření, že k této konkrétní trestné činnosti má sledovaná osoba **konkrétní vztah** a tím vyjádřit nezbytnost pořizování zvukových, obrazových nebo jiných záznamů. Opačný přístup by umožňoval sledovat prakticky kohokoliv. V široké možnosti takových zásahů do základních práv a svobod ale nelze shledávat jejich nezbytnost, a tedy soulad s ústavním pořádkem, který lze totiž shledávat právě jen v omezení možnosti takových zásahů do základních práv na situace nezbytné v demokratické společnosti.

Nelze souhlasit s tím, že by bylo zcela bez významu, zda je potvrzováno, resp. posilováno podezření ze spáchání konkrétního trestného činu, po němž byl nařízen a prodloužován odposlech a záznam komunikačního provozu, a posléze

povoleno a prodloužováno sledování kanceláře stěžovatele. Absence posilování podezření by byla ještě akceptovatelná v případě prověřování skutečností, které tomu navštědčují. Trvání zásahu do základních práv a svobod však nemůže být ústavně souladné jen v případě, že je posilováno podezření ze spáchání trestného činu, které je odůvodněné. **Proto musí z příslušných opatření vyplývat, na základě jakých konkrétních indicií je dán vztah mezi sledovanou osobou a podezřením ze spáchání určité trestné činnosti.** Pokud je nařizováno, resp. příkazováno a povolováno prodloužení takových odposlechů, je pak nezbytné, aby bylo posilováno nebo trvalo podezření existence takové souvislosti. Obecné soudy jsou přitom povinny i z vlastní povinnosti provést takové důkazy, které legitimitu nařízených, resp. povolených odposlechů a záznamů osvědčují, pokud návrhy v tomto směru nečiní, s ohledem na své povinnosti v trestním řízení, již samy orgány veřejné žaloby.

Z reprodukováných závěrů Ústavního soudu tedy plyne, že **omezení Ústavou chráněných práv a svobod, které připouští zákon, musí být vždy posuzována z hlediska nezbytnosti a z hlediska odůvodněnosti. Tzn. že:**

a) použití operativně pátrací techniky, opatření důkazů o trestné činnosti je možné jen tehdy, pokud již z jiných skutečností a indicií vyplývá podezření o páchání konkrétní a konkretizované trestné činnosti konkrétní a konkretizovanou osobou nebo osobami, popř. souvislost činnosti sledovaných osob

Skryté sledování orgány veřejné moci je ... možné vždy jen v legitimním zájmu a na základě zákona.

s činností konkrétně porušující zákonem chráněné zájmy ve smyslu trestněprávním;

- b) žádost o povolení takového omezení a použití operativně pátrací techniky musí být těmito konkrétními indiciemi a souvislostmi odůvodněna a konkrétní indicie a souvislosti musí být v žádosti označeny a důkazy k nim přiloženy;
- c) orgán, který o žádosti rozhoduje, musí žádost přezkoumat a docela i provést případná zjištění k ověření odůvodněnosti takové žádosti a postup při rozhodování musí být z vydaného rozhodnutí zřejmý a patrný;
- d) souvislost podezření v jedné trestní věci s činností jiné osoby v jiné trestní věci musí být dána na počátku použití operativně technických prostředků

v jejich průběhu a musí být zřejmá posléze i z rozhodnutí, jimiž je zahajováno trestní stíhání těchto osob.

Dále je třeba za významné považovat rozhodnutí Ústavního soudu v tom směru, že nelze připustit teorii omezené nebo vyloučené ochrany soukromí na místech přístupných veřejnosti, kde je vykonávána veřejná moc a veřejná správa, a to bez ohledu na to, zda jde o prostředí latentně korupční či nikoliv.

S celým obsahem ústavního nálezu se lze seznámit pod **sp. zn. II. ÚS 2806/08** na www.nalus.usoud.cz.

✦ Autor je advokátem v Hradci Králové.

Leasing a zásada poctivého obchodního styku

Mgr. MILOŠ ZBRÁNEK

Rozsudkem velkého senátu Nejvyššího soudu **31 Cdo 4356/2008** ze dne 13. 1. 2010 byly zrušeny rozsudky soudů prvního stupně a odvolacího soudu ve věci nároků

z předčasně ukončené leasingové smlouvy mezi žalobcem – leasingovou společností, resp. jejím právním nástupcem, a žalovaným – bývalým leasingovým nájemcem. Podstata rozhodnutí soudů nižších stupňů byla ve zkratce následující.

Žalobce (leasingová společnost) má právo má úhradu všech nároků vzniklých před odstoupením od leasingové smlouvy – dlužné leasingové splátky do dne odstoupení, povinné ručení a náklady spojené s odebráním předmětu leasingu. Nemá však právo na zbývající leasingové splátky splatné jednorázově ke dni účinnosti odstoupení od smlouvy. Nárok na zaplacení těchto splátek odvozoval žalobce z ustanovení všeobecných smluvních podmínek (VSP), dle nichž byl žalovaný (leasingový nájemce) **povinen zaplatit souhrnnou částku ve výši všech zbývajících měsíčních leasingových splátek poníženou o splátky pojištění do konce smlouvy**. Soudy obou stupňů shledaly, že ustanovení VSP, které ukládá tuto povinnost, je postupem, který neumožňuje § 351 obchodního zákoníku, a ujednání VSP, které obchází účinky tohoto ustanovení, **je ujednáním v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku dle § 265 obchodního zákoníku**.

K dovolání žalobkyně Nejvyšší soud zrušil rozsudky soudů obou stupňů. V odůvodnění svého rozhodnutí vyslovil **následující stanoviska**:

1. Sjedná-li si tedy leasingová společnost (pronajímatel) ve smlouvě s leasingovým nájemcem pro případ předčasného ukončení leasingové smlouvy z důvodů na straně nájemce právo na úhradu všech dlužných splátek, tedy i splátek splatných po odstoupení od smlouvy, není výkon tohoto práva v rozporu s poctivým obchodním stykem jen proto, že jde o splátky splatné po odstoupení od smlouvy.
2. Ustanovení § 351 obch. zák. je dispozitivní, od kterého se mohou strany ve smlouvě odchýlit a sjednat si pro případ odstoupení od smlouvy i další (jiná) práva a povinnosti, než která vyplývají z této dispozitivní právní úpravy. Tak lze pohlížet i na smluvní ujednání o právu leasingového pronajímatele na plnění všech leasingových splátek pro případ odstoupení od smlouvy a o jeho splatnosti.
3. Tím, že pronajímatel obdrží od třetí osoby kupní cenu za prodaný předmět leasingu, nedochází ke splnění žádného dluhu ze strany nájemce a tím ani k nějakému „uspokojení“ nároků pronajímatele vůči nájemci. **Potud je nesprávný závěr soudů o tom, že uvedené nároky pronajímatele byly uspokojeny z výtěžku prodeje předmětu leasingu**. Uvedená částka však nepředstavuje ani plnění, které by byl povinen pronajímatel poskytnout nájemci, neboť takovou povinnost neukládá ani právní předpis, ani leasingová smlouva. Vznik takové povinnosti pronajímatele nelze dovodit ani z ustanovení § 351 odst. 2 obch. zák. již proto, že nejde o plnění poskytnuté před odstoupením od

smlouvy. Nepředstavuje-li proto uvedená částka ani předmět pohledávky nájemce za leasingovým pronajímatelem, nepřichází v úvahu ani započtení takové pohledávky proti pohledávkám pronajímatele.

4. Leasingový pronajímatel má právo po leasingovém nájemci požadovat i ušlý zisk, za nějž je považován rozdíl mezi cenou předmětu leasingu a částkou ziskovou zpeněžením předmětu leasingu.

K těmto právním závěrům vedly Nejvyšší soud **následující skutkové závěry:**

Leasingové společnosti, byť jsou vlastníky předmětu leasingu, nemají zájem na tom, aby se věc vrátila do jejich dispozice. Vrácený předmět leasingu je z hlediska podnikání leasingových společností nejenže prakticky bezcenný, nýbrž jim v takovém případě vznikají i další neplánované náklady. **Vrácení předmětu leasingu leasingové společnosti není tedy prospěchem vlastníka.**

S tímto skutkovým závěrem se nelze ztotožnit. Přijmeme-li jako poctivý nárok leasingové společnosti to, že odstoupením od smlouvy jí vznikne nárok za úhradu všech leasingových splátek, nemůže být pro ni vrácení předmětu leasingu „bezcestnou nepříjemností“. Naopak. Odstoupením od smlouvy dostane uhrazeno **předčasně** vše to, co by jí bylo uhrazeno při řádném průběhu smluvního vztahu. Již to je výhodou pro leasingovou společnost a nevýhodou pro leasingového nájemce oproti řádnému ukončení smlouvy. Odstoupením od smlouvy tedy leasingová společnost obdrží zisk ze své operace dříve, než plánovala, a jako bonus obdrží i vrácený předmět leasingu. S tím může volně nakládat. Může jej tedy prodat, pronajmout nebo znovu leasingově pronajmout a vytvářet zisk. Jistě jí tím vzniknou určité náklady, avšak tyto náklady jsou opět převedeny na leasingového nájemce. Aby bylo možné považovat ujednání VSP o povinnosti úhrady zbylých leasingových splátek za poctivý obchod, musel by předmět leasingu přejít do vlastnictví leasingového nájemce (byl jím zaplacen včetně zisku, a to předčasně). Tím by odpadly i případné náklady „bezcestného“ předmětu leasingu pro leasingového pronajímatele. **Kombinace všech čtyř závěrů ve zkratce znamená, že leasingový nájemce zaplatí předmět leasingu dvakrát, aniž by jej nabyl.** Žádné opodstatnění nemůže mít „nárok na ušlý zisk“ podle bodu 4. Jaký ušlý zisk může ještě leasingová společnost uplatnit, když veškerý její zisk je rozpuštěn ve splátkách, které musí zaplatit leasingový nájemce ke dni odstoupení od smlouvy?

Praktický dopad právních stanovisek v modelovém případě:

Leasingová společnost pronajme leasingovému nájemci předmět leasingu na 50 měsíců.

Cena předmětu leasingu je 800 000 Kč. Zisk leasingové společnosti představuje 200 000 Kč.

Výše jedné splátky včetně zisku představuje 20 000 Kč.

Po deseti měsících dojde k odstoupení a vrácení předmětu leasingu.

Leasingová společnost prodá předmět leasingu za 500 000 Kč.

Náklady s odebráním předmětu leasingu a jeho prodejem jdou v souladu s VSP za nájemcem.

Leasingový nájemce zaplatí (zaplatil) 10 splatných splátek po 20 000 Kč a 40 splátek splatných ke dni odstoupení po 20 000 Kč. Leasingová společnost tak ke dni odstoupení má nárok na 1 000 000 Kč. Její předpokládaný profit z obchodu je již v tu chvíli uspokojen o 40 měsíců před očekávaným termínem.

Dále je nájemce povinen zaplatit jako „ušlý zisk“ rozdíl mezi cenou předmětu leasingu (bod 4) 800 000 Kč a prodejní cenou. Z 500 000 Kč utržených leasingovou společností mu nenáleží ničeho.

Leasingový nájemce tedy, aniž by mu předmět leasingu zůstal, zaplatí společnosti 1 000 000 + 300 000 + případné sankce a náklady.

Leasingová společnost za předmět v hodnotě 800 000 Kč obdrží 1 000 000 + 300 000 + 500 000 + případné sankce a náklady. Celkem nejméně 1 800 000 Kč. Její zisk je více než dvojnásobný a dosažený dříve, než bylo plánováno. O nějaké újmě se tedy z hlediska leasingové společnosti při předčasném ukončení leasingu mluvit nedá a vrácení předmětu leasingu je jejím prospěchem, a to značným. Navíc velmi často tzv. náklady, které leasingové společnosti účtují, jsou uměle vytvořenými položkami. Typickým příkladem jsou agentury zajišťující odběry předmětů leasingu, jejichž činnost spočívá např. v napsání výzvy k vrácení předmětu leasingu, kterou by mohla napsat leasingová společnost sama, a vyúčtování této „služby“ (napsání dopisu) leasingové společnosti, která ji přeúčtuje leasingovému nájemci.

Je skutečností, že uzavření leasingové smlouvy a podmínky v ní obsažené jsou výsledkem dohody smluvních stran. Poukaz na to, že nelze argumentovat zásadami poctivého obchodního styku, je však nepřipadný. Ani v obchodně-právních vztazích nemají účastníci smlouvy vždy stejné silné postavení. Pokud se použije zvláště extrémní příklad, je to, jako bychom tvrdili, že dodavatel elektřiny a majitel pekárny mají stejné postavení. Nemají. Fakticky je pekař vždy postaven před smluvní diktát dodavatele elektřiny. V případě leasingových společností a jejich klientů je to obdobné. Skutečnost, že existuje více leasingových společností, není důležitá, pokud existuje na trhu „zvyklost“, odrážející se v obdobných VSP. Podobnou praktiku můžeme vidět ve styku mezi bankami a jejich klienty. Přijetí názoru, že si takové podmínky dohodli účastníci ve smlouvě, je rezignací na roli soudů při formování férového obchodu a rezignací na použití ustanovení § 265 obchodního zákoníku vůbec.

V praxi užívají leasingové společnosti dva modely předčasného ukončení leasingové smlouvy. Opět zjednodušeně.

Prvním je model, že leasingový nájemce zaplatí vše, co dluží, sankce a náklady a dále rozdíl mezi účetní hodnotou předmětu leasingu (tj. tím, jakou by měl při řádné péči mít) a dosaženou prodejní cenou. Pokud je proveden férově, nelze tomuto modelu nic vytknout. Rozdíl mezi účetní zůstatkovou hodnotou a dosaženou prodejní cenou závisí na tom, jak se leasingový nájemce o předmět leasingu staral. V ideálním případě by mohl být dokonce kladný.

Druhým je model, že leasingový nájemce zaplatí všech-

ny leasingové splátky až do konce trvání smlouvy. Tento model nelze již za poctivý obchodní styk považovat, nicméně má ve VSP své oprávnění, a to v případech, že je předmět leasingu zničen nebo ztracen. Kvůli těmto případům je logické, aby leasingová smlouva toto ujednání obsahovala. Výsledná částka není pro leasingového nájemce zničující, protože existuje zpravidla plnění pojišťovny (havarijní, proti krádeži, pojištění škod), o které je povinnost leasingového nájemce ponížena.

Smíchání obou principů tak, jak je naznačeno v rozhodnutí Nejvyššího soudu (viz body 1-4 shora), je ovšem smrtícím koktejlem pro leasingové nájemce. Snad lze ještě dodat, že předčasné ukončení smlouvy nemusí vždy spočívat jen v chybném odhadu budoucí ekonomické situace leasingového nájemce. Předmět leasingu může

být totiž zničen živlem, ukraden nebo zničen či dlouhodobě poškozen při nehodě, kterou leasingový nájemce nezavinil. Všechny příklady mají jediný výsledek – že leasingový nájemce ztratil zdroj příjmů a tedy i možnost hradit splátky. Jistě, je to součástí jeho podnikatelského rizika. Ale **není důvod, aby ve férovém obchodním prostředí nesl toto riziko pouze on a leasingová společnost ze situace naopak profitovala.** A není důvod, aby soudy, jestliže správně neakceptují dohody o nepřiměřených smluvních pokutách, popř. úrocích, akceptovaly stejně nemravné (nepoctivé) všeobecné smluvní podmínky pro předčasně ukončené leasingy.

✿ Autor je soudcem liberecké pobočky Krajského soudu v Ústí nad Labem.

O neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů“

Mgr. ZUZANA VALOUŠKOVÁ

Po mnohaletých diskusích odborné veřejnosti o činnosti soukromých rozhodčích soudů se k této otázce vyjádřil Nejvyšší soud ČR, když dne 13. 1. 2010 rozhodl publi-

kovat ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek rozhodnutí Vrchního soudu v Praze **sp. zn. 12 Cmo 496/2008** (v celém znění jej zveřejňujeme na str. 43-44), podle kterého je „kopírování“ činnosti stálých rozhodčích soudů soukromými společnostmi obcházením zákona a rozhodčí doložky směřující k soukromým rozhodčím společnostem jsou neplatné.

V České republice jsou takovéto rozhodčí doložky (zejména ve spotřebitelských smlouvách uzavíraných v určitých oblastech podnikání)¹ běžné a nálezy vydané v takových rozhodčích řízeních jsou exekvovány. Je tomu tak i přesto, že dle směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách nelze ve spotřebitelských smlouvách vůbec rozhodčí doložku platně sjednat² (snad s výjimkou ve prospěch stálého rozhodčího soudu), a to snad pod dojmem její nepřesné implementace v občanském zákoníku, stojící pouze na koncepci relativní neplatnosti takové klauzule.³

Tento příspěvek shrnuje argumenty, které vedly Vrchní soud v Praze k rozhodnutí o neplatnosti rozhodčích doložek, svěřujících pravomoc k rozhodování případných sporů mezi stranami smlouvy soukromým rozhodčím institucím, a zabývá se též otázkou vykonatelnosti jimi vydaných nálezů.

Obcházení zákona soukromými „rozhodčími soudy“

Zákon o rozhodčím řízení⁴ předvídá dvě možnosti řešení majetkových sporů, k nimž by jinak byla dána pravomoc soudů: (i) rozhodčí řízení před jedním nebo více rozhodci (*ad hoc*), nebo (ii) rozhodčí řízení před stálým rozhodčím soudem (institucionální arbitráž).

Zákon nepřipouští jiný způsob autoritativního rozhodování sporů – tedy způsob, který by nebyl ani jednorázovým *ad hoc* rozhodčím řízením, ani řízením před stálým rozhodčím soudem. Na rozdíl od *ad hoc* rozhodčích senátů mohou být stálé rozhodčí soudy zřízeny pouze na základě zákona⁵ a obvykle mají své sídlo, statut a pravidla.

1 Poskytování finančních služeb, realitních služeb, telekomunikačních služeb.

2 Dle přílohy č. 1 písm. q) směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 je za nepřiměřenou smluvní podmínku považováno zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů.

3 § 55 občanského zákoníku.

4 Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

5 § 13 zákona o rozhodčím řízení.

dla řízení, včetně pravidel o nákladech, a stálý administrativní aparát.⁶

Zastánci soukromých rozhodčích soudů argumentují, že zákon o rozhodčím řízení je možné vykládat též tak, že stálými rozhodčími soudy mohou být i jiné subjekty (různých právních forem – obchodní společnosti, neziskové organizace či občanská sdružení), pokud jsou zřízeny v souladu se zákonem.

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze tento názor jednoznačně vyvrací, když uvádí, že „*pokud subjekt, který není stálým rozhodčím soudem, zřízeným na základě zvláštního zákona, jak to předpokládá zákon o rozhodčím řízení ve svém § 13, vykonává takové činnosti, které spadají podle zákona o rozhodčím řízení výlučně do působnosti stálých rozhodčích soudů, jde o úmysl obcházet zákon a dochází tak k rozporu se zákonem.*“ Vrchní soud v Praze řadí mezi činnosti vyhrazené stálým rozhodčím soudům vydávání svých statutů a řádů, resp. procesních pravidel, a vedení seznamu rozhodců. Za stálé rozhodčí soudy tedy nelze považovat jakékoli jiné subjekty, byť by jejich zakladatelské dokumenty odkazovaly na § 13 zákona o rozhodčím řízení a jejich statuty a řády byly uveřejněny v Obchodním věstníku.

V této souvislosti je třeba připomenout soukromými rozhodčími soudy často citované dřívější rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ve věci **sp. zn. 22 Cm 18/2001**, podle něhož mohou i soukromé subjekty vést seznam rozhodců a vydávat pravidla rozhodčího řízení. Nejvyšší soud ČR však publikací rozhodnutí Vrchního soudu v Praze jasně vyjádřil, který z obou názorů považuje za správný a jakým směrem by se měla judikatura ubírat.

Jaké činnosti tedy mohou **různé asociace rozhodců** vykonávat a jaká může být jejich role v rozhodčím řízení? **Jejich funkce by měla být omezena na administrativní a servisní, popřípadě marketingovou, nejsou však oprávněny jakkoli zasahovat do rozhodčího řízení jako takového, zejména jmenováním rozhodců.** Pokud by vytvořily nějaká procesní pravidla, mohla by být v řízení použita tehdy, kdyby je strany výslovně inkorporovaly do své dohody o svěření sporu rozhodcům (dle § 19 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení) a pokud by tato pravidla respektovala zásadu rovnosti stran (dle § 18 zákona o rozhodčím řízení).

Neplatnost rozhodčích doložek

V praxi často dochází k tomu, že smlouva předpokládá řešení potenciálních sporů mezi stranami v rozhodčím řízení, které nazývá *ad hoc*, ačkoli se o *ad hoc* řízení (tedy před rozhodčím senátem ustaveným stranami sporu *ad hoc* pro konkrétní případ) ve skutečnos-

ti nejedná, jelikož rozhodčí doložka neobsahuje přímé určení rozhodce(ů), anebo konkrétního způsobu jejich určení (dle § 7 zákona o rozhodčím řízení), ale ohledně výběru rozhodce a stanovení pravidel rozhodčího řízení jen odkazuje na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a na takovouto právnickou osobou vydané statuty a řády.

Dle právní věty obsažené v citovaném rozhodnutí Vrchního soudu v Praze jsou takové rozhodčí doložky neplatné pro rozpor se zákonem (dle § 39 občanského zákoníku), přičemž důvodem neplatnosti je již sama o sobě skutečnost, že rozhodčí pravomoc, včetně výběru rozhodců a stanovení pravidel rozhodčího řízení, je svěřena soukromé právnické osobě, která není stálým rozhodčím soudem ve smyslu zákona o rozhodčím řízení.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, **pokud jde o rozhodčí doložky obsažené ve spotřebitelských smlouvách, jsou-li ujednáním v neprospěch spotřebitele** (což je v případě rozhodčích doložek svěřujících pravomoc soukromým rozhodčím soudům dle jejich pravidel nepochybně), **dopadá na ně také ust. § 55 odst. 1 občanského zákoníku**, resp. směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, která chápe **veškerá ujednání, která mají zneužívající charakter vůči spotřebiteli, jako absolutně neplatná.**

Vykonatelnost nálezů soukromých rozhodčích soudů

Je-li tedy činnost soukromých rozhodčích soudů obcházením zákona, neměly by jimi vydané rozhodčí nálezy být vykonatelné. Za současného stavu věcí však **není vyloučeno, že k jejich výkonu přesto dojde, zmeškal-li odsouzený subjekt v rozhodčím řízení námitku neplatnosti rozhodčí doložky.**

Vzhledem k tomu, že **rozhodci jsou podle zákona o rozhodčím řízení⁷ oprávněni zkoumat svou pravomoc, měli by tedy ve světle publikovaného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze odmítat svou pravomoc, byli-li jmenováni soukromou rozhodčí společností na základě neplatné rozhodčí doložky.** V případě žaloby proti spotřebiteli by tak měli postupovat již na základě směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách.

Může se však samozřejmě stát (a v praxi k tomu zřejmě bude docházet často), že **rozhodci i přes výše uvedené argumenty shledají svou pravomoc ve věci a vydají rozhodčí nález. Vzniká tedy otázka, jak k takovému nálezu přistupovat** – stává se doručením povinné straně vykonatelným exekučním titulem, proti němuž se povinný může bránit jen podáním návrhu na jeho zrušení soudem v prekluzivní lhůtě tří měsíců od doručení, anebo je takový nález nicotný, neboť v podstatě vůbec není rozhodčím nálezem, a není tedy ani exekučním titulem? Zdá se, že publikované rozhodnutí Vrchního soudu v Praze otevírá cestu i k druhému řešení (přestože se touto otázkou výslovně nezabývá).

6 Zvláštní zákony nyní předvidají tyto stálé rozhodčí soudy: Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (na základě § 19 zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR), stálý rozhodčí soud organizátora regulovaného trhu (na základě § 56 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu) a rozhodčí soudy při komoditních burzách (na základě § 28 zákona č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách).

7 § 15 zákona o rozhodčím řízení.

Dosud však **převažuje názor považující rozhodčí nález vydaný soukromými rozhodčími společnostmi za exe- kuční titul, dokud není soudem zrušen. Je tedy třeba, aby dotčená strana smlouvy neplatnost rozhodčí doložky namítala od počátku rozhodčího řízení, nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkajícího se věci samé a je- li nález přesto vydán, aby včas, do tří měsíců od jeho doručení, podala návrh na jeho zrušení soudem dle § 31 písm. b) zákona o rozhodčím řízení. Opomněla-li dotčená strana námitku neplatnosti rozhodčí doložky uplatnit v rozhodčím řízení nejpozději, než začala jed- nat ve věci samé, musí soud dle § 33 zákona o rozhod- čím řízení návrh zamítnout. Pokud však jde o rozhodčí doložky sjednané se spotřebiteli, měl by soud v soula- du s judikaturou ESD neplatnost takových rozhodčích doložek posuzovat z úřední povinnosti, i kdyby se jí spo- třebitel sám nedovolal, resp. nedovolal včas v rozhod- čím řízení (i přes chybějící výslovnou úpravu v o. s. ř., resp. v zákoně o rozhodčím řízení) a učinit tak zadost požadavkům směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách.⁸**

Podání návrhu na zrušení nálezu soudem nemá samo o sobě odkladný účinek, a pokud jde o vykonatelnost roz- hodčího nálezu – vykonatelnost může soud odložit pouze na žádost povinného, jestliže by neprodleným výkonem nálezu hrozila závažná újma. **Bude tedy opět na povinném, aby o odklad vykonatelnosti žádal a aby prokázal, že výko- nem hrozí vzniknout značná újma.**

Nesplní-li povinný dobrovolně povinnost uloženou mu rozhodčím nálezem, může se oprávněný subjekt domáhat výkonu rozhodnutí soudní cestou nebo soud- ními exekutory. Podminkou exekuce je v každém pří- padě soudní pověření exekutora, na kterého se subjekt oprávněný dle rozhodčího nálezu obrátil, k provedení exekuce.⁹ **Soud je přitom povinen exe- kuční titul přezkou- mávat po formální, i materiální stránce, včetně pravomo- ci orgánu, který nález vydal, nemůže však posuzovat vady nalézacího řízení, ani nemůže návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítnout s poukazem na rozpor s dobrými mravy.¹⁰** Pokud připustíme závěr o nicotnosti rozhod- čích nálezů vydaných soukromými rozhodčími společ- nostmi, neměly by soudy exekuci nařídít z důvodu ne- existence exe- kučního titulu, a pokud by ji přesto nařídily, mohl by se povinný bránit odvoláním (s odkladným účinkem).

Máme za to, že alespoň v případech týkajících se spo- třebitelů by se měly soudy ve světle výše zmiňované judi- katury ESD otázkou platnosti rozhodčí doložky zabývat z úřední povinnosti, jelikož mají dle komunitárního prá- va v každém případě rozhodovat podle smyslu směrnice, a to i tehdy, pokud by tomu bránilo nedodržení proces- ních lhůt či jiných podmínek daných vnitrostátním prá- vem.

V případě, že výkon rozhodnutí, resp. exekuce, již byl nařízen, obsahují ustanovení § 266 o. s. ř. a § 54 exe- kučního řádu ještě **poslední pojistku ochrany práv povinného – soud může i bez návrhu odložit provedení výkonu roz- hodnutí (exekuce), lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí**

(exekuce) bude zastaven. O zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) může soud dle § 268 o. s. ř. rozhodnout mimo jiné v případech, kdy by výkon rozhodnutí byl nepřipus- tný, jelikož je zde jiný důvod, pro který nelze rozhodnu- tí vykonat. **Takovým důvodem může být právě vada titulu způsobená tím, že byl vydán rozhodci protiprávně existují- cího soukromého rozhodčího soudu.**

Závěrem

Je otázkou, zda publikace rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 12 Cmo 496/2008, o neplatnosti rozhod- čích doložek směřujících k soukromým rozhodčím spo- lečnostem ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek dokáže zásadně změnit dosavadní praxi. **Publikací toho- to rozhodnutí diskuse nad činností soukromých rozhodčích společností pravděpodobně nekončí.**

Zda se bude využívání služeb soukromých rozhod- čích společností i nadále vyplácet, bude záležet na přístupu soudů a na informovanosti spotřebitelů. Za stávajícího stavu nedokáže subjekt odsouzený v roz- hodčím řízení k plnění výkonu rozhodčího nálezu zabránit, neuplatnil-li tuto námitku nejpozději při prv- ním úkonu ve věci samé, který učinil v rozhodčím říze- ní, a nepodal-li včas návrh na zrušení rozhodčího nále- zu soudem. Toto by se mělo změnit, alespoň pokud jde o neplatné rozhodčí doložky obsažené ve spotřebitel- ských smlouvách.

Dojde-li k výkonu rozhodčího nálezu i v případech, kdy povinný učinil všechny nezbytné procesní úko- ny k jeho odvrácení, a následně bude soudem rozhod- čí nález zrušen, zbývá otázka náhrady případné škody, resp. jiné újmy, způsobené povinnému výkonem rozhod- nutí (exekucí), nad rámec vydání bezdůvodného oboha- cení, k němuž by byl povinen subjekt, v jehož prospěch byla exekuce vedena. Kromě odpovědnosti rozhodce nebo rozhodčí společnosti přichází v úvahu žaloba pro- ti subjektu, který neplatnou rozhodčí doložku do smlou- vy vložil (u profesionála uzavírajícího smlouvu se spo- třebitelem by bylo možné argumentovat jak porušením dobrých mravů, tak nedodržením prevenční povinnos- ti) a také žaloba proti státu, pokud soud v důsledku nesprávného úředního postupu výkon rozhodnutí (exe- kuci) nařídí, resp. včas nezastaví.

✿ Autorka je advokátkou v Praze

8 Rozhodnutí ESD ze dne 26. 10. 2006, C-168/05 – Elisa María Mostaza Claro v. Centro Móvil Milenium SL a rozhodnutí ESD ze dne 6. 10. 2009, C 40/08 – Asturcom Telecomunicaciones SL v. Maria Cristina Rodríguez Nogueira.

9 Podle § 44 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exe- kuční činnosti.

10 Kasíková, M., Kučera, Z., Plášil, Z., Šimka, K., Jirmanová, M., Hubáček, J.: Zákon o soudních exekutorech a exe- kuční činnosti, Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 168.

Má advokát cestovat k soudu tramvají a bez náhrad?

Mgr. ALEŠ NYTRA

K praxi téměř každého advokáta či advokátního koncipienta neodmyslitelně patří účast u jednání soudů či správních orgánů, u vyšetřovacích úkonů orgánů čin-

ných v trestním řízení apod. Budovy institucí, často ležící ve městě, ve kterém má advokát sídlo, jsou však od advokátovy kanceláře vzdáleny mnohdy na kilometry. Vyvstává tak otázka, **jakým způsobem se má advokát k předmětnému jednání dostavit**, a pak také otázka, zda advokátovi náleží za vykonanou cestu dle vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „AT“) náhrada za cestovné a náhrada za promeškaný čas.

Začasté se setkáváme s případy, kdy soudy sídlící ve velkých městech, kde mají advokáti svá sídla, nechtějí proplácet místním advokátům cestovné a náhrady za promeškaný čas strávený cestou k soudům či vyšetřovacím úkonům konaným v přípravném řízení s odůvodněním, že advokát měl k danému úkonu cestovat nikoli vlastním autem, ale prostředky MHD. Ustanovený obhájce, jenž cestuje k soudu jedenkrát týdně, je tak za jeden rok připraven o cca 15 000 Kč. V případě ustanovených obhájců (jichž se daná problematika nejvíce dotýká) si stát objedná jejich službu, avšak už jim nekompenzuje náklady a ztráty, které jim v důsledku poskytnutí státem objednané služby vzniknou.

Dle § 13 odst. 1 AT advokátu náleží **náhrada hotových výdajů účelně vynaložených** v souvislosti s poskytnutím právní služby, zejména na soudní a jiné poplatky, **cestovní výdaje**, poštovné, telekomunikační poplatky, znalecké posudky a odborná vyjádření, překlady, opisy a fotokopie. Dle odst. 4 AT, není-li o výši náhrady cestovních výdajů dohodnuto jinak, řídí se výše této náhrady právními předpisy o cestovních náhradách.

Dle § 14 odst. 1 písm. a) AT advokátu náleží náhrada za čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služby při úkonech prováděných v místě, které není sídlem nebo bydlištěm advokáta, **za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět**. Dle odst. 3 § 14 AT není-li dohodnuto jinak, náhrada podle odstavce 1 činí **100 Kč za každou i jen započatou půlhodinu**.

Mnozí kolegové z velkých a rozlehlých sídelních měst soudů jistě potvrdí, že jejich kancelář nestojí přímo naproti budově soudu nebo hned o ulici vedle, ale že k soudu musejí cestovat i několik kilometrů. Kupříkladu mezi ostravskou kancelář, v níž autor článku pracuje, a budo-

vou Okresního soudu v Ostravě to je celých 11 km. Byť se advokáti a koncipienti pohybují v rámci jednoho města, promeškávají cestami nemálo času a „spotřebovávají nemálo benzínu“.

Jak je výše uvedeno, dle AT advokátu náleží náhrada cestovních výdajů, jsou-li tyto účelně vynaloženy, a také 100 Kč za každou, i jen započatou půlhodinu za čas strávený cestou do místa poskytnutí právní služby a zpět, není-li toto místo sídlem nebo bydlištěm advokáta. Na to, **zda je cesta advokáta k soudu (či na Policii ČR apod.) v rámci jednoho města za použití osobního automobilu účelná a zda při této cestě dojde k promeškání času, zaujal Okresní soud v Ostravě hned čtyři právní názory:**

- advokát má nárok na náhradu cestovního i nárok na náhradu za promeškaný čas,
- advokát nemá nárok ani na náhradu cestovního, ani na náhradu za promeškaný čas,
- advokát má nárok pouze na náhradu za promeškaný čas a nemá nárok na náhradu cestovního,
- advokát nemá nárok na náhradu za promeškaný čas a má nárok jen na náhradu cestovního, avšak pouze ve výši ceny jízdenek MHD.

Při podání stížnosti či odvolání do nákladů řízení ke Krajskému soudu v Ostravě se ostravští advokáti zpravidla dočkají rozhodnutí buď všechno, nebo nic – tedy některé senáty přiznávají oba nároky, jiné nepřiznávají žádný z nich. V poslední době situace dospěla do stadia, kdy jedny a tytéž senáty, které zmiňované nároky dříve přiznaly, je již nepřiznávají, a naopak. Předvídatelnost soudního rozhodování a právní jistota je tak v dané věci přinejmenším nízká; podobná situace panuje i na Okresním státním zastupitelství v Ostravě.

Otázku cestovního přitóm vyřešil již Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. 2 Tzn 10/95, publikovaném dokonce v tzv. zelené sbírce pod č. **R 32/1996**, kdy vyslovil: *„Použije-li ustanovený obhájce osobního automobilu k cestě za úkonem právní pomoci do místa, které není totožné se sídlem jeho advokátní kanceláře, jde vždy, bez ohledu na vzdálenost, o účelně vynaložené cestovní výdaje...“* a ačkoli Ústavní soud ČR ve věci stížnosti brněnského advokáta, jenž cestoval ze své brněnské kanceláře k Nejvyššímu soudu ČR (ležícím v Brně) a zpět k otázce náhrady za promeškaný čas vyslovil, že tento advokát nárok na náhradu za promeškaný čas ve výši 200 Kč (dvě započaté půlhodiny za cestu tam a zpět) má, i když cestoval v rámci jednoho města, některé senáty výše zmíněných ostravských soudů toto nerespektují. Při výkladu zmiňovaného nálezu Ústavního soudu ČR za použití jeho slov dospívají paradoxně k opačným závěrům, než byl výrok Ústavního soudu ČR.

Ústavní soud ČR v rozhodnutí **sp. zn. IV. ÚS 215/05** vyslovil: „V projednávaném případě založily obecné soudy aplikaci ust. § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu na takovém výkladu slovního spojení „místo, které není sídlem nebo bydlištěm advokáta“, podle kterého je tímto místem vždy toliko jiná obec než ta, v níž je umístěno sídlo či bydliště advokáta. Obecné soudy však přitom nevážily další výkladové alternativy včetně otázky použití různých výkladových metod. Pokud by totiž obecné soudy uplatnily také výklad teleologický, musely by se nutně zabývat účelem, který je právní normou obsaženou v ust. § 14 odst. 1 písm. a) sledován. Účelem tohoto ustanovení je tedy poskytnutí určité míry kompenzace za to, že advokát z objektivního důvodu nemůže poskytovat právní službu, neboť v daném čase se přemísťuje z místa svého sídla či bydliště do místa poskytování právní služby. Pro takové „vyřazení“ advokáta z jeho běžné činnosti není rozhodující, zda se přesouvá ze svého sídla či bydliště do jiného kraje, okresu, obce, městské části či ulice, nýbrž to, jaká je vzdálenost těchto dvou míst.“ Při důkladném studiu tohoto nálezu lze dále vyvodit, že Ústavní soud ČR chtěl při zmínění dopravní dostupnosti říci, že např. deset kilometrů cestou po dálnici je možno ujet za pár minut, stejných deset kilometrů městem se semaforem a rozestavěnými cestami může trvat i několik desítek minut, ne-li hodiny. V tomto případě bude i při ujetí stejné vzdálenosti promeškaný čas pochopitelně jiný.

Stejně tak jako Nejvyšší soud ČR má i autor za to, že advokát, který cestuje k soudu autem, by měl mít nárok na náhradu cestovného, neboť cesta k soudu automobilem je účelná. Cestování automobilem dává advokátovi možnost jednat flexibilně a po skončení soudu odjet kamkoli jinam (k jinému soudu, za klientem apod.), což v případě cestování pomocí MHD tak snadno a rychle nelze. Rovněž ze společenského hlediska a pohledu klienta na vlastního advokáta je žádoucí jezdit automobilem. Mladému začínajícímu koncipientovi cestu tramvají nebo autobusem klient snáze odpustí, než zavedenému, dobře placenému advokátovi, který při setkání se u stejného madla bude víceméně podezřelý. Kdo jel někdy ostravskou MHD, jistě autorovi potvrdí, že zdejší prostředí nepatří mezi zrovna bezpečné lokality a odcizení spisu je zde větším rizikem, než při cestě autem. Stejně tak pohled na advokáta, který již brzy v jedné ruce bude držet tašku s talárem, ve druhé tašku se spisem, a bude se jí zároveň přidržovat sloupku, aby neupadl, nebude dvakrát vábivý. Snad na prvním místě stojí argument, že čas jsou peníze a čas advokáta je drahý a v případech, kdy je cesta automobilem (v našich daných případech asi o dvacet minut) rychlejší, se nevyplatí jezdit MHD. Vezmeme-li v úvahu, že hodina práce advokáta má cenu dejme tomu 1000 Kč (a jedna minuta tedy asi 16,50 Kč), pak asi čtyřicet minut navíc promeškaného času přijde advokáta na 650 Kč.

S ohledem na některé závěry soudů proto autor zkusil jet k Okresnímu soudu v Ostravě tramvají a sledoval, za jak dlouho docestuje. Cesta chůzí z kanceláře na nejbližší

tramvajovou zastávku trvala cca 5 minut, následujících 5 minut strávil čekáním na spoj. Další dvacet minut trvala jízda tramvají, a dalších asi sedm minut trvala cesta chůzí do budovy soudu ke dveřím jednací síně – sečteno a podtrženo, 37 minut, tj. dvě započaté půlhodiny promeškaného času. Jiná situace může být v hlavním městě Praze, kde cesta k soudu kolonami aut v dopravní špičce může být ve srovnání s cestou metrem neúčelná, nicméně v ostatních krajských či okresních městech přece jen cesta k soudu automobilem se zdá býti nejschůdnější.

Přes tyto zmíněné argumenty však některé ze senátů Okresního soudu v Ostravě či Krajského soudu v Ostravě judikovaly, že cesta advokáta k soudu automobilem účelná není. S nepřiznáním nároku na cestovné bývá také často automaticky spojováno nepřiznání nároku na náhradu za promeškaný čas, ačkoli se jedná o zcela rozdílné nároky, kdy toto odejmutí nároku na náhradu za promeškaný čas v nemalém počtu případů nebývá vůbec odůvodněno. Občas také zazní argument, že cestovné a také náhrada za promeškaný čas jsou saturovány režijním paušálem. U cestovného lze polemizovat, zda to je totéž, co místní

přepravné, na něž se režijní paušál vztahuje, u náhrady za promeškaný čas však stěží. V civilních věcech z úst soudců při odůvodnění nepřiznání nároků na cestovné také občas zaznívá argument, že soud nedal advokátovi povolení k užití osobního automobilu. Z jaké právní normy toto domněle oprávnění soudu v případě vztahu advokáta s klientem na základě plné moci vyplývá, se však již nedozvíme. To potvrdil i Nejvyšší soud ČR (viz odůvodnění rozsudku R 32/1996), který vyslovil, že **ani ustanovenému obhájci žádný právní předpis neukládá žádat soud (nebo jiný orgán činný v trestním řízení) o předchozí souhlas s náhradou za použití osobního automobilu.**

Mám za to, že stojí za zmínku ocitovat některá z odůvodnění rozhodnutí Okresního soudu v Ostravě, Krajského soudu v Ostravě, Okresního státního zastupitelství v Ostravě a Krajského státního zastupitelství v Ostravě.

Okresní soud v Ostravě v jedné trestní věci uvedl: „...*Jak však bylo zjištěno, sídlo advokátní kanceláře a místo konání hlavního líčení se nachází ve městě Ostravě a obě místa se nacházejí na přímých trasách městské hromadné dopravy, kterou lze hodnotit jako velmi dobrou. V tomto případě mohl obhájce využít městské hromadné dopravy a čas strávený cestou věnovat k přípravě na poskytnutí úkonu právní služby. ...“*

Okresní soud v Ostravě v další trestní věci uvedl: „...*Advokátní kancelář se nachází v Moravské Ostravě a sídlo Okresního soudu v Ostravě je v Ostravě-Porubě. Obě místa, tj. advokátní kancelář a okresní soud, jsou objektivně dostupná hromadnou dopravou do 20 minut, a to i v dopravní špičce. Z těchto důvodů nelze obhájce přiznat výdaje za cestovné, neboť se nejedná o účelně vynaložené cestovní výdaje a ani náhradu za promeškaný čas. ...“*

Ilustrační foto Jakub Stadler

Okresní soud v Ostravě v jiné, civilní věci, uvedl: „... Požadavek na náhradu za ztrátu času cestou k ústnímu jednání a zpět a stejně tak požadavek na náhradu cestovních výdajů na cestu k ústnímu jednání a zpět soud shledal za zjevně neopodstatněný, neboť sídlo žalobce, sídlo zástupce žalobce a sídlo soudu se nacházejí v obvodu jednoho města, kdy uvedené drobné náklady jsou zcela zjevně saturovány režijním paušálem přiznaným v souvislosti s účastí u nařízeného jednání, nehledě na to, že vzhledem k výše uvedenému, a dále k četnosti sporů žalobce u zdejšího soudu a rozsahu činnosti kanceláře zástupce žalobce lze předpokládat běžný téměř každodenní styk osob výše uvedených s Okresním soudem v Ostravě. Poučení: Proti tomuto rozhodnutí...“

Okresní soud v Ostravě v další civilní věci uvedl: „...Právní zástupce žalobců se dále domáhal cestovného a náhrady za promeškaný čas, soud mu však vyhověl pouze co do částky 135,10 Kč za cestovné včetně DPH dle § 137 odst. 3 o. s. ř. (45minutová jízdenka v letech 2007, 2008 a 60minutová jízdenka v roce 2009 vždy tam i zpět; v roce 2007 za cesty dne 10. 5. 2007 a 7. 6. 2007 á 14,- Kč + 5% DPH, v roce 2008 za cestu dne 2. 10. 2008 15,- Kč + 9% DPH, v roce 2009 za cestu dne 19. 3. 2009 á 20,- Kč + 9% DPH), neboť má za to, že cestovné k soudu, který je v místě sídla právního zástupce, se dle § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. řídí § 159/2 zákona č. 262/2000 Sb., a soud souhlas s použitím osobního vozidla právnímu zástupci žalobců nedal, proto nelze aplikovat § 157 zákona č. 262/2006 Sb.; náhrada za promeškaný čas dle § 14 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb. nepřislouží advokátu se sídlem v místě soudu, když při opačném výkladu pak toto ustanovení postrádá smysl a muselo

by se dojít k závěru, že náhrada za promeškaný čas přísluší vždy (a zákonodárce by pak toto ustanovení do vyhlášky nedával), a pokud by měl např. advokát sídlo v jiném patře budovy soudu, tak by mu náležela za přejítí z patra do patra, což je absurdní, a proto soud právnímu zástupci žalobců náhradu za promeškaný čas nepřiznal. ...“

V této věci bylo podáno odvolání do nákladů řízení a **Krajský soud v Ostravě** vyslovil následující: „...Krajský soud souhlasil s námitkou žalobců o nesprávném právním posouzení věci, jestliže okresní soud mezi náklady prvostupňového řízení přiznané žalobcům nezahrnul cestovné a náhradu za promeškaný čas v souvislosti s dopravou advokáta žalobců k jednáním okresního soudu, případně k jiným jeho úkonům, k nimž se advokát na předvolání soudu dostavil. V souvislosti s dopravou z místa advokátova sídla vzdáleného od místa procesního soudu 11 km nepochybně vznikly cestovní výdaje, které lze hodnotit jako účelně vynaložené. Žalobci mají nárok rovněž na náhradu za promeškaný čas při dopravě advokáta ke stejným úkonům z důvodů podrobně vyložených v nálezu Ústavního soudu publikovaném pod sp. zn. IV. ÚS 215/05 ze dne 23. 9. 2005, na nějž žalobci ve svém odvolání přílehlavě odkazovali. ...“

Krajský soud v Ostravě (coby odvolací soud) v jedné trestní věci uvedl: „... Stížnostní soud s vědomím dosud nejednotné rozhodovací činnosti u této problematiky však musí v rámci jejího sjednocení připomenout níže uvedené. (...) Je však nezbytné rovněž uvést, že obě místa se nacházejí na přímých trasách **městské hromadné dopravy**, kterou lze hodnotit jako velmi dobrou pro svou hustotu, tak i četnost spojů, a proto i příznivější, než v případě meziměstských spojů.

V těchto případech pak může obhájce využít komfortního spojení městské hromadné dopravy, když čas strávený cestou lze mj. využít k přípravě na poskytnutí úkonu právní služby. Stěží může tak namítat, že z objektivního hlediska nemohl poskytovat jinou službu. ...“

Toto rozhodnutí bylo napadeno ústavní stížností, kterou však Ústavní soud ČR odmítl (předmětné odmítavé rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 3363/09 je níže citováno).

Krajský soud v Ostravě (coby odvolací soud) v jiné civilní věci uvedl: „...Požadoval-li odvolatel rovněž náhradu za ztrátu času strávenou na cestě k Okresnímu soudu v Ostravě-Porubě a zpět, neshledal ani tento požadavek odvolatele odvolací soud za důvodný. Sám odvolatel uvádí, že strávil na cestě k okresnímu soudu necelých třicet minut. Je zřejmé, že každý advokát (vyjma těch, kteří by snad měli sídlo v budově příslušného soudu) musí strávit určitý čas na cestě k soudu. Dle názoru Ústavního soudu vyjádřeného v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 215/2005 není rozhodující, zda se advokát přesouvá ze svého sídla či bydliště do jiného kraje, okresu, obce, městské části či ulice, nýbrž to, jaká je vzdálenost těchto míst. Ústavní soud výslovně poukazuje na skutečnost, že je náhrada za **promeškaný čas** časově limitována (ustanovení § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), z hlediska vzniku nároku je vždy rozhodující, zda promeškání činilo minimálně půl hodiny či nikoliv. Vzhledem k tomu, že v daném případě promeškal odvolatel méně než půl hodiny, nárok na náhradu za ztrátu času ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb. mu nevznikl. ...“

Otázka nároků na cestovné a náhradu za promeškaný čas se stala také předmětem rozhodování **Okresního státního zastupitelství v Ostravě**, jež ustanovené obhájkyňi nepřiznalo nárok na náhradu cestovného a promeškaného času s tím, že jak sídlo kanceláře obhájkyňe, tak místo konání vyšetřovacích úkonů leží na přímých trasách MHD a že **obhájkyňe může čas strávený cestou využít k přípravě k poskytnutí právní služby a nemůže tak namítat, že z objektivního důvodu nemůže vykonávat právní služby.**

Z podané stížnosti v této věci **Krajské státní zastupitelství v Ostravě** zrušilo rozhodnutí Okresního státního zastupitelství v Ostravě a vyslovilo následující: „... Ve světle nejen právních vět těchto judikátů (pozn. Ústavní soud ČR, sp. zn. IV. ÚS 215/05 a Nejvyšší soud ČR, sp. zn. 2 Tzn 10/95, či R 32/1996), ale i jejich odůvodnění, byl tak právní názor vyslovený v napadeném usnesení shledán nesprávným, pokud bylo v souvislosti s použitím automobilu k výše zmíněným jízdám v rámci města Ostravy konstatováno, že šlo o cesty v rámci sídla obhájkyňe, z čehož se pak odvíjí závěr státního zástupce, že náklady spojené a uplatněné s použitím osobního automobilu nelze označit za účelně vynaložené. (...) Názor státního zástupce o možnosti (resp. vhodnosti) využití doby strávené v hromadném dopravním prostředku přípravou na úkon, k němuž je cestováno, nelze akceptovat. Jednak ust. § 14 odst. 1 písm. a) AT se vztahuje právě také na čas strávený touto cestou (aniž by tato doba musela být využita jakýmkoli přínosným způsobem), ale

především také z hlediska obecných přiměřených požadavků na kvalitu a úroveň pracovního prostředí a společenského významu profese advokáta nelze po tomto výkon zaměstnání v takovém případě rozhodně spravedlivě požadovat. ...“

Okresní státní zastupitelství v Ostravě však tento právní názor po zrušení jeho předmětného rozhodnutí nerespektovalo a obhájkyňi nepřiznalo nárok na cestovné; naproti tomu obhájkyňi, jež cestovala k úkonu automobilem a účtovala 2x jednu započatou půlhodinu promeškaného času, přiznalo nárok na 2x dvě započaté půlhodiny promeškaného času (ač o to nežádala) a uvedlo, že předmětná cesta by za použití MHD trvala 38 minut, tedy dvě započaté půlhodiny.

Výše zmíněné soudy opakovaně judikovaly, že v daných (našich) konkrétních případech trvá cesta k soudu za použití MHD do 20 minut, ačkoli pro tento údaj neexistuje žádný hmatatelný podklad (autorovi osobně tato cesta trvala 37 minut). I kdyby však předmětná cesta trvala jen 20 minut, již se jedná o první započatou půlhodinu promeškaného času (AT říká, že advokátovi náleží 100 Kč za každou, i jen započatou půlhodinu; obdobně je úkonem právní služby např. jednání s protistranou, nebo např. účast u jednání soudu za každé započaté dvě hodiny).

Proti zamítavým rozhodnutím obecných soudů byla podána řada ústavních stížností (dovolání do nákladů řízení není přípustné), kdy však Ústavní soud ČR popřel své předchozí rozhodnutí a stížnosti obhájců překvapivě odmítl, aniž by věc projednal (např. v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 1311/09, III. ÚS 3119/09 nebo II. ÚS 3363/09). Odůvodnění předmětných rozhodnutí také nepůsobí zcela přesvědčivě.

Jako příklad lze ocitovat odůvodnění odmítavého rozhodnutí Ústavního soudu ČR **sp. zn. II. ÚS 3363/09** (který „posvětil“ výše uvedené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, dle kterého se má advokát cestou v MHD připravovat na poskytnutí právní služby, díky čemuž mu nevznikne časová ztráta), a který vyslovil: „...**Krajský soud v Ostravě citovaný náleží Ústavního soudu** (sp. zn. IV. ÚS 215/05 – pozn. aut.) **při svém rozhodování uplatnil právě v tomto smyslu, kdy při svých úvahách o důvodech nepřiznání náhrady stěžovatelce za promeškaný čas vycházel právě z hlediska „vzdálenosti“ a „dopravní dostupnosti“ a své závěry založil na relativně podrobném výkladu dopravní dostupnosti obou relevantních míst (tedy sídla advokátní kanceláře stěžovatelky a příslušného soudu) a použitelného dopravního prostředku vůbec („hustá síť hromadné dopravy i četnost jejich spojů“), které zhodnotil jako „velmi dobré a komfortní“.** Krajský soud tak konkrétní situaci stěžovatelky v dané věci neshledal „mimořádnou“ v tom smyslu, že by spojení k místu procesních úkonů představovalo zátěž nad běžnou, resp. očekávatelnou míru (odpovídající zátěži spojenou typicky s „týmž místem“). Okolnost, že krajský soud nepřisvědčil námitkám stěžovatelky, stejně jako skutečnost, že se stěžovatelka neztotožňuje se závěry obecných soudů nepřiznat jí požadované náklady, nemohou samy o sobě založit důvodnost ústavní stížnosti a v žádném případě je nelze považovat za porušení jejího práva na sprá-

vedlivý proces. S polemikou stěžovatelky tak nelze souhlasit a Ústavní soud v daném případě neshledal důvod k zásahu. Další námítky a tvrzení stěžovatelky týkající se prokázání odůvodněnosti jejího požadavku na přiznání požadovaných nákladů považuje Ústavní soud za irelevantní a místy až za hranici racionality (viz např. tvrzení o nevhodnosti a neadekvátnosti používání dopravních prostředků MHD ve vztahu ke „společenskému významu profese advokáta“), a proto neměl důvod se jimi jakkoli dále zabývat. ...“

V jiných věcech však (byť podané ústavní stížnosti byly stejné) ÚS nařídil jednání (tedy tyto stížnosti nebyly odmítnuty, ačkoli se stále jedná o tutéž věc) a nezbyvá, než trpělivě čekat na předmětná rozhodnutí.

Na shora citované rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 3363/09 však již mezitím zareagoval **Krajský soud v Ostravě**, který coby odvolací soud v jednom z civilních rozhodnutí nepřiznání nároku na náhradu za promeškaný čas a cestovné stručně odůvodnil takto: „... S postupem okresního soudu při vyčíslení účelně vynaložených nákladů se odvolací soud zcela ztotožňuje. Žalobce stejným způsobem požaduje náhradu nákladů řízení i v jiných věcech. Požadavkem žalobce se naposledy zabýval Ústavní soud ČR usnesením ze dne 6. 1. 2010 sp. zn. II. ÚS 3363/09, ve kterém ústavní stížnost byla odmítnuta. Část stále opakujících se důvodů označil Ústavní soud v odůvodnění rozhodnutí „za irelevantní a místy až za hranici racionality“. Odvolací soud v souladu s ustanovením § 219 o. s. ř. usnesení okresního soudu v napa-

dené části potvrdil jako správné.“ (pozn.: nechť čtenář sám posoudí, zda takovéto odůvodnění je dostačující a zda je přezkoumatelné).

Asi není třeba komentovat výroky o tom, že advokát se má v prostředcích MHD připravovat na poskytnutí právní služby a že tím pádem čas strávený cestou není promeškán, stejně tak není třeba komentovat opakovaně dezinterpretace nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 215/05 nejen Okresním soudem v Ostravě a Krajským soudem v Ostravě, ale rovněž i samotným Ústavním soudem ČR (jež namísto výkladu právních norem – § 13 a 14 AT – provádějí výklad nálezu Ústavního soudu ČR), rovněž není třeba komentovat snahu Krajského soudu v Ostravě sjednocovat judikaturu téměř patnáct let poté, co již byla sjednocena Nejvyšším soudem ČR rozhodnutím publikovaným v tzv. zelené sbírce, a to ještě opačným směrem.

Vzhledem k tomu, že tato poučení soudů směřovaná advokátům byla pronesena především v trestních věcech, s trochou vtipu a nadsázky v brzké době bude autor článku očekávat, že se cestou k vyšetřovacím úkonům v tramvajích či trolejbusích začne potkávat i se státními zástupci, kteří v rámci dodržování zásady rovnosti stran v trestním řízení dobrovolně upustí od dopravy služebními vozy s řidiči na náklady státu a za svůj paušální plat nakoupí jízdenky či měsíční kupony.

✿ Autor je advokátním koncipientem v Ostravě.

CODEXIS[®] ADVOKACIE
PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

- Jedinečný evropský právní informační systém
- Vyvíjen s Českou advokátní komorou pro Vás
- Získejte přehled o advokátních předpisech v EU

Rozhodčí řízení

I. Pokud subjekt, který není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zvláštního zákona, jak to předpokládá zákon o rozhodčím řízení v ust. § 13, vykonává takové činnosti, které spadají podle zákona o rozhodčím řízení výlučně do působnosti stálých rozhodčích soudů, jde o úmysl obcházet zákon a dochází tak k rozporu se zákonem.

II. Pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc nebo konkrétního způsobu jeho stanovení, ale ohledně výběru rozhodce a pravidel řízení jen odkazuje na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a odkazuje na touto právnickou osobou stanovené statuty a řády, pak je tato smlouva neplatná podle ust. § 39 občanského zákoníku pro obcházení zákona.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2009, č. j. 12 Cmo 496/2008

Toto rozhodnutí bude publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, usnesením ze dne 10. 10. 2008 v bodu I. výroku zrušil směnečný platební rozkaz č. j. 52 Srn 159/2008-9 z 10. 9. 2008 a v bodu II. výroku zastavil řízení. Soud dále rozhodl v bodech III. a IV. výroku, že se žalobci po právní moci usnesení vrací soudní poplatek 2410 Kč a že žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení 19 670 Kč k rukám právního zástupce žalované.

2. Rozhodnutí odůvodnil soud tím, že vydal k návrhu žalobce směnečný platební rozkaz, proti kterému podala žalovaná námítky. Žalovaná mj. namítla, že účastníci si sjednali ve smlouvě o rezervaci nemovitosti rozhodčí doložku, proto soud nemá pravomoc věc rozhodnout. Žalovaná předložila Smlouvu o rezervaci nemovitosti a o poskytnutí součinnosti při koupi nemovitosti ze dne 7. 4. 2008. Soud shledal platnou rozhodčí doložku, obsaženou v čl. VI. (6.1) Smlouvy, a řízení proto dle § 106 odst. 1 o. s. ř. zastavil. Rozhodnutí o vrácení soudního poplatku bylo odůvodněno odkazem na § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích. Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení ve prospěch žalované soud odůvodnil ustanovením **§ 146 odst. 2 první věty o. s. ř.**

3. Žalobce podal proti usnesení včas odvolání, ve kterém navrhl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolání odůvodnil tím, že směnka je abstraktním cenným papírem a neobsahuje rozhodčí doložku. Soud nesprávně dovodil, že rozhodčí doložka obsažená ve smlouvě se vztahuje též na vztah vyplývající ze směnky.

4. Žalovaná se k odvolání vyjádřila a navrhla napadené usnesení potvrdit. Odvolání nepovažuje za důvodné, neboť rozhodčí doložka je platná a vztahuje se též na spor z žalované směnky.

5. Odvolací soud přezkoumal bez ústního jednání (§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.) napadené usnesení podle § 212 o. s. ř. a shledal odvolání důvodným.

6. Jak je z odůvodnění usnesení soudu prvního stupně zřejmé, soud dospěl k závěru, že s ohledem na platnou rozhodčí doložku ve smlouvě není v dané věci dána pravomoc českých soudů. Odvolací soud se proto jako předběžnou otázkou zabýval tím, zda předmětná rozhodčí doložka (rozhodčí smlouva) byla účastníky platně uzavřena. Ustanovení **§ 106 odst. 1 o. s. ř.** ukládá věc projednat též tehdy, je-li rozhodčí smlouva neplatná.

7. Jak se podává z čl. VI. (6.1) „Smlouvy o rezervaci nemovitosti a o poskytnutí součinnosti při koupi nemovitosti“ (dále jen „Smlouvy“), uzavřené mezi účastníky dne 7. 4. 2008, účastníci se dohodli, že veškeré případné spory vzniklé z této Smlouvy nebo v souvislosti s ní (včetně případných sporů o platnost této smlouvy či o platnost rozhodčí doložky) budou rozhodovány jediným rozhodcem, a to v souladu se **zákonem č. 216/1994 Sb.**, o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Smluvní strany se dohodly, že rozhodčí řízení bude probíhat dle Pravidel pro rozhodčí řízení vydaných společností S. r. ř. a v. z. s. r. o., a že rozhodce bude určen žalobcem ze Seznamu rozhodců, vedeného společností S. r. ř. a v. z. s. r. o., se sídlem M. n., P., IČ.

8. Jak se podává z odkazu uvedené společnosti na internetu <http://www...../>, společnost působí mj. v oblasti rozhodčího řízení. Na uvedené internetové stránce má též odkaz na svá „Pravidla pro rozhodčí řízení“, jež obsahují způsob řízení a rozhodování (jednací řád), a dále na „Sazebník poplatků pro rozhodčí řízení“ a „Seznam rozhodců“.

9. Podle § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů č. 216/994 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „RozŘ“) strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporu vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců, anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).

10. Podle **§ 7 odst. 1 RozŘ** rozhodčí smlouva má zpravidla určit počet i osoby rozhodců, anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Konečný počet rozhodců musí být vždy lichý. Podle odst. 2, nemá-li rozhodčí smlouva ustanovení podle odstavce 1, jmenuje každá ze stran jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce.

11. Podle **§ 13 odst. 1 RozŘ** stálé rozhodčí soudy mohou být zřízeny pouze na základě zákona. Podle odst. 2 stálé rozhodčí soudy mohou vydávat své statuty a řády, které musí být uveřejněny v Obchodním věstníku; tyto statuty a řády mohou určit způsob jmenování rozhodců, jejich počet, a mohou výběr rozhodců vázat na seznam vedený u stálého rozhodčího soudu. Statuty a řády mohou též určit způsob řízení a rozhodování i jiné otázky související s činností stálého rozhodčího soudu a rozhodců, včetně pravidel o nákladech řízení a odměňování rozhodců. Podle odst. 3, jestliže se strany dohodly na příslušnosti konkrétního stálého rozhodčího soudu a neujednaly v rozhodčí smlouvě jinak, platí, že se podrobily předpisům uvedeným v odstavci 2, platným v době zahájení řízení před stálým rozhodčím soudem.

12. Podle **§ 19 odst. 1 RozŘ** strany se mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení. Otázky řízení mohou být rozhodnuty předsedajícím rozhodcem, jestliže

k tomu byl zmocněn stranami nebo všemi rozhodci. Podle odst. 2, není-li uzavřena dohoda podle odstavce 1, postupují rozhodci v řízení způsobem, který považují za vhodný. Vedou rozhodčí řízení tak, aby bez zbytečných formalit a při poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám byl zjištěn skutkový stav věci potřebný pro rozhodnutí sporu. Podle odst. 3, nedohodnou-li se strany jinak, je řízení před rozhodci ústní. Toto řízení je neveřejné.

13. Jak plyne z § 2 odst. 1 RozŘ, v rozhodčí smlouvě se účastníci musí dohodnout, buďto na ad hoc rozhodci (rozhodcích), nebo na stálém rozhodčím soudu, který je zřízen na základě zákona. Jedná-li se o ad hoc rozhodce, jímž musí vždy být fyzická osoba (viz § 4 RozŘ), může být přímo v rozhodčí smlouvě tento rozhodce či rozhodci, je-li jich více, uveden (uvedeni), případně může rozhodčí smlouva dle § 7 odst. 1 RozŘ stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Z § 19 RozŘ vyplývá, že se strany mohou dohodnout na způsobu vedení řízení, a pokud taková dohoda není uzavřena, pak rozhodci postupují způsobem, který si sami zvolí (platí zásada, že jednání je ústní, pokud se strany nedohodnou jinak). Na rozdíl od ad hoc rozhodců mohou stále rozhodčí soudy vydávat svá vlastní pravidla (statuty a řády), která mohou určit jak jmenování a počet rozhodců (rozhodci mohou být vybíráni ze seznamu), tak i způsob vedení řízení a též náklady rozhodčího řízení. Tato pravidla (statuty a řády) musí být publikována v Obchodním věstníku a je rozhodováno podle uvedených pravidel stálého rozhodčího soudu, platných v době zahájení rozhodčího řízení. Pokud se nedohodnou účastníci jinak, postupuje stálý rozhodčí soud podle uvedených pravidel.

14. Jak je zřejmé z povahy společnosti S. r. ř. a v. z. s. r. o. a z jejího výpisu z obchodního rejstříku, tato společnost není stálým rozhodčím soudem, zřízeným na základě zákona. Pokud subjekt, který není stálým rozhodčím soudem, zřízeným na základě zvláštního zákona, jak to předpokládá zákon o rozhodčím řízení ve svém § 13, vykonává takové činnosti, které spadají podle zákona o rozhodčím řízení výlučně do působnosti stálých rozhodčích soudů, jde o úmysl obcházet zákon a dochází tak k rozporu se zákonem.

15. Odvolací soud se dále zabýval tím, zda v ustanovení čl. VI (6.1) Smlouvy si účastníci dohodli, že jejich majetkový spor má rozhodovat ad hoc rozhodce (rozhodci). Jen za splnění tohoto předpokladu by předmětná rozhodčí smlouva byla platná.

16. Jak se podává z čl. VI (6.1) Smlouvy, účastníci si nedohodli osobu konkrétního rozhodce, nýbrž umožnili tomu účastníkovi, který bude podávat žalobu u S. r. ř. a v. z. s. r. o., aby si vybral jediného rozhodce ze seznamu rozhodců vedeného touto společností. Avšak možnost vést seznam rozhodců je umožněna pouze v řízení vedeném u stálého rozhodčího soudu, nikoliv u soukromé společnosti, v daném případě u S. r. ř. a v. z. s. r. o. Je třeba též poznamenat, že stanovením způsobu určení rozhodce je třeba rozumět jen určení takového způsobu, který nezáleží jen na vůli jedné strany, jak je tato zásada formulována v § 269 odst. 3 obchodního zákoníku.

17. Tato společnost není ani oprávněna si vydávat své statuty a řády, jež by upravovaly způsob vedení rozhodčího řízení a stanovovaly závazným způsobem, pokud si strany

nedohodnou jinak, pravidla o nákladech řízení a odměňování rozhodců. Jak je zřejmé z obsahu čl. VI (6.1) Smlouvy, uvedená společnost má nepochybně možnost si kdykoliv změnit ji stanovená pravidla (Pravidla pro rozhodčí řízení, Sazebník poplatků) i seznam rozhodců. Tyto možnosti ale zákon v § 13 svěřuje pouze stálým rozhodčím soudům, nikoliv ad rozhodci, nebo dokonce soukromé společnosti.

18. Z § 19 odst. 3 RozŘ plyne, že řízení je zásadně ústní, nedohodnou-li se strany jinak. V daném případě není v rozhodčí smlouvě výslovně sjednáno, že by rozhodčí řízení nemuselo být ústní, avšak v Části druhé, Hlavě 1., článku 2., bodu 5. „Pravidel pro rozhodčí řízení“ je uvedeno, že řízení před rozhodcem je písemné; tím není dotčeno oprávnění rozhodce nařídít ústní jednání, pokud to rozhodce považuje za potřebné k řádnému posouzení věci. Z uvedeného ustanovení za předpokladu jeho platnosti by bylo nutné dovodit, že dané rozhodčí řízení není ústní. Odvolací soud opětovně zdůrazňuje, že tato procesně velmi významná podmínka by musela být výslovně dohodnuta v rozhodčí smlouvě, ve které se účastníci dohodli na ad hoc rozhodci (rozhodcích) a pouze u stálého rozhodčího soudu by bylo možné si tuto podmínku platně dohodnout pouhým odkazem na statut (pravidla) stálého rozhodčího soudu.

19. Z uvedených skutečností je nutno vyvodit závěr, že v dané věci v čl. VI (6.1) Smlouvy nebyl mezi účastníky dohodnut k řešení majetkového sporu ani stálý rozhodčí soud, jak již výše bylo uvedeno, ani ad hoc rozhodce (rozhodci). S. r. ř. a v. z. s. r. o. svou činností a jí ustanovenými pravidly přejímá působnost („kopíruje“ činnost) stálého rozhodčího soudu, čímž obchází ustanovení § 13 RozŘ.

20. Odvolací soud uzavírá, že pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, anebo konkrétního způsobu jeho určení, ale jen odkazuje ohledně výběru rozhodce a stanovení pravidel rozhodčího řízení na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a odkazuje na touto právnickou osobou stanovené statuty a řády ke jmenování a výběru rozhodců, jakož i způsobu vedení rozhodčího řízení a stanovení pravidel o nákladech řízení, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná dle § 39 občanského zákoníku pro obcházení zákona. Z uvedeného důvodu není rozhodčí smlouva obsažená v čl. VI (6.1) Smlouvy platná. S ohledem na tento právní závěr již nebylo potřebné zkoumat, zda se neplatná rozhodčí smlouva případně vztahovala též na spory týkající se žalované směnky.

21. Vzhledem k neplatnosti rozhodčí smlouvy je soud v souladu s § 106 odst. 1 o. s. ř. povinen daný majetkový spor projednat. Rozhodnutí soudu prvního stupně nebylo věcně správné, odvolací soud proto v souladu s § 220 odst. 3 a § 221a o. s. ř. změnil napadené rozhodnutí tak, že se směnečný platební rozkaz nezrušuje a řízení se nezastavuje. V dalším řízení soud prvního stupně projedná ostatní námitky žalované, vznesené proti směnečnému platebnímu rozkazu.

22. Podle § 151 odst. 1 o. s. ř. bude rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení v rozhodnutí soudu, jímž pravomocně skončí řízení o námitkách žalované proti směnečnému platebnímu rozkazu.

Z judikatury ESD

Klíčová slova: **Soudní spolupráce v občanských věcech – Nařízení (ES) č. 1346/2000 – Úpadková řízení – Odmitnutí členského státu uznat rozhodnutí o zahájení úpadkového řízení učiněné příslušným soudem jiného členského státu, jakož i rozhodnutí, která se týkají průběhu a skončení tohoto úpadkového řízení**

Věc C-444/07: Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 21. ledna 2010 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ – Polská republika) – MG Probud Gdynia sp. z o. o. v. Główny Urząd Celný w Saarbrücken

Právní věta:

Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení, zejména jeho články 3, 4, 16, 17 a 25, musí být vykládáno v tom smyslu, že v takové věci, jaká je předmětem původního řízení, jsou po zahájení hlavního úpadkového řízení v některém členském státě příslušné orgány jiného členského státu, ve kterém nebylo zahájeno žádné vedlejší úpadkové řízení, povinny, s výhradou důvodů pro odmítnutí vycházejících z čl. 25 odst. 3 a článku 26 tohoto nařízení, uznat a vykonat všechna rozhodnutí týkající se tohoto hlavního úpadkového řízení, a nejsou tudíž na základě právních předpisů tohoto jiného členského státu oprávněny nařídít exekuční opatření týkající se majetku dlužníka, proti němuž bylo zahájeno úpadkové řízení, který se nachází na území výše uvedeného jiného členského státu, pokud to právní předpisy státu, který zahájil řízení, neumožňují, a pokud nejsou splněny podmínky, na které se váže použití článků 5 a 10 nařízení.

Úřední věstník C 63 ze dne 13. 3. 2010, s. 2

Klíčová slova: **Vzájemná pomoc při vymáhání pohledávek – Směrnice 76/308/EHS – Přezkumná pravomoc soudů členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán – Vykonalnost dokladu o vymahatelnosti pohledávky – Řádné doručení tohoto dokladu dlužníkovi – Doručení v jazyce, jemuž příjemce nerozumí**

Věc C-233/08: Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 14. ledna 2010 (žádost Nejvyššího správního soudu o rozhodnutí o předběžné otázce – Česká republika) – Milan Kyrian v. Celní úřad Tabor

Právní věty:

1. Článek 12 odst. 3 směrnice Rady 76/308/EHS ze dne 15. března 1976, o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření, ve znění směrnice Rady 2001/44/ES ze dne 15. června 2001, musí být vykládán v tom smys-

lu, že soudy členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, nemají v zásadě pravomoc k ověření vykonatelnosti dokladu o vymahatelnosti pohledávky. Naproti tomu v případě, že je k soudu uvedeného členského státu podána žaloba směřující proti platnosti a řádné povaze takových opatření k vymáhání pohledávky, jako je doručení exekučního titulu, je uvedený soud oprávněn ověřit, zda tato opatření byla řádně provedena v souladu s právními a správními předpisy uvedeného členského státu.

2. K tomu, aby v rámci vzájemné spolupráce zavedené na základě směrnice 76/308, ve znění směrnice 2001/44, mohl příjemce dokladu o vymahatelnosti pohledávky uplatnit svá práva, musí mu být tento doklad doručen v úředním jazyce členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán. K zajištění dodržení tohoto práva přísluší vnitrostátnímu soudu, aby použil své vnitrostátní právo a dbal přitom na zajištění plné účinnosti práva Společenství.

Úřední věstník C 63 ze dne 13. 3. 2010, s. 6

Klíčová slova: **Soudní spolupráce v občanských věcech – Věci manželské a věci rodičovské zodpovědnosti – Nařízení (ES) č. 2201/2003 – Předběžná opatření týkající se péče o dítě – Rozhodnutí vykonatelné v členském státě – Neoprávněné přemístění dítěte – Jiný členský stát – Jiný soud – Svěření dítěte do péče druhého rodiče – Příslušnost – Řízení o naléhavé předběžné otázce**

Věc C-403/09 PPU: Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 23. prosince 2009 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Višje sodišče v Mariboru – Slovinská republika) – Jasna Detiček v. Maurizio Sgueglia

Právní věta:

Článek 20 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že za okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, neumožňuje soudu jednoho členského státu vydat předběžné opatření ve věci rodičovské zodpovědnosti, kterým by dítě, nacházející se na území tohoto členského státu, svěřil do péče jednoho z rodičů, jestliže soud jiného členského státu, který je ve sporu o svěření dítěte do péče příslušný na základě uvedeného nařízení k rozhodování ve věci samé, již vydal rozhodnutí, kterým dítě předběžně svěřil do péče druhého z rodičů, a toto rozhodnutí bylo na území prvního členského státu prohlášeno za vykonatelné.

Úřední věstník C 63 ze dne 13. 3. 2010, s. 16

■
Klíčová slova: Platební neschopnost – Použití práva členského státu, ve kterém bylo zahájeno řízení – Výhrada vlastnictví – Místo, kde se věc nachází – Vyloučení z rozsahu působnosti nařízení Brusel I

Věc C-292/08: Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 10. září 2009 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Hoge Raad der Nederlanden – Nizozemsko) – German Graphics Graphische Maschinen GmbH. v. Alice van der Schee, insolvenční správkyňe společnosti Holland Binding BV

Právní věty:

1. Článek 25 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení, musí být vykládán v tom smyslu, že formulace „pokud je tato úmluva použitelná“ znamená, že předtím, než bude moci být učiněn závěr, že se ustanovení upravující uznávání a výkon obsažená v nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, použijí na jiná rozhodnutí než ta, která jsou uvedena v čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, je třeba ověřit, zda tato rozhodnutí nejsou vyloučena z věcné působnosti nařízení č. 44/2001.

2. Výjimka upravená v čl. 1 odst. 2 písm. b) nařízení č. 44/2001, ve spojení s čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, musí být vykládána, s ohledem na ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. b) posledně uvedeného nařízení, v tom smyslu, že se nepoužije na žalobu prodávajícího podanou z titulu výhrady vlastnictví proti kupujícímu, který je v úpadku, pokud se věc, na kterou se vztahuje tato výhrada, nachází v okamžiku zahájení úpadkového řízení vůči uvedenému kupujícímu v členském státě, ve kterém je toto řízení zahájeno.

Úřední věstník C 267 ze dne 7. 1. 2010, s. 22

■
Klíčová slova: Směrnice 93/13/EHS – Spotřebitelské smlouvy – Nepřiměřená rozhodčí doložka – Neplatnost – Rozhodčí nález, který nabyl účinky věci rozsouzené – Nucený výkon – Pravomoc vnitrostátního soudu příslušného pro vykonávací řízení uplatnit bez návrhu neplatnost nepřiměřené rozhodčí doložky – Zásady rovnocennosti a efektivity

Věc C-40/08: Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 6. října 2009 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Juzgado de Primera Instanci número 4 de Bilbao – Španělsko) – Asturcom Telecomunicaciones SL v. Cristina Rodríguez Nogueira

Právní věta:

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní

soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu, vydaného bez účasti spotřebitele, musí, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu, i bez návrhu posoudit nepřiměřenost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem, je-li podle vnitrostátních procesních pravidel možné provést takové posouzení v rámci obdobných řízení na základě vnitrostátního práva. Jde-li o nepřiměřenou doložku, přísluší tomuto soudu vyvodit veškeré důsledky, které z toho vyplývají podle vnitrostátního práva, aby se ujistil, že tento spotřebitel nebude uvedenou doložkou vázán.

Úřední věstník C 282 ze dne 21. 11. 2009, s. 7

■
Klíčová slova: Římská úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy – Rozhodné právo při neexistenci volby práva – Dopravní nájemní (charterová) smlouva – Kolizní kritéria – Oddělitelnost

Věc C-133/08: Rozsudek Soudního dvora (velký senát) ze dne 6. října 2009 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hoge Raad der Nederlanden – Nizozemsko) – Intercontainer Interfrigo SC (ICF) v. Balkenende Oosthuizen BV a MIC Operations BV

Právní věty:

1. Článek 4 odst. 4 poslední věta Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřené k podpisu v Římě dne 19. června 1980, musí být vykládán v tom smyslu, že kolizní kritérium stanovené v uvedeném čl. 4 odst. 4 druhé větě se použije na dopravní nájemní (charterovou) smlouvu, která není smlouvou na jednu cestu, pouze v případě, že hlavním účelem smlouvy není pouhé poskytnutí dopravního prostředku, ale přeprava zboží jako taková.

2. Článek 4 odst. 1 druhá věta této úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že část smlouvy se může řídit právem, jež se liší od práva rozhodného pro zbytek smlouvy, pouze v případě, že je její předmět nezávislý. Pokud je kolizní kritérium použité na dopravní nájemní (charterovou) smlouvu kritériem stanoveným v čl. 4 odst. 4 uvedené úmluvy, musí se toto kritérium použít na smlouvu jako celek, ledaže je smluvní část týkající se přepravy na zbytek smlouvy nezávislá.

3. Článek 4 odst. 5 téže úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že pokud z okolností jako celku jasně vyplývá, že daná smlouva souvisí úžeji s jinou zemí, než je země určená na základě jednoho z kritérií stanovených v uvedeném čl. 4 odst. 2 až 4, přísluší soudu, aby nepoužil tato kritéria a použil právo země, se kterou uvedená smlouva souvisí nejužeji.

Úřední věstník C 282 ze dne 21. 11. 2009, s. 9

✿ Vybrala a upravila JUDr. MARTINA DOLEŽALOVÁ,
 odbor mezinárodních vztahů ČAK.

V. Solnař, J. Fenyk,
D. Čísařová, M. Vanduchová:

Systém českého trestního práva

Nakladatelství Novatrix, s. r. o.,
Praha 2009, 940 stran, 1290 Kč.

Před pěti lety byla na tomto místě publikována recenze spisu¹ zahrnujícího materií části II. díla, jež je jako celek předmětem recenzování dnešního.

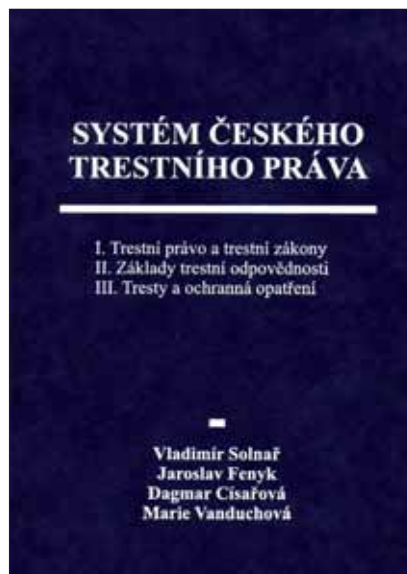
V tomto novém provedení se tak dostává ke čtenáři úplný, přepracovaný a výrazně aktualizovaný Solnařův „Systém“, který byl v minulém století publikován pouze v podobě a tehdejšímu právnímu stavu odpovídající, jako dnešní části II. a III.²

Cenné je proto současné vydání mimo jiné v tom, že poprvé sděluje širší odborné veřejnosti obsah právě i části I. a samozřejmě inovovaný obsah částí dalších.

Pro všechny tři části právě recenzovaného Systému také dnes platí beze zbytku přinejmenším vše, co jsem konstatoval již ve své shora citované recenzi „Základů trestní odpovědnosti“; dále i „Základy.“ Tedy, že Solnařovi současní spoluautoři „... základní dílo české hmotněprávní trestní teorie zpřístupnili dalším generacím věcným způsobem, který jeho „systém“ staví – nepochybně i dnes – na čelné místo české literární (trestněprávní) produkce ...“ Rád konstatuji, že i tentokrát „... evidentně nelehký úkol zvládli způsobem teoreticky velice fundovaným, citlivým a konečkonců noblesním, když dokázali své myšlenky a vstupy do původního textu Solnařova začlenit tak, aniž by byl čtenář rušen či myšlenkový potenciál původního autora jakkoli relativizován.³ Na konto aktuálně recenzovaného díla i dnes nezbyvá, než opakovat, že „... se podařilo excerpovat nejen Solnařovu literární pozůstatost, a tak zpřístupnit některé jeho méně známé práce,⁴ nýbrž i vzácně skloubit tento „zlatý fond“ s prameny novými a nejnovějšími.⁵ Důsledné jsou také právně srovnávací vstupy ... jak bylo ostatně zvykem i samotného Solnaře.“ Jeho nově a kompletně

publikovaný Systém stále „... nabízí cenný materiál, jakož i řadu podnětů k přemýšlení o otázkách, které se mnohdy zdály být takzvaně již „usazené.““

Všechny tři části nově publikovaného Systému v zásadě zachovávají jako výchozí systematiku původních výkladů Solnařových, podle povahy věci aktualizovaných. V závěru každé pak čtenář nachází přehledně uvede-

né literární prameny pod jmenným rejstříkem. Celkový „uživatelský“ komfort podporuje též rejstřík věcný. Poněkud jinak vyznívá nikoli průběžné stránkování textu v jeho všech třech částech.⁶ Skutečně jen „kosmetickou“ výtkou budiž to, že pasáže psané ve své době Solnařem v čase přítomném, mohly být dnes, čtené v aktuální době, psány v čase minulém. Obdobně to platí i pro text dotýkající se právního stavu vycházejícího z dnes již zrušeného zákona č. 140/1961 Sb., dále i „tr. zák.“; např. na str. I./41 a jinde.

Nové vydání Systému je uvedeno zsvěcenou předmluvou prof. JUDr. P. Šámala, Ph.D., jakož i ediční poznámkou editora J. Šprongla.

Část I. původní Solnařův rukopis, obrazně řečeno, „dovádí“ do aktuální podoby spoluautor Jaroslav Fenyk,⁷ což se nejvýrazněji projevuje v její hlavě páté („Europeizace trestního práva“) a šesté („Působnost trestních zákonů podle nového trestního zákoníku České republiky č. 40/2009 Sb.“).

Struktura části I. jinak zahrnuje následující problematiku: *hlava první: Trestní právo, hlava druhá: Trestní právo a trestní zákony na českém území, hlava třetí: „Prameny trestního práva a výklad trestních zákonů“ a hlava čtvrtá: „Působnost trestních zákonů“.*

Jen výběrově, v rámci **hlavy první**, se analyzují standardní aspekty tohoto tradičního právního odvětví, jakými jsou jeho pojem, funkce, a to v kontextu trestní politiky. Strukturální povahu trestního práva coby subsystému právního řádu i jeho vazby na mimoprávní disciplíny odkrývají přehledně § 1 až 3. V té souvislosti se např. nepovažuje „... osamostatnění disciplín penologie a penitenciaristiky za smysluplné, protože tyto disciplíny spolu ... bezprostředně souvisí a jejich členění je spíše pomocným kritériem pro členění vnitřních systematických přístupů v rámci jedné disciplíny.“ (str. I./26). Proč ne? Bylo však třeba dodat, konkrétně v rámci jaké „jedné“ disciplíny, která by patrně zastrešovala obě uvedené. Měla-li by to být sama kriminologie, potom by se tu prosazoval jen nízký stupeň rozlišení mezi jmenovanými mimoprávními disciplínami a tím případně snižující jejich vědeckou autonomii a potenciál.

Za velmi cenné z teoretického hlediska naopak považují úvahy o podstatě trestněprávních vztahů – hmot-

1 Solnař, V., Fenyk, J., Čísařová, D.: Systém českého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání. Orac, Praha 2003, 455 s. In: Bulletin advokacie, 2004, č. 5, str. 52–59.

2 Solnař, V.: Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Academia, Praha 1972. Solnař, V.: Systém československého trestního práva. Tresty a ochranná opatření. Academia, Praha 1979; tehdy péčí prof. JUDr. A. Růžka, CSc.

3 Pravdou ovšem zůstává, že typem písma odlišený rukopis Solnařův (standardní) od rukopisu ostatních spoluautorů (tučný), z uvedeného hlediska tak důležitý moment, ne vždy zcela důsledně odpovídá sdělovanému obsahu a osobě jeho autora. Jedná se ale spíše o technickou stránku zpracování celkového rukopisu, která šla patrně „nad“ síly samotných spoluautorů.

4 Srov. seznamy odborných článků a statí na str. I./155, II./495, III./256.

5 Tamtéž, str. I./152 n., II./489 n., III. 254 n.

6 Patrně nikoli nevýznamnou roli tu sehrály opět důvody technické. Na tento moment bude třeba dát pozor při správných citacích.

7 Prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., DSc., Univ. Práv. Prof., profesor na katedře trestního práva na Právnické fakultě Masarykovy univerzity a na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

ných a procesních (§ 4), kterýmžto otázkám se obecně trestní literární produkce věnuje spíše jen okrajově. Totéž svým způsobem platí o problematice charakteristických rysů trestního práva (§ 5), resp. o jeho základních zásadách.⁸ V § 6 se čtenáři – konečně⁹ – dostává uceleného pojednání o školách trestního práva a o trestních teoriích. O významu těchto pasáží svědčí již slova F. von Liszta: „Dějiny trestního práva nelze pochopit, platné trestní právo nelze hodnotit, směr jeho další tvorby nelze určit, jestliže hnací síla veškerého vývoje trestního práva zůstane utajena.“¹⁰

Trestněprávní historie česká je obsahem **hlavy druhé**. Prezentuje se jednak na pozadí tvorby trestní legislativy v odpovídajících historických periodách, jakož i skrze vývoj československé a české nauky trestního práva. Především naposledy uvedený přístup hodnotím jako zvláště přínosný, neboť „suchý“ legislativní vývoj je ožívován personálně těmi, kteří stáli, reprezentující teorii, v jeho pozadí. Samozřejmě, že nechybí ani dotažení

tohoto pohybu od roku 1989 do současné doby.

Pokud se jedná o obsah **hlavy třetí** a **čtvrté**, zaujmou především výklady o podstatě a významu analogie v trestním právu hmotném vůbec a v českém zvláště. Zejména tu je daná otázka stále živá, vzhledem k deklarovanému přechodu od materiálního pojetí trestného činu k pojetí formálnímu v novém trestním zákoníku (zák. č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále i „TrZ“).

Zasvěcené pojednání o europeizaci trestního práva v **hlavě páté** uvádí zájemce do této problematiky hutným a přehledným způsobem. Patrně časové relace zpracování korektur rukopisu Systému na straně jedné, a hektický průběh finální fáze ratifikace Lisabonské reformní smlouvy, to na straně druhé, způsobily, že se o „Lisabonu“ dovíme jen to základní. Nejde však o zásadní obsahový deficit.

Obsah **hlavy šesté** pak vhodně konkretizuje pasáže o recentní historii českého trestního práva (viz **hlava druhá**).

Část II. prezentuje spoluautory Jaroslavem Fenykem a Dagmar Císařovou¹¹ zřetelně inovovanou problematiku základů trestní odpovědnosti, zejména s ohledem na novou trestněprávní úpravu danou trestním zákoníkem, jakož i novou či nově objevenou literární produkci (srov. text např. na str. II./137, 144, 148, 149, 215, 242, 267, 308, 352, 356 aj.).

Stejně jako dosavadní samostatné vydání z roku 2003 (viz pozn. č. 1), i tato část je členěna do jedenácti hlav. Navíc přistupuje **hlava dvanáctá: Pokusy o rekodifikaci trestního práva hmotného od vzniku samostatného Československa do české osnovy 2007.**

V **hlavě první** pojednávající o **systematice výkladu o základech trestní odpovědnosti** zaujme především nová, byť stručná pasáž informující o systémech trestního práva, podaných v učebnicích jiných kultur, „... jako jsou ... africké státy...“ Průřezově, počínaje hlavou první a konče jedenáctou, se systematicky odkazuje i na nejnovější prameny (zejm. učebnice) slovenské z roku 2006 (*Ivor, J. a kol.*), jakož i na zatím poslední vydání učebnice *Novotného, O. a kol. (2007)*. Stra-

nou nezůstaly ani tituly jiných autorů (*Novotný, F. a kol. 2007, Kratochvíl, V. a kol. 2006* aj.). Vhodně jsou zpracovány též informace o nové trestněprávní úpravě, zpravidla v návaznosti na konkrétně analyzované instituty obecné části, mnohdy i polemizující s osnovou trestního zákoníku, resp. tuto doplňující (např. na str. II./116, 127, 135, 344, 403 aj.).

Hlava druhá: Trestný čin je i v rámci trojdílného Systému hlavou stěžejní, nabízející řadu podnětů, popř. kladoucích mnohé otázky, někdy i opakovaně. Jen namátkou vybírám některé za všechny:

Pokus o tzv. formální přístup (k trestnému činu, V. K.) ve slovenské úpravě z roku 2005 je tu kritizován pro svoji nedůslednost, když jej zachovává jen ve vztahu k zločinům, to na rozdíl od přečinů, kde zůstává zachován materiální korektiv (str. II./38, 46).¹²

I když jsem už ve své recenzi Základů ... z roku 2003¹³ reagoval na jisté nepochopení mnou uváděné trojice pojmů („trestné činy“, „činy jinak trestné“ a „činy beztrestné“) jako jakési „podmíněné“ kategorizace, opakuje se totéž tvrzení i v nyní recenzovaném Systému (str. II./49-50). Nezbyvá proto, než jen zopakovat, že nejde a nemůže jít o žádnou kategorizaci deliktů, a to ani podmíněnou. Jediným cílem bylo v příslušné učebnici poukázat, z didaktických důvodů, na existenci dalších pojmů, které stojí vedle pojmu trestný čin, aniž by šlo o kategorizaci čehokoliv, neboť její předmět v tomto případě chybí.¹⁴

Jinak se tu potvrzuje názor spoluautorů spočívající tom, že trestný čin coby základ trestní odpovědnosti, de lege lata, je třeba pojímat kombinovaně, tzn. formálně-materiálně (str. II./97 a násl., str. 104).¹⁵

Hlava třetí: Skutková podstata a nebezpečnost trestného činu pro společnost. Na tomto místě vítám nově zpracovanou pasáž o společenské nebezpečnosti a materiální protiprávnosti jako dvou formách vyjádření jediného materiálního znaku trestní odpovědnosti (str. II./81 a násl.), vycházející ze statí Fenyka a Císařové, publikovaných již dříve.¹⁶

8 Aktuálně srov. např. Kratochvíl, V.: a kol.: Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2009, str. 18-56.

9 Doposud se tak dělo spíše fragmentárně, tedy na různých místech, v dílčích studiích.

10 Liszt, F.: Von der Rache zur Zweckstrafe. 100 Jahre Marburger Programm von Franz von Liszt (Der Zweckgedanke im Strafrecht), neu herausgegeben und erläutert von Prof. Dr. H. Ostendorf, Universität Hamburg, Frankfurt am Main, Alfred Metzner Verlag, 1982, str. 24.

11 Prof. JUDr. Dagmar Císařová, DrSc., profesorka na katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a vedoucí Centra zdravotnického práva tamtéž.

12 Srov. též Kratochvíl, V.: Rekodifikace trestního práva hmotného v České a Slovenské republice (komparace vybraných institutů obecné části, základů trestní odpovědnosti) – 1. časť. Justičná revue, č. 8-9/2004, str. 847.

13 Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D.: Systém českého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání, Orac, Praha 2003, 455 s. In: Bulletin advokacie, 2004, č. 5, str. 53.

14 Uvedené zkrácení (nepochopení) mi dokonce nedávno připomenula jedna diplomantka, která nechápala (naprosto správně), co že je v této trojici pojmů vlastně kategorizováno?

15 Zcela aktuálně k témuž Císařová, D.: Krátké zamyšlení nad teorií a praxí zákona č. 40/2009 Sb. Soudce, č. 1/2010, str. 20 a násl.

16 Fenyk, J., Císařová, D.: Společenská nebezpečnost a materiální protiprávnost jako dvě formy vyjádření jediného materiálního znaku trestní odpovědnosti. Trestní právo, 2003, č. 9, s. 14 a násl., Trestní právo, 2003, č. 10, str. 9 a násl.

V té souvislosti připojuji jen malou poznámku: slovní spojení „... materiální znak trestní odpovědnosti“ je poněkud zkratkovitý, a proto nejasný. Patrně se tu myslí „materiální znak trestného činu jako základu trestní odpovědnosti,“ zvláště když samotný text je formulován právě takto. Za velice cenné je naopak třeba považovat nová historická odhalení, dokumentující objektivní, zejména italské pozitivistické kořeny sovětské nauky trestního práva o materiálním znaku trestného činu (str. II./89 a násl.).

Evergreen české trestněprávní reformy – euthanasie¹⁷ – je zpracován v Systému na str. II./150 až 163 skutečně důkladně a mnohdy nad rámec Základů z roku 2003. Solidní právně srovnávací záběr je tu uzavírán popisem situace domácí. Jde o pasáž, která může posloužit jako vynikající základ případných dalších úvah na toto téma. Stejně musím hodnotit i navazující sdělení o odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy (str. II./164 a násl.).

Hlava šestá: Pachatel trestného činu. Podobně jako v souvislosti s „podmíněnou“ kategorizací deliktů (viz výše), i stran problematiky trestněprávního opilství a kvazideliktu v jeho kontextu (str. II./255 – 257 Systému) nezbývá, než i tu znovu odkázat na má stanoviska z recenze publikované již v roce 2004.¹⁸ Stručně vyjádřeno: nedomnívám se, že je správné, pokud se v Systému v podstatě ztotožňuje „opilství“ a jeho složka, resp. objektivní podmínka trestnosti opilství, tj. „kvazidelikt“ (§ 201a odst. 1 tr. zák., resp. § 360 odst. 1 TrZ). Srovnáme-li v té souvislosti ustanovení § 360 odst. 1 TrZ a § 323a odst. 1 německého trestního zákoníku („dStGB“), zjistíme, že jsou obsahově shodná. Je sice pravda, že pojem kvazidelikt německá právní věda nepoužívá (Systém, pozn. č. II./839), ale to, co ukrývá § 323a odst. 1 dStGB pod názvem Vollrausch (Rauschtat), tj. „opilství“, jasně říká, že jeho složkou (podmínkou) nemůže být nic jiného než „čin jinak trestný“ neboli „kvazidelikt“, tudíž obojí, tj. „opilství“ a „kvazidelikt“ skutečně ztotožňovat nelze.¹⁹

Pokud jde naopak o na str. II./257 Systému uvedenou kritiku příkladů *actio libera in causa* – dolosa, může mít své ratio v tom, že tyto příklady spíše ilustrují nikoli „napítí se na kuráž“ ve smyslu § 360 odst. 2 TrZ, ať již spojené s komisi, či omisí, ale jen přivedení se do stavu zmenšené přičetnosti (intoxikace), která z hlediska § 360 TrZ nestačí. V tom případě pak ovšem vzniká otázka, k čemu by vlastně bylo citované ustanovení použitelné prakticky? Byly-li totiž v praxi zaznamenány případy spáchaní kvazideliktu (činu jinak trestného) ve stavu pachatelem zaviněné plně nepřičetnosti, tj. za podmínek § 360 odst. 1 TrZ, tím spíše nelze vyloučit ani obě standardní formy *actio libera in causa*, jak s nimi počítá § 360 odst. 2 TrZ, kde se zavinění pachatele vztahuje jak na samotné „znepřičetnění se“, tak i na v tomto stavu následně spáchaný vlastní trestný čin.

Hlava sedmá: Subjektivní stránka trestného činu. V rámci výkladů o subjektivní stránce se recenzované dílo nemohlo vyhnout především nově legislativně řešenému problému volní složky u úmyslu eventuálního [§ 15 odst. 1 písm. b) odst. 2 TrZ]. Její zpřesnění v podobě „smíření“ dopadajícího na lhostejnost „pravou“ doplňuje Systém otázkou lhostejnosti „úplné“, kterou ovšem zákoník „... patrně vylučuje z úmyslné formy zavinění ...“ (str. II./299, 482).²⁰

Stejně je tomu ohledně omylu pachatele, jehož některé formy podléhají dnes výslovně právní úpravě (srov. § 18, § 19 TrZ). Jejich stručné charakteristice je věnován text Systému na str. II./319, 325 – 326. K tomu jen stručně dodávám, že pozitivní skutkový omyl se tu pojí nejen s putativní nutnou obranou atd. (§ 18 odst. 4 TrZ), nýbrž i s odpovědností za mírnější (§ 18 odst. 2 TrZ) nebo za přísnější (§ 18 odst. 3 TrZ) trestný čin.

Hlava devátá: Formy trestné činnosti – trestná součinnost. Na tomto místě je spoluautory nově komentována problematika působení policejního agenta – kontrolora – trestné činnosti, v česko-slovenském srovnání. V návaznosti též na tam citované rozhodnutí Vrchního soudu v Praze na str. II./408 konstatují: „Obžalované-

mu nemůže prospívat, že čin byl spáchan pod kontrolou policie. Domníváme se, že pokud by tento názor byl ... chápán všeobecně, ... ve všech obměňovaných podmínkách konkrétních druhů trestné činnosti, mohlo by to vést k nežádoucím následkům.“ Takové odmítnutí paušálního přístupu lze jen kvitovat.

Hlava jedenáctá: Důvody zániku trestní odpovědnosti. Systém tu (na str. II./455) zcela oprávněně předjímá, na základě kritiky dosavadní právní úpravy stavení běhu promlčecí doby trestnosti ve smyslu § 67 odst. 2 písm. b) tr. zák., nutnost opustit jako důvod stavení pobyt pachatele v cizině; srov. § 34 odst. 3 TrZ, promlčení trestní odpovědnosti. Jako nepochybně významnou pak hodnotí změnu, již nabízí ustanovení § 34 odst. 3 písm. c) TrZ; str. II./458.

Hlava dvanáctá: Pokusy o rekodifikaci trestního práva hmotného od vzniku samostatného Československa do české osnovy 2007. Zařazení této nové kapitoly bylo velice záslužné. Nejen recentní historie české trestněprávní reformy na jednom místě takto kompaktně zpracovaná je nepochybným přínosem, nemáme-li na mysli i úžeji zaměřenou práci Šámalovu.²¹

Část III. obsahuje původní Solnařův rukopis (viz pozn. č. 2, „Tresty ...“) výrazně aktualizovaný v nynější podobě spoluautorkou Marií Vanduchovou.²²

17 Srov. též Kratochvíl, V.: Euthanasie, dysthanasie, eubiosie a kvalita lidského života a umírání. In: Fenyk, J. Pocta Dagmar Císařová k 75. narozeninám. LexisNexis, Praha 2007, str. 56 a násl.

18 Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D.: Systém českého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání, Olac, Praha 2003, 455 s. In: Bulletin advokacie, 2004, č. 5, str. 56-57.

19 Srov. např. Jakobs, G.: Strafrecht. All. Teil. Berlin, ... etc.: De Gruyter, 1993, str. 502.

20 Podrobněji k interpretaci § 15 odst. 1 písm. b) odst. 2 TrZ v souvislosti s posuzováním lhostejnosti „pravé“ a k jejímu odlišení od lhostejnosti „úplné“, „skutečné“ srov. Kratochvíl, V.: „Smíří“ se české soudy s novým ustanovením § 15 odst. 2 trestního zákoníku? In: D. Sehnálek, J. Valdhans, R. Dávid, L. Kyncl (eds.): Days of law /Dny práva/. Brno: Masaryk University, Fakulty of law, 2009, AUBI No 358, str. 933-946.

21 Šámal, P.: Osnova trestního zákoníku 2004 – 2006. C. H. Beck, Praha 2006.

22 JUDr. Marie Vanduchová, CSc., odborná asistentka na katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Jako patrně dnes obtížně použitelná byla tu vypuštěna původní **hlava první: Úvod a systematika**. Je otázkou, zda nebylo namístě učinit alespoň pokus o „Úvod a systematiku“ nově, aktuálně pojaté. Ostatní hlavy Solnařových původních Trestů zůstávají zachovány, obsahově samozřejmě zřetelně aktualizované. Stejně jako původní Tresty, i jejich nové zpracování ponechává stranou problematiku trestního postihu mladistvých provinilců, což nepovažují za nějaký nedostatek. Je to otázka koncepčního zaměření Systému a patrně i celkového jeho rozsahu.

Hlava první: Pojem trestu. Zde se trest, resp. trestněprávní sankce zařazuje zcela oprávněně do širšího kontextu prostředků sociální kontroly. Zajímavé pak je v té souvislosti např. konstatování na str. III./9, podle něhož zabrání věci, ať již osobě fyzické či právnické, jde-li o věc, jež nenáleží samotnému pachateli, je sankcionováním. Zabrání věci se samozřejmě traduje jako druh trestní sankce v širším smyslu, to vedle trestů (sankcí v užším smyslu), ukládaných pachateli trestného činu nebo činu jinak trestného. Daná jejich charakteristika však podle mého soudu neumožňuje považovat je za sankce v naznačených případech. Je tomu tak proto, že tu jde o zabrání věci osobě zúčastněné, kterou nelze sankcionovat ve smyslu trestního práva, neboť není za co.

Hlava druhá: Účel trestu přibližuje různé tradiční i méně tradiční, jakož i současné „trestní teorie“, někdy odlišované od „trestněprávních teorií“, v čemž je její nepochybná hodnota. V historickém pohledu se tu dále správně upozorňuje i na jistý paradox klasické školy trestního práva a poměrně nově se zde prezentují otázky dříve zpracované v Solnařových Trestech (str. III./17 a násl.). Souhlasím též se závěrem autorky, jež má „... za to, že přes tyto výhrady (ke smíšeným teoriím, V. K., srov. např. J. Lata) účel trestu vycházející ze slučovací (smíšené) teorie nejlépe odpovídá potřebám trestní politiky právního státu.“ (str. III./23), ačkoliv jiní tuto teorii kritizují jako nekonzistentní

(str. III./28 a násl.). Naopak přinejmenším diskutabilní je jiný její názor, podle něhož „... teorie odstranění [(má) působit – podle znění zákona (§ 23 tr. zák.) „výchovně“ – na ostatní členy společnosti.“ (str. III./27)]. Ledaže ony závorky zde vyjadřují skutečnou podstatu odstranění, tedy ne jako ve své podstatě výchovného prostředku, ale jako prostředku zabránění trestné činnosti exemplárním trestem. V závěru této hlavy (str. III./34) se pak na adresu trestního zákoníku konstatuje, že: „... nedochází v něm (§ 39 TrZ, V. K.) k významnějšímu posunu směřujícímu k překonání antinomie dosavadních základních hledisek pro ukládání trestu, a to závažnosti činu a nebezpečnosti pachatele.“ Uvedené ovšem vyznívá jako určitá kritika smíšené teorie účelu trestu, ačkoliv jinde byla tato teorie vnímána jako „nejlépe odpovídající ...“

Hlava třetí: Systém trestů. Na různých místech (str. III./37 a násl.) je čtenář přehledně a systematicky uveden především do problematiky alternativ nepodmíněného trestu odnětí svobody v kontextu restorativní justice. Zároveň však stranou nezůstává ani problém tzv. „nulové tolerance“ v sankční politice, jakož ani krátkodobých trestů, jejich negativ i pozitiv. To vše zakomponováno do patřičných souvislostí s aktuální sankční politikou České republiky a přístupy osnovy trestního zákoníku. Cenné jsou rovněž pasáže např. o výkonu trestu odnětí svobody samotného, z aspektu nejen domácího a aktuálního. Zcela oprávněnou je kritika osnovy trestního zákoníku, týkající se náhradního trestu u trestu peněžitého: „V rozporu se zahraničními trendy je ... lpění návrhu na jediném druhu náhradního trestu – trestu odnětí svobody.“ (str. III./144, § 69 TrZ).

Hlava čtvrtá: Vyměrování trestu. Zde jsou zajímavé především pasáže informující o přístupu osnovy trestního zákoníku k sankcionování. Pokud jde o sankční politiku vůbec, je hodnocen tento přístup jako souladný s jejími trendy (str. III./194). Konkrétně se to pak dotýká nového

konceptu diferencovaného trestání souběhu trestných činů jednočinného a vícečinného, i když text na tomto místě nemohl odrážet konečnou verzi znění § 43 odst. 1 TrZ. Na druhé straně je vyslovena kritika na adresu § 59 odst. 2 věty první TrZ, kdy autorka „... má za to, že zvýšení horní hranice trestní sazby nad rámec obecného limitu trestu odnětí svobody je recidivou neodůvodnitelné a je v příkrém rozporu se zásadou přiměřenosti trestu spáchanému trestnému činu.“ (str. III./221). V závěru této hlavy se připomíná, že pro neexistenci pojmu „zvlášť nebezpečného recidivisty“ osnova neřeší spornou otázku souběhu tohoto institutu s ukládáním trestu pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch zločinného spolčení (organizované zločinecké skupiny), str. III./224. To ovšem nevylučuje, jak mám za to, vznik nových aplikačních problémů v souvislosti s řešením „souběhu“ § 59 a § 107, § 108 TrZ, v kterýchto případech by pozitivní právní úprava žádoucí zřejmě byla.

Poslední dvě hlavy III. části (**hlava pátá: Zánik výkonu trestu a zahlazení odsouzení a hlava šestá: Ochranná opatření**) reagují podle povahy věci zejména na nové instituty, jež přinesla nová trestněprávní úprava.

Jak již bylo řečeno v úvodu této recenze, kompletní vydání všech tří částí Solnařova Systému je třeba hodnotit jako dílo nesmírně záslužné z řady důvodů, které přímo či nepřímo zazněly v této recenzi. Systém českého trestního práva – 2009 tak konečně a zaslouženě může zaujmout nepřehlédnutelné místo v české teoretické trestněprávní literatuře.

✿ prof. JUDr. VLADIMÍR KRATOCHVÍL, CSc.,
vedoucí katedry trestního práva PF MU v Brně

**V. Solnař, J. Fenyk,
D. Čísařová, M. Vanduchová:**

Systém českého trestního práva

Nakladatelství Novatrix, s. r. o.,
Praha 2009, 940 stran, 1290 Kč.

Teprve nyní se dostává na veřejnost ucelené vydání stěžejního díla prof. JUDr. Vladimíra Solnaře, DrSc., přičemž úvodní část díla – „Trestní právo a trestní zákony“ je publikována úplně poprvé. Právě pojednání o základních souvislostech těchto dvou pojmů v české právní literatuře zde nalezeme prvně v takto ucelené podobě.

Ačkoliv druhá část – „Základy trestní odpovědnosti“ a třetí část – „Tresty a ochranná opatření“ již byly publikovány v 70. letech, a poté i v roce 2003, teprve nyní se dostávají ke čtenářům oproštěné od textu, který již pozbyl aktuálnosti, a naopak doplněné o aktuální informace, a to spolu s okruhy, které na uvedené materie i obsahově navazují.

Dílo prof. Solnaře je při zachování jeho systému i jeho přístupu citlivě aktualizováno a doplněno jeho dlouholetou spolupracovnicí prof. JUDr. Dagmar Čísařovou, DrSc., a v autorské spolupráci s prof. JUDr. Jaroslavem Fenykem, Ph.D., a JUDr. Marií Vanduchovou, CSc. Kniha vyšla s předmluvou prof. JUDr. Pavla Šámala, Ph.D., charakterizující nejen vlastní dílo a jeho stále aktuální význam, ale zejména vyzdvihující osobnost prof. Solnaře a jeho životní dílo, jeho odkaz, který je velkou inspirací pro české trestněprávní myšlení.

V tomto teoretickém díle prof. Solnař (stejně tak i výše uvedení spoluautoři) s hlubokou vědeckou pečlivostí a důkladností, systematicky a uceleně obsáhl myšlenkovou esenci základů trestního práva a jeho vývoje u nás i ve světě. To vše, jak v celku, tak i v rámci jednotlivých právních institutů, konkrétních otázek a různých názorových proudů a jejich podstaty. Je jistě pozoruhodné, jak celá materie trestního práva je takto v díle systematicky členěna, rozebírána a vše je znovu pak zpětně složeno v ucelený pohled. Výklad prof. Solnaře je podáván bez subjektivizující

hodnotících komentářů, jasně a zřetelně, až s obdivuhodnou precizní úsporností ve vyjadřování, přitom však bez jakékoliv újmy na zevrubnosti výkladu. Nejde zde jen o zřejmý projev jeho značných pedagogických schopností, ale z díla přímo vyzařuje hluboká promyšlenost celé materie.

Do knihy se lze začíst na kterémkoliv jejím místě, číst na přeskáčku podle nálady či podle toho, co člověk momentálně řeší. Těžko jsem se odtrhoval od rozpracování otázek zavinění, od kritéria následků či problematiky extenzivního výkladu účinnosti trestních zákonů atd. Není to kniha, z níž lze nahodile vytrhávat citace na podporu právní argumentace v konkrétní věci, ale dává něco mnohem více. Výklad vede k promyšlení případu použitelnosti či naopak nepoužitelnosti určité argumentace na základě principů dostatečného trestněprávního myšlení.

Knihu doporučuji všem z nás, kteří denně řešíme řadu konkrétních právních problémů a časem cítíme, že pro detaily ztrácíme přehled o celku a systému práva v jeho vzájemné hlubší provázanosti. Podle mne je kniha prof. Solnaře potřebná pro právníky s již značnými zkušenostmi v oboru, k vytváření jejich hlubšího a propracovanějšího pohledu i náhledu v trestním právu.

Chtěl bych proto velice poděkovat prof. JUDr. Čísařové, prof. JUDr. Fenykovi a JUDr. Vanduchové za to, že se tak úspěšně ujali aktualizace a doplnění tohoto životního díla prof. Solnaře pro potřebu a ku prospěchu české právní obce.

✿ JUDr. VLADIMÍR ZOUFALÝ,
advokát v Praze

Martin Mikyska:

Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání

ANAG, Olomouc 2010, 599 stran,
399 Kč.

Olomoucké nakladatelství ANAG, specializované mimo jiné na pracovníprávní a sociálně-právní problema-

tku, vydalo v únoru 2010 monografii našeho kolegy advokáta JUDr. Martina Mikysky *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání*.

Publikace přináší komplexní a systematický, současně však přehledně zpracovaný výklad této problematiky.

Nejde ovšem jen o nějaký běžný komentář k příslušným partiím zákoníku práce, ale o víceoborový pohled na tuto problematiku z hledisek nejen ryze právních, ale i bezprostředně souvisejících, např. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zdravotnictví, účetnictví, mezd a daní. Způsob zpracování problematiky svědčí o dlouholetých a bohatých teoretických i praktických zkušenostech autora v této agendě a o jeho vidění nejen očima poškozených, ale i pohledem odpovědných zaměstnavatelů i pojišťoven, což pro většinu z nás je pohled málo známý.

Na rádcích i mezi řádky publikace kolega JUDr. Martin Mikyska potvrzuje to, co je o něm v zasvěcenějších

kruzích obecně známo: jeho vysoké sociální citění a porozumění pro potřeby a práva postižených a jeho pojetí výkonu advokacie jako především vysoce profesionální a profesionálně-etické služby slabší straně odpovědnostního vztahu. Co lze na publikaci zvláště ocenit, je skutečnost, že zobecňuje rozsáhlý faktografický pohled na v praxi typicky se vyskytující případy a nabízí jejich logické a právně přesvědčivě vyargu-

mentované řešení s oporou v judikatuře Nejvyššího soudu i Ústavního soudu.

Kolega Mikyska zaslouží uznání i za to, s jakou pečlivostí a systematickostí uspořádal judikaturu Nejvyššího soudu i Ústavního soudu a jak s ní pracuje. Před judikaturou Nejvyššího soudu se však jen nesklání, ale dokáže poukázat i na její ne vždy přesvědčivé a pro praxi někdy i překvapivé závěry.

Na zpracování monografie se podíleli formou zvláštní kapitoly též soudní znalci z oboru zdravotnictví a z oboru účetnictví a ekonomika, a to z jejich pohledu na tuto agendu ve znaleckých posudcích.

Publikace neopomíjí ani procesní aspekty soudních řízení o náhradě škody z pracovních úrazů a nemocí z povolání, což zvyšuje její užitnou hodnotu pro nás advokáty. Nevyhýbá se ani sporné agendě uplatňování nároků na odškodnění pracovního úrazu (nemocí z povolání) v konkurzním a insolvenčním řízení.

Kniha je doplněna praktickými příklady na výpočet zejména náhrad za ztrátu na výdělnku, což přispívá k vyšší srozumitelnosti řešení jednotlivých dílčích problematik.

Součástí knihy je i CD disk, na který jsou zařazeny některé objemnější právní předpisy, týkající se odškodňování (např. vyhl. č. 440/2001 Sb., včetně jejích příloh) a tabulky zpracované v programu EXCEL, s jejichž využitím lze jednoduše vypočítat náhrady za ztrátu na výdělnku.

Vydaná monografie na téma odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání vyplňuje dlouhodobě existující mezeru na trhu právní literatury zpracováním této problematiky na vysoké kvantitativní, ale především kvalitativní úrovni. Podle mého názoru publikace velmi poslouží nejen advokátům, ale také soudcům a podnikovým právníkům. Věřím, že ji všichni ocení a stane se velmi užitečnou příručkou právnícké knihovny každé kanceláře.

✿ JUDr. MARIE CILÍNKOVÁ,
advokátka v Praze

Zdeněk Koudelka, Miroslav Růžička, František Vondruška:

Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou

Nakladatelství Leges, Praha 2010,
400 stran, 590 Kč.

V únoru tohoto roku vyšla v Nakladatelství Leges odborná publikace *Zákon o státním zastupitelství*. Jedná se o rozsáhlé, na téměř 400 stranách komentované znění zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství ve znění pozdějších změn. Komentář je zpracován ke dni 1. ledna 2010, jde tedy o dílo nanejvýš aktuální. Na trhu již delší dobu chyběla aktuální publikace tohoto druhu, neboť obdobná díla byla vydána naposledy v roce 2004. Šlo o komentář k zákonu o státním zastupitelství zpracovaný Mgr. Janem Zárubou (*Kocourek, J., Záruba, J. Zákon o soudech a soudcích; Zákon o státním zastupitelství, Komentář, 2., doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2004.*) Obdobná publikace byla vydána prof. JUDr. Jaroslavem Fenykem, Ph.D., DSc. (*Fenyk, J.: Vademe-cum státního zástupce. Praha: ASPI 2004*). Za dobu šesti let, která uplynula od vydání těchto knih, však došlo k mnoha novelizacím zákona o státním zastupitelství.

Dílo je výsledkem autorského kolektivu pod vedením doc. JUDr. Zdeňka Koudelky, Ph.D., náměstka nejvyšší státní zástupkyně, který působí mimo jiné také jako pedagog na katedře ústavního práva a politologie na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, dříve člen a také místopředseda ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu. Na tvorbě komentáře se dále podílel JUDr. Miroslav Růžička, Ph.D., ředitel analytického a legislativního odboru Nejvyššího státního zastupitelství, člen vědecké rady Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, lektor Justiční akademie v Kroměříži, a JUDr. František Vondruška, zástupce ředitele analytického a legislativního odboru Nejvyššího státního zastupitelství, člen Legislativní rady vlády a taktéž lektor Justiční akademie v Kroměříži. Autoři jsou tedy státními zástupci, kteří působí na Nejvyšším státním zastupitelství. Jde o uznávané odborníky s dlouhou právní praxí, a to nejen v soustavě státního zastupitelství, ale také v legislativě.

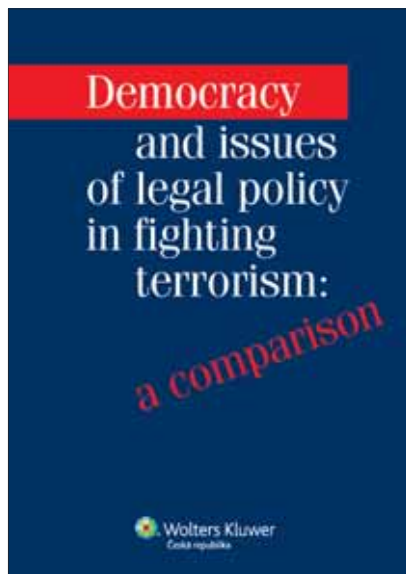
Kniha je rozdělena do dvanácti částí, které kopírují rozčlenění zákona o státním zastupitelství. Zabývají se tedy výkladem obecných ustanovení, působností a soustavou státního zastupitelství, působností ministerstva spravedlnosti a správou státního zastupitelství, ustanovováním státních zástupců a jejich pracovním poměrem, kárnou odpovědností státních zástupců, asistenty státních zástupců a právních čekatelů, odborným vzděláváním státních zástupců a právních čekatelů. Při podrobnějším shlednutí však „Obsah“ vypouští rozčlenění na část pátou, v zákoně označenou „Právní prostředky zajišťující činnost státního zastupitelství“, a část sedmou, v zákoně označenou „Postavení státních zástupců“. V samotné publikaci však již nechýbí ani k těmto částem, v obsahu neuvedeným, komentované znění. Po úvodním slovu je zařazen přehled jednotlivých nejvyšších státních zástupců a jejich náměstků. Pro snazší vyhledávání důležitých pojmů slouží čte-

nářům věcný rejstřík, bez kterého bychom si publikaci v dnešní době již těžko představili.

Výklad k jednotlivým ustanovením je srozumitelný a podrobný. K přehlednosti přispívají také tučně vytištěná slova, která výrazně usnadňují orientaci v textu. Jednotlivá ustanovení doplňují odkazy na související ustanovení i přehled souvisejících předpisů. Velmi významnou součástí práce jsou výňatky z relevantní judikatury. Jde nejen o judikáty Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu, ale také o pokyny obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, metodické návody a výkladová stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství. Nechybí ani rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů. Nutno vyzdvihnout také bohatý rejstřík literatury, který je uveden vesměs u každého ustanovení. Autoři odkazují na dostupnou nejaktuálnější literaturu, jak časopiseckou, tak monografickou.

Hlavní přínos recenzované publikace spočívá v její aktuálnosti a můžeme říci i její komplexnosti. Jde o dílo zdařilé, které lze doporučit nejen státním zástupcům, jimž je především určeno, ale také ostatním právníckým profesím. Čtenářům mimo soustavu státního zastupitelství poskytne publikace zejména ucelený přehled působnosti státního zastupitelství nejen při plnění úkolů v trestním řízení, ale také v netrestní oblasti. Nemaleým pomocníkem bude tato kniha také jistě pro asistenty státních zástupců a právní čekatele, kterým podrobný a ucelený výklad usnadní přípravu na závěrečné zkoušky. Čtenář také jistě uvítá odkazy na nejaktuálnější literaturu, která mu umožní seznámit se s podrobnějším rozбором hledané problematiky. Závěrem lze konstatovat, že se autorům podařilo vytvořit velmi praktickou pomůcku, která přináší ucelenou informaci o platném stavu právní úpravy ve sledované oblasti.

✿ JUDr. KATEŘINA KREJČÍŘÍKOVÁ,
asistentka náměstka nejvyšší státní zástupkyně

**J. Blahož, V. Baláš, K. Klíma,
J. Mrázek, J. Večeř et al.:**

Democracy and Issues of Legal Policy in Fighting Terrorism: a Comparison

Wolters Kluwer ČR, Praha 2009,
352 stran, 425 Kč.

Příliš často se nestává, aby výsledky českého výzkumu v oboru právo byly publikovány v knižní podobě v angličtině. Zatím se jedná spíše o vzácnost. O to více potěšující je, že se tak stalo v případě uvedené publikace monografického zaměření, připravené týmem zkušených a uznávaných odborníků a za účasti mladých nadějných výzkumníků z Ústavu státu a práva AV ČR, Právnícké fakulty ZČU a Vysoké školy aplikovaného práva, přičemž se jedná o hlavní výstup z grantového projektu Grantové agentury ČR; AA 700680702.

Vydání této prestižní publikace se zdárně zhostilo nakladatelství Wolters Kluwer ČR, a. s., zástupce předního světového vydavatele.

Samotné téma monografie, jehož název v češtině zní: „Demokracie a problémy právní politiky boje s terorismem: srovnání“, je velice aktuální (v celosvětovém měřítku), naléhavé a přímo vybízí k zamyšlení v širších souvislostech. Proto lze s potěšením konstatovat, že autorům

se úspěšně podařilo vyhnout jednostrannému pohledu a naopak byl zvolen nanejvýš vhodný a žádoucí koncept multidisciplinární, zkoumající fenomén terorismu a právní politiky boje s ním z pozic práva **ústavního**, **mezinárodního** a **evropského**. Nebyly opomenuty ani otázky trestněprávní, ani obecná východiska **teoreticko-právní**, stejně tak jako **ekonomické**, **politologické** a **sociologické** aspekty boje proti terorismu v globalizovaném světě. Pro koncept práce je rovněž příznačné to, že „není to zdaleka jen praktická rešerše, jak fyzicky nejlépe likvidovat teroristy a jejich organizace, ale je to především přemýšlení o tom, jaké společenské prostředí je zdrojem terorismu a jaké společenské prostředí je třeba vytvářet, resp. spoluvytvářet, aby terorismus nevznikal“ (J. Blahož).

Pokud jde o územní vymezení zkoumaného problému, vychází studie z ratione loci a společenského prostředí euroamerické civilizace, do které jsou v tomto kontextu řazeny USA, Kanada, státy EU, Izrael, Australský svaz a Nový Zéland.

Celkově lze konstatovat, že autoři připravili monografii zcela zásadního významu, zkoumající fenomén terorismu a politiky boje s ním z multidisciplinárních pozic, umožňující postihnout uvedený problém v jeho komplexnosti. Samotný koncept práce, fundovaná analýza, logická argumentace, použitá komparativní metoda a v neposlední řadě i zpracování v angličtině činí toto dílo přitažlivým nejen pro české čtenáře, ale i pro jejich kolegy ve světě. Proto pevně věřím, že se uvedená monografie stane vyhledávaným zdrojem poznání nejen pro účely vědecké a pedagogické, ale poslouží rovněž propagaci české právní vědy ve světě.

✿ doc. JUDr. NADĚŽDA ŠIŠKOVÁ, Ph.D.,
vedoucí katedry evropského práva
PF UP Olomouc

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 4/2010

Lukáš Opett: Přípustnosť dovolania na základe rozhodnutia odvolacieho súdu, 2. časť

Z hľadiska splnení formálnych náležitostí pro prípustnosť dovolaní odvolacím súdom autor poukazuje na možné spôsoby jednak vyslovení prípustnosti, a jednak formulácie právnej otázky, pro ktorú se dovolaní prípouští. Autor se podrobne venuje možnosťou účastníka, jehož návrhu na vyslovení prípustnosti dovolaní odvolací súd nevyhověl. Ve světle judikatury Ústavního soudu SR vzniká pro takového účastníka prostor na další soudní ochranu jeho ústavních práv. Autor v příspěvku uvádí závěry, které přinesla judikatura Nejvyššího soudu SR s ohledem na rámec, ve kterém se může pohybovat účastník při podávání dovolaní. Svoje místo v článku má

i polemika o pravomocích dovolacího soudu ve vztahu k přezkoumávání přípustnosti předmětu dovolaní.

Štefan Beneč: Právne akty orgánov verejnej správy a zákon o prokuratúre

Vzhľadom k roztržitosti právnych pojmov používaných v oblasti verejnej správy a aplikační problémy podává autor, s poukazem na rozsáhlý registr rozhodnutí soudů, včetně Ústavního soudu SR a mezinárodních dokumentů, výklad legislativní

zkratky „opatření“ použité v zákoně o prokurátore č. 153/2001 Z.z., ve znění pozdějších předpisů, pro případ, že jde o individuální právní akt, kterým se zakládá, mění, ruší anebo potvrzují práva či povinnosti subjektů práva. Takový právní akt považuje bez ohledu na formu za rozhodnutí, se kterým jsou spojeny hmotněprávní a procesní právní důsledky, včetně plynutí lhůt na případné opatření prokurátora ve formě protestu.

Elena Júdová: Personálne kritériá aplikácie nariadení ES o právomoci v cezhraničných veciach

Aplikace nařízení Evropského společenství upravující pravomoc soudů členských států ve věcech se přeshraničním dopadem kromě jiného závisí i na naplnění tzv. personálně-teritoriálních kritérií. Předmětný článek se zaměřuje na analýzu podmínek aplikace nařízení (ES) č. 44/2001, nařízení (ES) č. 2201/2003 a nařízení (ES) č. 4/2009 z pohledu Slovenské republiky.

NABÍZÍME K PRONÁJMU

NEBYTOVÉ PROSTORY PRAHA 2

**Budečská ulice č. 1
(roh Francouzské a Budečské ul.)**

Prostory se nacházejí ve zvýšeném přízemí, celková plocha cca 78m². Dispozičně se jedná o dvě kanceláře, velkou jednací místnost, menší kancelář, servisní místnost s kuchyňkou a příslušenství.

Rozvod počítačové sítě do všech místností. V dubnu 2010 byly prostory rekonstruovány. Cena k jednání.

V případě zájmu kontaktujte správu domu, tel.: 602 846 928

ŘÁDKOVÁ INZERCE

• Poptávka •

Mám zájem o pozici advokátního koncipienta. Místo výkonu práce Praha, praxe šest měsíců, certifikáty z AJ a FJ. Mgr. Kateřina Macháčková, +420 608 543 156, mgr.katerina.machackova@email.cz

• Nabídka •

Účetnictví, daně – seriózně a levně (tel. 603 75 00 95).

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 56

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 57

Z jednání představenstva ČAK 61

Z EVROPY

Novinky z Evropy 62

Mezinárodní kongres o lyžařském právu 63

Vůdci, svůdci a charismatici

Česká hymna je unylá, Broučci nejsou dost akční, životopis politika, který má jednu manželku a s ní čtyři děti, je nudný. Jasně. Utápnutost nám náklad listu a sledovanost televizního kanálu nezvýší, inzerenti se nepohrnou. To životopis Clintona, Lewinské, Berlusconiho, Mrázka, Krejčíře, Pitra, Kajínka, Roubala a Chodorkovského je jiný kafe. Vzrušující životopis měl také baron Franz Trenck, císařský plukovník pandurů. Dostal doživotí a zemřel, jak známo, za Marie Terezie na Špilberku. Jeho bratranec Friedrich byl pro změnu guillotinován ve Francii, kde operoval v souvislosti s Velkou francouzskou revolucí. Taky měl privátní armádu a tah na branku, podobně jako Franz a ČEZ. Ostatně na Pandurech se dá slušně vydělat i dnes, a to nejen v médiích. Špilberk ani gilotina vám nehrozí. Nanejvýš vám žurnalisti zahrají bandurskou. Býtí však pandurem je i tak tvrdý chleba (pane duro).

Utápnutý Tyl, Škroup, Karafiát a Nečas zkrátka nesplňují požadavky, které naše veřejnost, vychovaná předními komentátory, klade na vůdce. Od vůdce komentátoři požadují, aby měl gule, sexy mozek, alespoň jednu milenkou, dluhy a ruce v kapse gati. Od vůdkyně se očekávají, citují: „nadupané čtyřky“, a nadto ocelový pohled a vystrčená brada. Schody berou vůdčové a vůdkyně zásadně po dvou, pohupují se v bocích jako pistolníci, sypou okolo sebe legrační bonmoty o Židech a homosexuálech (např. vůdce Dušek) a přispívají do rubriky Hospodářských novin „Vůdcův hlas“, třeba rozsáhlým pojednáním o tom, co je to elevator speech. Řekni mi to ve výtahu, mein Führer, a neplývej papírem. Nepřekonaným ideálem vůdce je prostě pořad Hitler, a může se stokrát říkat leader místo Führer a leadership místo Führerschaft. Už jenom čekám, kdy nějaká vizážistka doporučí našim vůdcům rajtky, holínky a jezdecké bičičky. Pak nám nuda rozhodně hrozit nebude. Broučky přepíše vůdce Landa na thrillermuzikál Kůrovci na Šumavě, v němž hitem bude hip-hop „A žrali a žrali a žrali“. Za hymnu pak zvolíme Kmochův řízný marš „My Češi jsme muzikanti, nás zná celý svět“ s dalším textem „...stravenky a tramvajenky vzít si nedáme, kdo se na nás opováží, tomu zahráme. Áá, česká muzika, té to vždycky ladí, Češi Evropě pěkně to osladí...“.

Důležitým atributem vůdce je charisma. Co si pod tím máme představit, je dnes nejasné. Podle mínění většiny jde o vrozenou schopnost rychle oblbout co největší počet lidí za pomoci nějakého triku. Trik může spočívat v úleku hlukem nebo světelným efektem, ve falešných slibech, úlisném předstírání

ni citů, neústupném přemlouvání, vyvolávání pocitu lítosti nebo strachu. Jenomže tohle charisma není, protože pak by i každý podvodník byl charismatici.

Charisma bylo v prvotní církvi darem Ducha Svatého a spočívalo ve schopnosti vést své okolí k přijetí a konání dobra a ctnosti. V prostředí, kde dobro a zlo nelze odlišit, ztrácí termín charisma význam. Lze jej ovšem nahradit mravně neutrálními výrazy, jako obratnost, protřelost, zdatnost nebo manipulátorství. Dobro a zlo nelze odlišit v mnoha triviálních situacích (nejde o jakost výrobku nebo služby), ale také v relativizujících systémech, které dobro a zlo navazují na účelnost, úspěch a zisk. V takovém přístupu nelze nikomu bránit, ale proč k tomu potřebuje charisma Ducha Svatého? Snad právě proto, aby nás přesvědčil, že okolo sebe šíří Dobro. To je pěkná drzost, a proto si na dnešní charismatici dávám obzvláště dobrý pozor. Z charismatického vůdce se každou chvíli vyklube Hitler nebo Stalin, což ovšem nebyli vůdci (po cestě dobra), nýbrž svůdci (na cestu zla). Byli to falešní proroci, kterým podle starokřesťanské tradice nenašepťával Bůh, ale ďábel, a podle toho, co dělali, bych tomu docela věřil. Misleader´s Voice, a žádné charisma! Tak proto nemám rád slovo vůdce, a to ani v angličtině, a dnešní charismatici jsou mi podezřelí. To už jsou mi milejší svůdníci a svůdnice. Nebývalí charismatici.

Charismatici vůdci se dnes rychle mění v ikony a legendy. Marně si lámou hlavu, proč si postmoderní marketing tak libuje v křesťanském výrazivu. Ale bude to stejné, jako s tím charisma-tem. Že jako jde o nějaké dobro z Božích rukou.

Ikona je obraz Kristův nebo světců. Ikonolatrie (uctívání obrazů světců) šla na nervy už byzantským císařům někdy v 8. století, takže se z nich stali ikonoklasti (obrazoborci). Co by říkali dneska? Ikonou je kdejaký obejda, který kdysi mlátil do bubnů nebo vyskakoval tři metry vysoko na technu. Dnešní ikonolatrie jde taky pěkně na nervy a císař Konstantin V. Koprnyomos se musí obracet v hrobě. Obrazoborci jsou dnes borci na DVD obrazech a na jejich bořitele se teprve čeká.

Nebo legenda. Jakub de Voragine sepsal ve 13. století sbírku životopisů světců (Legenda aurea - Zlaté čtení), což je základní dílo evropské literatury. V našem povědomí je dnes legenda zlatý chlapec z Nagana a Tiger Woods. Tak tohle nemohl nikomu nakukat Pán Bůh. A pak se divíme, že stoupá zájem o specializaci exorcisty (vymítač ďábla). Nevím, jestli se na stará kolena na to nedám. Třeba existuje nějaký rekvalifikační kurz.

Apaga, Satanas! Odstup, Satane!

Duben 2010

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažná porušení povinností advokáta, jestliže jako zástupce jednoho z manželů ve sporu o vypořádání zúženého SJM, poté, kdy je ustanoven správcem konkurzní podstaty majetku druhého z manželů, neučiní žádné opatření, směřující k odstranění vzniklé kolize, a jestliže pak jako tento správce jedná proti zájmům prvního z manželů.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 9. 10. 2009, sp. zn. K 17/2009

Kárně obviněná Mgr. M. K. byla uznána kárně vinnou, že

1. poté, co dne 24. 1. 2008 uzavřela s Ing. A. A. smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo zastupování Ing. A. A. jako žalovaného ve sporu proti jeho bývalé manželce Mgr. B. A. jako žalobkyni v řízení vedeném u okresního soudu o vypořádání soudně zúženého SJM a vyslovení neplatnosti dohody o zúžení zákonem stanoveného rozsahu BSM, a poté, co byl usnesením krajského soudu ze dne 3. 6. na majetek Mgr. B. A. prohlášen konkurz a byla ustanovena správkyň konkurzní podstaty Mgr. B. A., do 7. 8. 2008 neučinila žádné opatření směřující k odstranění vzniklé kolize a

a) v řízení vedeném u okresního soudu vstoupila namísto Mgr. B. A. do právního postavení žalobkyně, přičemž podáním ze dne 28. 7. 2008 rozšířila žalobu Mgr. B. A. na vypořádání SJM soudem v důsledku prohlášení konkurzu na majetek úpadce Mgr. B. A. a současně vzala původní žalobu částečně zpět, a poté, co usnesením okresního soudu ze dne 7. 8. 2008 bylo řízení zastaveno a uložena jí povinnost zaplatit Ing. A. A. jako žalovanému na nákladech řízení částku 259 870 Kč, proti tomuto usnesení podala dne 9. 9. 2008 odvolání, kterým se domáhala změny napadeného usnesení tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává,

b) dne 16. 10. 2008 podala svým jménem jako žalobkyně-správkyň konkurzní podstaty úpadce Mgr. B. A. proti Ing. A. A. jako žalovanému k okresnímu soudu žalobu o vypořádání společného jmění manželů v důsledku prohlášení konkurzu na majetek Mgr. B. A. jako úpadce,

2. poté, co v přesně nezjištěný den, a to nejpozději dne 14. 9. 2007, uzavřela s Ing. A. A. smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo zastupování Ing. A. A. jako oprávněného v exekučním řízení vedeném u okresního soudu proti jeho bývalé manželce Mgr. B. A. jako povinné, a poté, co byl usnesením krajského soudu ze dne 3. 6. 2008 na majetek Mgr. B. A. prohlášen konkurz a byla ustanovena správkyň konkurzní podstaty Mgr. B. A., poté, co byla vymožena částka

13 488 Kč a dne 9. 6. 2008 poukázána k jejím rukám jako právní zástupkyně Ing. A. A., tuto částku svému klientovi Ing. A. A. nevyplatila, přičemž ji jako správkyni konkurzní podstaty Mgr. B. A. zahrnula do konkurzní podstaty, aniž by k tomu měla od Ing. A. A. pokyn,

tedy

ad 1.

- nechránila a neprosazovala práva a oprávněné zájmy klienta a neřídila se jeho pokyny,

- při výkonu advokacie nejednala čestně a svědomitě,

- při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když nedodržovala pravidla profesionální etiky ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost dávat přednost oprávněným zájmům klienta před vlastními zájmy advokáta a povinnost nepoužít na újmu klienta ani ve svůj vlastní prospěch nebo ve prospěch třetích osob informací, které od klienta nebo o klientovi získala v souvislosti s poskytovanými právními službami,

- neodmítla poskytnutí právních služeb v téže věci nebo ve věci související, když již v této věci poskytla právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, komu měla právní služby poskytovat,

- neodmítla poskytnutí právních služeb, jestliže informace, které měla o jiném klientovi, mohla toho, komu právní služby poskytovala, neoprávněně zvýhodnit,

- poté, co zjistila dodatečně skutečnosti uvedené v § 19 zákona o advokacii, nepožádala o zrušení ustanovení správcem konkurzní podstaty,

ad 2.

- nechránila a neprosazovala práva a oprávněné zájmy klienta a neřídila se jeho pokyny,

- při výkonu advokacie nejednala čestně a svědomitě,

- při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když nedodržovala Pravidla profesionální etiky ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a povinnost peníze a jiné hodnoty, které převzala ke stanovenému účelu, opatrovat s péčí řádného hospodáře a nepoužít je jinak než ke stanovenému účelu,

čímž

ad 1.

porušila ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17, § 56 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 6 odst. 1, 4 Pravidel profesionální etiky a § 19 odst. 1 písm. a), c) zákona o advokacii (per analogiam) a § 20 odst. 1 zákona o advokacii.

ad 2.

porušila ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 2 Pravidel profesijní etiky.

Za to se jí podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, (dále jen „zákon o advokacii“ nebo „ZA“) ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 30 000 Kč.

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč.

Pokuta a náhrada nákladů řízení jsou splatné ve lhůtě 15 dnů od doručení kárného rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Na kárně obviněnou byla podána kárná žaloba, v níž je tvrzeno, že kárně obviněná se dopustila skutků, vedených ve výkazu tohoto kárného rozhodnutí.

Kárná žaloba I. byla podána dne 16. 2. 2009 a měla náležitosti předepsané ustanovením § 7 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb. (dále jen „advokátní kárný řád“).

Z prezenčního razítka na kárné žalobě vyplývá, že kárná žaloba byla do sídla ČAK doručena dne 16. 2. 2009. Byla tak splněna podmínka daná § 33 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, tj. kárná žaloba byla podána do 6 měsíců ode dne, kdy se kárný žalobce o kárném provinění dozvěděl, a současně kárná žaloba byla podána do dvou let ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo.

Kárná žaloba byla kárně obviněné zaslána na adresu její advokátní kanceláře. Kárně obviněná se ke kárné žalobě vyjádřila připisem ze dne 26. 3. 2009, a to v obdobné argumentační rovině, jako se vyjadřovala k samotné stížnosti (viz čl. 1. 11-12, 13, 23-24).

Kárně obviněná ve svých vyjádřeních v zásadě popisovala skutkový stav totožně, jako je tomu v kárné žalobě. Nicméně na rozdíl od kárného žalobce ve svém jednání nespatořovala porušení zákona o advokacii či stavovských předpisů – viz např. první strana vyjádření kárně obviněné ze dne 26. 3. 2009, kde konstatuje, že „nabyla přesvědčení, že tato okolnost (pozn.: rozuměno předchozí zastupování Ing. A. A.) není překážkou výkonu funkce správce konkurzní podstaty“ (k vyjádření kárně obviněné blíže dále).

K projednání kárné žaloby bylo nařízeno na 9. 10. 2009 jednání. Kárně obviněná se k tomuto jednání dostavila, rovněž tak se dostavil i kárný žalobce. Kárná věc byla na tomto jednání projednána za přítomnosti všech účastníků a na jednání byly provedeny veškeré důkazy, které účastníci navrhovali.

Kárně obviněná byla poučena o právu vznést námitku podjatosti vůči kterémukoliv členu kárného senátu.

Ve svém vyjádření ze dne 26. 3. 2009, jakož i při jednání dne 9. 10. 2009, shodně konstatovala, že námitku nevznáší.

Po přednesu kárné žaloby kárným žalobcem, když kárný žalobce nad rámec textu kárné žaloby doplnil, že k porušení kárných povinností kárně obviněné došlo i ve spojení s § 56 ZA, byly provedeny listinné důkazy, jejichž soupis je patrný ze zápisu z jednání ze dne 9. 10. 2009.

Kárný senát z důkazů zjistil zejména následující. Kárně obviněná uzavřela v přesně nezjištěný den s Ing. A. A. ústně smlouvu o poskytování právních služeb. V návaznosti na tuto smlouvu udělil Ing. A. A. kárně obviněné písemnou plnou moc, a to dne 24. 1. 2008. Plná moc byla udělena k řízení vedeném u okresního soudu o určení neplatnosti dohody o zúžení SJM a vypořádání soudně zúženého SJM vedeného vůči manželce Ing. A. A. paní Mgr. B. A. Ing. A. A. v uvedeném sporu vystupoval jako žalovaný, Mgr. B. A. byla žalobkyní.

Usnesením krajského soudu ze dne 3. 6. 2008 byl na majetek Mgr. B. A. prohlášen konkurz. Tímto usnesením krajského soudu byla ustanovena správkyň konkurzní podstaty Mgr. B. A., kárně obviněná.

Kárně obviněná se po prohlášení konkurzu a ustanovení správcem konkurzní podstaty obrátila na svého klienta Ing. A. A., aby mu uvedené skutečnosti sdělila (e-mail ze dne 6. 6. 2008, osobní jednání dne 20. 6. 2008).

Kárně obviněná tedy k 3. 6. 2008 vstoupila jako správkyň konkurzní podstaty do řízení vedeného u okresního soudu. Kárně obviněná ukončila zastupování Ing. A. A. v uvedeném řízení dne 7. 8. 2008, což doložila protokolem z jednání. V tomto řízení činila úkony jako správkyň konkurzní podstaty, například dne 28. 7. 2008 rozšířila žalobu a současně vzala původní žalobu částečně zpět, aniž by předtím v řízení právně relevantním způsobem ukončila zastupování Ing. A. A. Prokazatelně tak mezi 3. 6. 2008 a 7. 8. 2008 vystupovala v řízení na jedné straně jako správkyň konkurzní podstaty úpadce Mgr. B. A. a na druhé straně jako právní zástupkyně Ing. A. A.

Z předložených důkazů se dále zjišťuje, že kárně obviněná dne 16. 10. 2008 podala jako správkyň konkurzní podstaty úpadce Mgr. B. A. proti Ing. A. A. k okresnímu soudu žalobu o vypořádání SJM v důsledku prohlášení konkurzu na majetek Mgr. B. A.

Kárný senát má dále z důkazů za prokázané, že kárně obviněná uzavřela v přesně nezjištěný den s Ing. A. A. ústně smlouvu o poskytování právních služeb. Předmětem této smlouvy bylo zastupování Ing. A. A. jako oprávněného v exekučním řízení vedeném u okresního soudu, proti jeho bývalé manželce Mgr. B. A. jako povinné. Návrh na nařízení exekuce podala kárně obviněná v zastoupení Ing. A. A. na základě plné moci ze dne 14. 9. 2007.

V uvedené exekuci byla ve prospěch oprávněného Ing. A. A. vymožena částka 13 488 Kč. Tato vymožená částka byla kárně obviněné jako právní zástupkyni Ing. A. A. zaslána exekutorem formou poštovní poukázky.

Kárně obviněná tuto vymoženou částku přijala. Nevydala ji však svému klientovi Ing. A. A., ale zahrнула ji do majetku konkurzní podstaty úpadce Mgr. B. A. a po zřízení účtu pro konkurzní podstatu předmětnou částku na tento účet složila. I z vyjádření kárně obviněné je zřejmé, že k takovému jednání kárně obviněná neměla pokyn svého klienta Ing. A. A.

Kárně obviněná k výše popsanému skutkovému stavu uvedla, že Ing. A. A. a Mgr. B. A. byli od počátku jejího zastupování ve sporu ohledně žaloby na neplatnost dohody o zúžení SJM, to jest Ing. A. A. s žalobou výslovně nesouhlasil. Kárně obviněná procesní obranu s Ing. A. A. detailně neprobírala a dohodla se s ním, že ji stanoví podle vývoje soudního sporu. Pan Ing. A. A. požadoval právní zastoupení ve věci především z důvodu snazšího doručování soudní pošty, neboť toho času pobýval v zahraničí. Rovněž požadoval, aby jej kárně obviněná zastupovala ve výše uvedeném exekučním řízení.

Pan Ing. A. A. navrhl jako fyzická osoba, a zároveň jako statutární orgán v kárném spise specifikovaných navrhovatelů, prohlášení konkurzu na majetek Mgr. B. A. jako fyzické osoby. Při podání tohoto návrhu kárně obviněná Ing. A. A. nezastupovala, respektive nezastupovala žádného z navrhovatelů, a dle jejího tvrzení o podání návrhu vůbec nevěděla.

Otázku střetu zájmů údajně telefonicky konzultovala s příslušnou soudkyní. Soudkyně prý neviděla ve střetu zájmů překážku výkonu funkce správkyně konkurzní podstaty, a proto kárně obviněnou jmenovala správkyní konkurzní podstaty úpadce Mgr. B. A. Kárně obviněná se sama necítila být podjatá, když správce konkurzní podstaty není zástupcem žádného z účastníků konkurzního řízení, tedy ani úpadce, ani konkurzních věřitelů.

Kárně obviněná, jak již bylo výše uvedeno, bezprostředně po ustanovení správkyní konkurzní podstaty informovala klienta Ing. A. A. o této skutečnosti e-mailem. První reakce Ing. A. A. byla údajně pozitivní, když předpokládal brzké uzavření dohody ohledně vypořádání SJM. Rovněž tak kárně obviněná diskutovala možnost změny právního zastoupení Ing. A. A. v předmětných soudních řízeních. Ing. A. A. dal poprvé najevo, že se mu kolize mezi výkonem funkce správkyně konkurzní podstaty a zastupování kárně obviněného Ing. A. A. nelíbí až na soudním jednání dne 7. 8. 2008 před okresním soudem. Ing. A. A. na tomto jednání již měl novou právní zástupkyni.

Kárně obviněná rovněž uvedla, že dne 20. 6. 2008 proběhla mezi ní a Ing. A. A. schůzka, na které Ing. A. A. proti kolizi v zastupování nic nenamítal.

Podle § 16 ZA je advokát povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě. Podle ustanovení § 17 ZA advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat Pravidla profesionální etiky a soutěže. Podle čl. 4 odst. 1 usnesení představenstva ČAK č. 1/1997, kterým se stanoví Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže, je advokát všeobecně povinen poctivým, čestným

a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu. Podle čl. 9 odst. 2 téhož usnesení představenstva ČAK je advokát povinen opatřovat s péčí řádného hospodáře peníze a jiné hodnoty, které převzal ke stanovenému účelu. Dále pak podle § 56 odst. ZA je advokát oprávněn spravovat cizí majetek, včetně výkonu funkce správce konkurzní podstaty.

Ze shora uvedeného, zejména pak vzhledem k některým vyjádřením (obhajobě) kárně obviněné, vyplynuly dvě zásadní otázky, které senát musel při svém rozhodování vyřešit. Jedná se především o otázku, zda činnost správce konkurzní podstaty lze podřadit pod činnost vykonávanou advokátem, resp. zda se na tuto činnost vztahuje režim zákona o advokacii. A o otázku, zda lze postup advokáta, kdy poskytuje právní služby fyzické osobě proti jeho manželovi a následně na základě rozhodnutí soudu po prohlášení konkurzu na majetek manžela fyzické osoby převezme výkon funkce správce konkurzní podstaty, považovat za porušení zákona o advokacii ve spojení s Pravidly profesionální etiky.

Činnost, kterou advokát v rámci výkonu funkce správce konkurzní podstaty vykonává, není zcela pasivní správou majetku, ale je činností, která sleduje určitý cíl, kterého je mimo jiné dosahováno prostřednictvím právních úkonů, které správce konkurzní podstaty činí. Činnost správce konkurzní podstaty tak lze charakterizovat jako správu cizího majetku institucionálně upravenou v režimu zákona o konkurzním vyrovnání, popř. dalšími souvisejícími předpisy. Naproti tomu smysl a cíl právního zastoupení v civilním soudním sporu je detailně popsán především občanským soudním řádem. Přitom je již v obecné rovině zřejmé, že zájmy klienta jako konkurzního věřitele nemusí být vždy totožné se zájmy správce konkurzní podstaty. Rozdílnost zájmů pak je zcela markantní v okamžiku, kdy klient kárně obviněné a úpadce jsou manželé a smyslem činnosti, resp. zákonnou povinností správce konkurzní podstaty nepochybně je zapsat do seznamu majetku konkurzní podstaty i ten majetek, o kterém mohou být pochybnosti, zda náleží do společného jmění manželů.

Advokát může vykonávat činnost správce konkurzní podstaty v rámci oprávnění, které mu zákon o advokacii dává k výkonu jiných činností než výkonu advokacie. Jestliže tedy advokát vykonává určitou činnost jediné proto, že mu to umožňuje zákon o advokacii, měl při výkonu této činnosti respektovat povinnosti, které mu zákon o advokacii obecně ukládá. Jedná se mimo jiné o povinnost vyhnout se tomu, co se obecně nazývá „konflikt zájmů“, „střet zájmů“ apod. Jak dále z uvedeného plyne, kárně obviněná tuto povinnost nerespektovala.

Kárný senát při svém rozhodování dospěl k závěru, že advokát musí respektovat ust. § 19 ZA i v okamžiku, když jedna ze dvou posuzovaných činností je výkon funkce správce konkurzní podstaty. Jinak řečeno, tato pravidla se na advokáta vztahují, i když vykonává činnost správce konkurzní podstaty. Při přiměřeném použití § 19 ZA lze uzavřít, že převzetí výkonu funkce správce konkurzní podstaty v případě dlužníka (úpadce) fyzické oso-

by, jehož manželovi advokát poskytoval právní služby, je stavem, kdy advokát v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá (srov. např. právní úprava SJM v občanském zákoníku). Současně je třeba uvést, že jednáním kárně obviněné došlo po určitý čas k tomu, že v řízeních vedených před soudem vystupovala na obou stranách soudního sporu, tj. jako správkyně konkurzní podstaty a současně na protistraně jako právní zástupkyně klienta. Konkrétně tedy lze říci, že zájmy fyzické osoby, které kárně obviněná poskytovala právní služby, mohly být minimálně ohroženy prosazováním zájmů správkyně konkurzní podstaty.

V návaznosti na závěry uvedené v předchozím odstavci pak kárný senát nemá pochybnosti o tom, že i při výkonu činnosti správce konkurzní podstaty, resp. při možné kolizi této činnosti s činností advokáta musí advokát respektovat příslušná ustanovení zákona o advokacii a Pravidel profesionální etiky.

Nezávisle na otázce aplikace režimu zákona o advokacii na správce konkurzní podstaty, resp. na „konflikt zájmů“ mezi výkonem funkce správce konkurzní podstaty a zastupováním klienta, je kárný senát toho názoru, že advokát je povinen postupovat tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu nejen při přímém výkonu advokacie, ale i při činnostech, které s advokací bezprostředně nesouvisí. Důstojnost advokátního stavu trpí nebo alespoň může trpět, když advokát, aniž by řádně ukončil zastupování klienta v soudním řízení, začne vykonávat funkci správce konkurzní podstaty, ve které evidentně sleduje či hájí jiné zájmy než zájmy původně zastupovaného klienta. Toto jednání se při pohledu laické veřejnosti (z pohledu klienta, který nemá právní vzdělání) může jevit právě jako jednání advokátovi výslovně zapovězené zákonem o advokacii (resp. jako povinnost odmítnout poskytnutí právních služeb osobě, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, komu advokát již právní služby poskytl).

K obdobnému závěru jako kárný senát, byť v odlišném režimu – režimu podjatosti kárně obviněné jako správkyně konkurzní podstaty, dospěl i vrchní soud v rozhodnutí – usnesení ze dne 18. 2. 2009. Tímto rozhodnutím soudu byla kárně obviněná pravomocně zproštěna funkce správkyně konkurzní podstaty úpadkyně Mgr. B. A. Vrchní soud konstatoval, že kárně obviněná v konkurzním řízení úpadkyně Mgr. B. A. není ve funkci správkyně konkurzní podstaty osobou nepodjatou pro svůj poměr k věci i účastníkům řízení. Podle názoru soudu skutečnost, že kárně obviněná poskytovala konkurznímu věřiteli z titulu advokátky právní služby na základě smlouvy o poskytování právních služeb (v době před zahájením konkurzního řízení a částečně i po jeho dobu) zakládá důvod pochybovat o nepodjatosti kárně obviněné. Bez významu rovněž soud nepovažoval ani skutečnost, že úpadkyně a Ing. A. A. jsou manželé, jejichž vzájemné vztahy jsou výrazně narušeny, o čemž svědčí obsah jejich podání založených v soudním spise. Kárně obviněnou pak lze brát jako osobu výrazně zainteresovanou na dění kolem jejich majetku, a lze proto o její podjatosti uvažovat jak v rovině jejího vztahu k účastníkům, tak i v rovině vztahu správkyně konkurzní podstaty k věci, neboť prvořadým úkolem správce konkurzní podstaty úpadce fyzické osoby je především zjištění rozsahu společného jmění úpadce a jeho manžela a navržení vhodného způsobu jeho vypořádání.

Kárný senát při svém rozhodování vzal v úvahu i poměry kárně obviněné. Kárně obviněná ve svém vyjádření ze dne 26. 3. 2009 uvedla, že žije ve společné domácnosti s manželem a dvěma dětmi ve věku 6 a 9 let v nerekonstruovaném panelovém bytě 3+1 (byť je předmětem SJM). Další majetek větší hodnoty dle jejího vyjádření nevládní. K provozování advokátní praxe používá osobní automobil Škoda Octavia Tour pořízený na základě smlouvy o finančním leasingu a kancelář o výměře 8,25 m² má pronajatou od vlastníka příslušné nemovitosti. Kárně obviněná ve svém vyjádření ze dne 26. 3. 2009 rovněž specifikovala dílčí základ daně z výkonu advokacie a z činnosti správkyně konkurzní podstaty.

Kárný senát rovněž přihlédl k tomu, že kárně obviněná po celou dobu komunikovala s příslušnými orgány České advokátní komory, poskytla těmto orgánům veškerou součinnost a ve svém závěrečném návrhu na jednání dne 9. 10. 2009 de facto uznala své pochybení, když uvedla, že „dnes by v uvedené věci postupovala jinak...a z celé této kauzy si do budoucna bere ponaučení“.

Současně je třeba zmínit i aktuální výpis z matriky ČAK. Z tohoto výpisu vyplývá, že kárně obviněná doposud nebyla postížena kárným opatřením. Advokátem je kárně obviněná od 1. 7. 2004.

Kárný senát z provedeného dotazování, a po zvážení všech relevantních skutečností a okolností, dospěl k závěru, že kárně obviněná svým jednáním, které je předmětem tohoto řízení a bylo popsáno v kárné žalobě, snížila abstraktní důstojnost advokacie jako takové a zpochybnila předpokládanou čestnost a poctivost jednání advokáta při výkonu advokacie. Je také zřejmé, že míra, se kterou kárně obviněná porušila své povinnosti advokáta, je vysoká. Kárně obviněná se dopustila závažného zaviněného porušení povinností, které jsou advokátovi stanoveny ZA a stavovskými předpisy.

Ze všech výše uvedených důvodů kárný senát dospěl k závěru, že jsou splněny všechny předpoklady pro použití kárného opatření ve smyslu § 32 odst. 3 písm. c) ZA a rozhodl se uložit kárně obviněné kárné opatření, které na jednání dne 9. 10. 2009 navrhl kárný žalobce, tj. pokutu ve výši 30 000 Kč.

Rozhodnutí o povinnosti, aby kárně obviněná uhradila náklady kárného řízení, je logickým důsledkem meritorního výroku o kárném provinění kárně obviněné a opírá se o ust. § 33a zákona o advokacii a usnesení představenstva ČAK uveřejněného v č. 2/1999 Věstníku ČAK.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **12. - 13. dubna 2010** sešlo na své 7. schůzi v tomto volebním období. Konala se v sídle pobočky ČAK v Brně v Kleinově paláci. Jako pravidelně jednali nejprve členové představenstva pozastavení výkonu advokacie některým kolegům - advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval, že probíhají **práce na překladu Dějin advokacie** a je reálné, že by anglická verze mohla být k dispozici u příležitosti oslav 20. výročí svobodné advokacie v září 2010.

Velkou pozornost věnovalo představenstvo ČAK problematice **konverze dokumentů** doručovaných prostřednictvím datových schránek. Celá obsáhlá diskuse je k dispozici v elektronickém zápisu z jednání na webu a shrnuje ji ve své informaci předseda ČAK v tomto čísle BA v rubrice Aktuality. Po obsáhlé diskusi bylo hlasováním rozhodnuto o tom, že **advokáti budou provádět konverze obdobným způsobem jako kontaktní místa veřejné správy**. Předsedovi ČAK bylo uloženo pokračovat v jednáních se zástupci ministerstva vnitra za účelem detailní specifikace postupu advokátů při konverzi. Odbor vnitřní a vnější legislativy ČAK připraví na příští zasedání představenstva návrh stanovského předpisu pro příslušnou evidenci provedených konverzí.

Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal předložil **návrh usnesení o změně etického kodexu**, jímž se upravuje povinnost vracení osvědčení po vyškrtnutí nebo pozastavení výkonu advokacie. Předložený návrh představenstvo schválilo svým usnesením č. 10/7./2010 s tím, že v účinnost vstoupí po nabytí účinnosti vyhlášky ministerstva spravedlnosti o identifikačních průkazech advokátů.

Místopředseda ČAK JUDr. Petr Poledník informoval o uspořádání **konference u příležitosti 20. výročí oslav svobodné advokacie dne 24. června 2010 v Brně**. Konference se bude skládat z pracovní a společenské části. Pracovní částí bude seminář na téma postavení advokacie v době mezi dvěma světovými válkami.

Člen představenstva ČAK JUDr. František Smejkal podrobně informoval o předběžném vyúčtování Fondu ČAK pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2009. **K 31. 3. 2010 bylo do Fondu vzdělávání za rok 2009 zapláceno 8 515 250 Kč**. Představenstvo schválilo zúčtování těchto prostředků - rozpočet jako vyrovnaný.

Podrobný zápis ze 7. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika%20Org%C3%A1ny%20Komory/Predstavenstvo/Zapis%20z%20jednani).

Novinky z Evropy

Směrnice o usazování advokátů

V případě, který napadl v loňském roce, se maďarské soudy ptají Evropského soudního dvora, jak aplikovat pravidla EU týkající se uznávání kvalifikace a usazování advokátů. Navrhovatel (dr. Donat Cornelius Ebert), je německý občan, advokát a člen Německé advokátní komory, s oprávněním vykonávat advokátní praxi v Německu. Má povolení k pobytu v Maďarsku.

Maďarský soud se ptá, zda směrnice o usazování advokátů (98/5/ES) a směrnice o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení odborného vzdělávání a přípravy v trvání nejméně tři roky (89/48/EHS), která byla nahrazena směrnicí o uznávání odborných kvalifikací (2005/36/ES), dovolují, aby dr. Ebert užíval maďarský titul „ügyvéd“ (advokát) a „európaiközösségi jogász“ (evropský advokát), kromě vlastního německého titulu „Rechtsanwalt“ (advokát), aniž by byl přijat do Maďarské advokátní komory (C-359/09).

Bezplatná právní pomoc

Zajímavý je názor Generálního advokáta Jääskinena, vydaný 11. února 2010, který posoudil žádost o sníženou sazbu DPH v případě poskytnutí právní pomoci. Francie žádá opakovaně od r. 1991 snížení sazby DPH o 5,5 % u služeb poskytovaných advokáty v kontextu plné či částečné právní pomoci (bezplatné).

Evropská komise tvrdí, že by se tak porušily cíle směrnice 2006/112 o společném systému hodnoty přidané daně, která obsahuje vyčerpávající seznam služeb, u nichž lze aplikovat sníženou sazbu DPH. Francie argumentuje, že tato snížená sazba DPH je požadována k zajištění přístupu ke spravedlnosti a také, že lze aplikovat sníženou sazbu DPH u těch služeb, které se týkají „poskyt-

nutí služeb organizacemi, které jsou uznávány jako „zaměřené na sociální pohodu a prospěch v členských státech“, nebo na sociální zabezpečení. Generální advokát nesouhlasí s Francií a konstatuje, že bezplatná právní pomoc je sice základním elementem nezbytným pro zajištění přístupu ke spravedlnosti, ale že uplatněním běžné výše DPH 19,5 % se tento přístup neomezuje. (Rozsudek Evropská komise proti Francii (C-492/08).)

Návrh směrnice na potlačování opožděných plateb v obchodních transakcích

Zástupci parlamentů členských států EU se vyjádřili v rámci zasedání Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele 26. 1. 2010 k návrhu směrnice k potírání pozdních plateb v obchodních transakcích. Změny, které přinesla Lisabonská smlouva, znamenají, že národní parlamenty mají možnost ovlivnit legislativu EU. Proto byly zvažovány všechny příspěvky z národních míst. Poprvé byla pro výměnu názorů mezi tímto výborem a národními parlamenty použita metoda videokonference.

Směrnice o službách

Nová ustanovení směrnice o službách na vnitřním trhu nabyla účinnosti 28. prosince 2009. **Advokátní komory v Anglii, Walesu, Skotsku a Irsku informovaly advokáty (sollicitory), že jsou nově zavázáni poskytnout klientům i informace nad rámec požadavků zařazených do Etických pravidel advokátů v každé jurisdikci států EU. Těmito informacemi jsou jednak informace o pojištění advokáta, a jednak nabídka na mimosoudní řešení sporu (viz směrnice 2006/123).**

Pomluvy a očerňování a použitelné právo

Komisařka Diana Wallis opět oživila otázku použitelného práva ve věcech

pomluv a očerňování. Evropská komise se dosud přikláněla k tomu, aby se tematika zařadila do návrhu nařízení o právu použitelném v mimosmluvních závazcích (Řím II). Věc však narazila na tak rozdílné názory členských států, že to nebylo možné.

Advokátní tajemství v činnosti podnikových právníků

Již dlouhá léta probíhající spor, známý jako „Akzo Nobel“, byl nyní projednáván velkým, 13členným senátem Soudního dvora 9. 2. 2010. Jde o odvolací řízení (C-550/07) proti rozsudku Tribunálu ze 17. září 2007 v Akzo Nobel Chemicals Limited and Akros Chemicals Limited v. Commission of the European Communities (T-123/03 a T-253/03).

Spor má základ ve vyšetřování Evropské komise, pokud jde o údajné protisoutěžní praktiky. Během šetření se zkoumalo, zda advokát, člen Nizozemské advokátní komory, zaměstnaný jako koordinátor pro soutěžní právo u Akzo Nobel, je i v této své činnosti kryt „advokátním tajemstvím“. Soud I. instance (nyní Tribunál) se přiklonil k názoru Soudního dvora z r. 1982, že rady podnikového právníka nejsou kryty advokátním tajemstvím, protože podnikový právník postrádá dostatečnou míru nezávislosti.

Na druhé straně navrhovatelé, nizozemská vláda a Nizozemská advokátní komora, zdůraznili speciální postavení nizozemských advokátů, kteří jsou zaměstnáni tak, jako p. S., protože jsou po vydání zmíněného rozhodnutí z r. 1982 v této věci kryti domácí legislativou. Podle Nizozemského práva uzavřel p. S. mandatorní smlouvu o podmínkách práce pro Akzo Nobel, v níž zaměstnavatel souhlasil s tím, že povinnosti nezávislosti a jednání, odpovídající právním předpisům a vnitřním normám Nizozemské advokátní komory, mají převahu nad loajalitou k zaměstnavateli. Z tohoto pohledu navrhovatelé argumentují, že není žádný rozdíl mezi zaměstnaným

a jakýmkoliv jiným advokátem a advokátní tajemství a privilegia kryjí oba případy.

CCBE vstoupilo do řízení již před lety, stejně jako velký počet dalších intervenujících účastníků a uvádí, že striktní etická a související pravi-

dla, platná v členských státech EU pro všechny advokáty, kryjí všechny advokáty a měly by být shodně uplatňovány v celé EU. Měla by být tedy brána v úvahu směrnice o usazování (98/5), která se vztahuje jak na advokáty, tak na podnikové právníky.

Spor stále pokračuje a nelze předvídat, kdy bude skončen.

✦ J. W.

Zdroj: Brussels Agenda, elektronický měsíčník „Law Societies“ vydávaný v Bruselu, únor a březen 2010.

Mezinárodní kongres o lyžařském právu

Letošní kongres o lyžařském právu se konal od 23. 1. do 30. 1. 2010 v oblasti Pinzgau (Kaprun/Zell am See). Pořádající organizace Skilex International sdružuje soudce, advokáty, státní zástupce a notáře z celého světa. 37. ročník kongresu se zabýval dvěma stěžejními body: **odpovědností při lyžařských úrazech v souvislosti s judikaturou zabývající se pravidly Mezinárodní lyžařské federace FIS, a zároveň rekonstrukcí lyžařských úrazů z hlediska zpracování znaleckých posudků** zabývajících se touto problematikou. Na přípravě a organizaci kongresu se podíleli zejména Dr. Hans Reitstätter (prezident organizace), Barbara C. Weber (viceprezidentka organizace), Dr. Marwin Gschöpf (odpovědný za vědecký program a semináře) a Dr. Günther Riess (předseda Skilexu v Rakousku).

Součástí programu kongresu byl rovněž běžecký závod volnou technikou (ženy 5 km; muži 10 km), štafeta (3 x 5 km), slalom a obří slalom.

Podrobněji bych se chtěla věnovat vědeckému programu, který byl

INTERNATIONAL LEGAL CONGRESS
KAPRUN - ZELL AM SEE
23. - 30. January 2010
www.skilex.at

velmi zajímavý a kterého jsem měla možnost se aktivně účastnit. Dne 25. 1. 2010 měl přednášku předseda Vrchního soudu ve Vídni Hon. Prof. Dr. Matthias Neumayr, který se zabýval lyžařskými úrazy při klubovém tréninku a při lyžařském výcviku organizovaném školou. Po prof. Neumayrovi měla přednášku Mag. Melanie Tischlinger, advokátka v Innsbrucku, o lyžařských úrazech z pohledu evropského kolizního práva.

Dne 26. 1. 2010 Ing. Michael Falkner přednášel o lyžařských úrazech z technického hlediska. Tento příspěvek byl dle mého názoru velmi přínosný. Ing. Falkner je znalcem zabývajícím se lyžařskými úrazy. V roce 2007 se stalo v Rakousku celkem 6586 lyžařských nehod, z toho 42 smrtelných a 3925 nehod, při kterých došlo ke zranění účastníků. Problematikou šetření lyžařských nehod z technického hlediska je nut-

né se zabývat podrobněji i u nás. Po Ing. Michaelu Falknerovi měl příspěvek Dott. Marco Del Zotto (advokát z Pordenone, Itálie) o italském zákoně o užívání sjezdovek, a dále Ingo Hopfgartner (spoluzakladatel společnosti ALPINA, Steindorf) o bezpečnosti a ochranných opatřeních na sjezdovkách (ochranné sítě, zábrany atd.).

Dne 27. 1. 2010 přednášel Dr. Marwin Gschöpf (advokát a znalec, Velden, Rakousko) o pravidlech FIS a po něm jsem měla možnost přednášet o lyžařském právu v České republice. Hovořila jsem zejména o odpovědnosti za škodu a náhradě škody obecně v českém právu. Upozornila jsem na novou úpravu, a to zejména na českou technickou normu č. 018027 „Značení a zabezpečení v zimním středisku“ z ledna 2009, zahrnující v příloze A, která je označena jako informativní, pravidla Mezinárodní lyžařské federace FIS. Od 1. 1. 2010 platí novela zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního

ruchu, jež na státní normu přímo odkazuje v části druhé zákona, která upravuje obsah činnosti horské služby a její výkon. Pravidla FIS byla však již dříve uznána jako závazná pravidla chování lyžařů na sjezdovkách v judikatuře českých soudů.

V této souvislosti je nezbytné zmínit usnesení Nejvyššího soudu ČR 25 Cdo 1506/2004 ze dne 23. 2. 2005. Advokátní kancelář Dr. Trapl a partner advokáti s. r. o., ve které vykonávám od roku 2007 praxi jako advokátní koncipient, se na uvedeném případě značnou měrou podílela. V odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu je uvedeno, že Pravidla chování pro lyžaře, vydaná Mezinárodní lyžařskou federací FIS, obsahují normy, jejichž dodržováním má být zajištěna bezpečnost uživatelů sjezdovky a slouží tak k předcházení vzniku škod, s nimiž zákon spojuje odpovědnost. I když nejsou obecně závazným právním předpisem, jsou tato pravidla pro lyžaře na sjezdovce trati závazná, bez ohledu na to, zda jsou pramenem práva či nikoliv.

Dále jsem se zabývala problematikou náhrady škody při lyžařských úrazech, zmínila jsem zejména výši odškodňování v ČR při újmách na zdraví. Posluchače zajímalo především bodové hodnocení dle vyhlášky č. 440/2001 Sb., která se týká odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění.

Zvláštní pozornost jsem věnovala rovněž otázce pojištění odpovědnosti lyžařů, což bývá zejména u českých lyžařů podceňováno. V případě, že dojde k úrazu, je nutné počítat s nároky poškozených, které dosahují někdy až milionových částek. Pokud lyžaři nejsou pojištěni pro případ, že způsobí úraz někomu třetímu, mohou se dostat do velmi tíživé situace, pokud poškozený uplatní nárok na náhradu škody v souvislosti s lyžařským úrazem.

Závěrem přednášky jsem zmínila několik nejdůležitějších rozhodnutí soudů, která se zabývají lyžařskými nehodami. Uvedla jsem, že se jedná zejména o civilněprávní rozhodnutí. V trestněprávní rovině představuje určitý pokrok rozhodnutí Okresního soudu v Prachaticích ve spojení s rozsudkem

Krajského soudu v Českých Budějovicích, které je v současné době pravomocné. Toto rozhodnutí bylo v poslední době hodně medializováno. Jedná se o rozhodnutí č. j. 23 To 510/2009. Uvedeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným, že jako lyžař nevěnoval dostatečnou pozornost situaci na sjezdovce a v důsledku toho nestál včas reagovat na nezletilou lyžařku, kterou srazil a způsobil jí těžkou újmu na zdraví, čímž spáchal trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. V odůvodnění rozhodnutí bylo odkázáno na usnesení Nejvyššího soudu 25 Cdo 1506/2004 a na uvedený případ byla aplikována pravidla chování pro lyžaře FIS. Bylo prokázáno, že obžalovaný porušil pravidla FIS a v důsledku toho přivodil zranění poškozené, a naplnil tak po stránce objektivní i subjektivní všechny zákonné znaky nedbalostního trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. V současné době podal odsouzený dovolání. Konečné rozhodnutí není prozatím k dispozici.

Obsah mé přednášky, jejímž tématem bylo lyžařské právo v ČR, byl tedy zaměřen zejména na odpovědnost za škodu, náhradu škody, judikaturu a nový vývoj, a to technickou normu č. 018027 a aplikaci pravidel FIS českými soudy.

Vědecký program byl velmi přínosný a zajímavý. Potvrzovala to i skutečnost, že přednášky byly hodně navštěvované, i když se konaly až ve večerních hodinách po náročném lyžařském programu.

Příští kongres se bude konat začátkem března 2011 v Polsku, bližší informace můžete získat na www.skilex.eu. Účast na kongresu vřele doporučuji, zejména proto, že české družstvo by potřebovalo výraznou posilu pro lyžařské závody a běžkařskou štafetu, kterou nebylo možné letos pro malou účast uskutečnit.

✿ JUDr. KATEŘINA STRÁNSKÁ,
advokátní koncipientka v Praze

Informace a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

3. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2009	66
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	70
Pozvánka na 3. ročník mezinárodního šachového turnaje v Bratislavě	72
Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty UK – nové výzkumné pracoviště pro právní praxi	73
Mezinárodní právo rodinné v praxi – zpráva ze společného semináře	74
Nabídka studijní cesty do Lucemburku	76
Prodaná nevěsta na Konopišti	76
Pozvánka na 4. ročník golfového turnaje advokátů „ADVO-CUP“	77
Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2010	78
Pozvánka na XVIII. ročník tradičního celostátního turnaje advokacie v tenise	79

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

Odešel Stanisław Mikke	80
Za paní Joannou Agackou-Indeckou	81

NAKONEC	82 – 83
---------------	---------

3. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2009

Bránění spotřebitele, nebo bránění obchodnímu styku?

právníkroku²⁰⁰⁹

Mgr. JAKUB DOHNAL

Kdo bude hlídat hlídače?

Starořímský klasik Iuvenalis si již před dlouhými věky položil otázku „Kdo bude hlídat hlídače“, neboli kdo zaručí, že ti, kdož mají hlídat určité hodnoty, sami neporuší onen chráněný zájem a ve výsledku, díky své výsadnosti, nebudou těmi, kdo způsobí škodu na zájmu jimi chráněném.¹

Málokdo by se možná ve smyslu tohoto citátu a myšlenky pozastavil nad současnou úpravou ochrany spotřebitele. Tato oblast práva, která se možná jeví některým současným právníkům jako okrajová, je nicméně v současné době jednou z těch, které obrací naruby principy a zásady českého civilního práva, kdy je poněkud narušena rovnost stran v závazkových vztazích.²

Jestliže mám použít další citát, napadá mne ten, který praví: „Již mnoho toho bylo řečeno, nicméně stále není záhodno mlčet“.

Pomineme-li několik málo monografií, které se opravdu důsledně věnují úpravě ochrany spotřebitele,³ chybí v českém právním prostředí monografie, která by nechránila spotřebitele, ale naopak ony „zkušené podnikatele“ před spotřebiteli samotnými. Je totiž známým faktem, že autoři se většinou vzácně shodují na tom, že

dodavatel, jako obchodník profesionál, má ve smluvním vztahu lepší postavení než spotřebitel; podle doktríny je profesionálem znalým nabízeného výrobku, zkušeným v oblasti využívání trhu a má lepší znalosti při uplatňování právních postupů.⁴

Čas ovšem ověřil historickou pravdu „Šedivá je teorie a zelený je strom života“. Proto se také v praxi setkáváme s případy, kdy chudák „zkušený podnikatel“ dostane osvědčení od Sdružení ochrany spotřebitelů, že jeho obchodní podmínky jsou v souladu se standardem spotřebitele,⁵ ale toto sdružení ho zapomene upozornit na to, že je nutné spotřebiteli tyto obchodní podmínky nejdříve přesně sdělit a uvést je v jeho známost. Tímto jej vystavuje riziku, že jeho pracně a draze vypracované obchodní podmínky nebudou nic platné za situace, kdy se s nimi spotřebitel prostě a jednoduše nemůže seznámit.⁶ A pokud nemá onen „zkušený podnikatel“ kvalifikovaného právníka, jeho „zkušenost“ přichází vniveč...

1 Iuvenalis Satiry. [s.l.]: [s.n.], 1972, 315 s.

2 Ustanovení § 55 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník: „V pochybnostech o významu spotřebitelských smluv platí výklad pro spotřebitele příznivější.“

3 Selucká, Markéta: Ochrana spotřebitele v soukromém právu, C. H. BECK, Praha 2008, 152 s., Tomancíková, Blanka: Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady, Linde, Praha 2008, 222 s.

4 Knappová, Marta, Švestka, Jiří, Dvořák, Jan: Občanské právo hmotné, 4. akt. vyd., ASPI, Praha 2006, s. 45.

5 PROGRAM SAOP (Spotřebitelský audit obchodních podmínek) vznikl v rámci projektu Posílení ochrany práv spotřebitelů, vytvořením právních kapacit spotřebitelských organizací a byl do 11. 7. 2007 spolufinancován z programu EU Transition Facility, spravovaném Nadací rozvoje občanské společnosti.

6 Ponecháme stranou, že pojem „obchodní podmínky“ není v aktuálním znění občanského zákoníku v podstatě nijak upraven, pomineme-li ust. § 54b odst. 4 písm. g), kdy tento nedostatek řeší až nový občanský zákoník, který v navrhovaném znění, v duchu unifikace obchodních a „občanských“ závazků, přejímá dikci obchodního zákoníku a pojem „obchodní podmínky“ přímo zmiňuje v ust. § 1610.

Podnikatelé uzavírají se spotřebiteli často smlouvy, které opírají o možnou úpravu fakultativních obchodů dle ustanovení § 262 odst. 1 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, domnívajíce se, že obchodní zákoník je pro ně jako zkušené podnikatele jednoznačně výhodnější, aniž by ovšem znali podstatné rozdíly mezi jednotlivými kodexy (neplatnost úkonů učiněných v tísni, rozdílnost promlčecích dob apod.). Takovéto smlouvy ovšem nebývají ani samotným podnikatelům k užítku, právě v kontextu „ochrany spotřebitele za každou cenu“. Leckdy by pro ně možná bylo vhodnější ponechat u smluv režim občanského zákoníku, a prostě a jednoduše si přečíst ustanovení § 262 odst. 4 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, které zneplatňuje taková ustanovení delegace obchodního zákoníku ve smyslu ochrany spotřebitele, přičemž se použijí ustanovení pro spotřebitele příznivější. A tak se oni „zkušené podnikatelé“, díky neznalosti právních předpisů a jejich podstaty, potácejí roztržštěnou právní úpravou mezi občanským a obchodním zákoníkem.

I když nový občanský zákoník má mnohé odpůrce,⁷ jedno je mu nutné ponechat: souhlasím s Karlem Eliášem, že úkolem civilního kodexu není zavřít život do klece⁸ a současnou úpravu soukromého práva je třeba směřovat k jakémusi praktickému fungování života. Ani kdyby tedy nový občanský zákoník v ostatních věcech dobře nesloužil (což se zásadně nedomnívám), mám za to, že přinejmenším odstranění dvojkolejnosti úpravy smluvních závazků přispěje jak k ochraně spotřebitele ve smyslu příslušných předpisů, tak i k rovnosti smluvních stran „podnikatel – spotřebitel“, kdy ustanovení § 2 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb. stanoví, že strany občanskoprávních vztahů mají rovné postavení.⁹

Bylo by možná na místě zamyslet se nad tím, **zda současná právní úprava opravdu chrání spotřebitele, nebo zda naopak na úkor podnikatelů zasahuje do právních sfér, kam by až tolik zasahovat neměla a mohla by tím ohrozit platnou a fungující úpravu některých závazkových vztahů.**¹⁰

Ochrana spotřebitele je podle Evropy nutná, ale že bychom ji sami zajistit nedokázali?

Je možná škoda, že v navrhovaném znění nového občanského zákoníku nenalezneme větu o rovném postavení účastníků smluvních vztahů. Ponechejme stranou jazykový výraz „účastník“, který se v textu navrhovaného kodexu, jak ho momentálně známe, v sémantickém významu ani nevyskytuje.

Nový občanský zákoník opouští vžitý úzus rovnosti stran a přiklání se ke smluvní autonomii vůle, což je ve výsledku dle mého soudu přinejmenším konformní. Proč tedy ale není dotažena do konce i smluvní volnost v oblasti spotřebitelských smluv? Jsem přesvědčen, že jestliže se poskytuje v souladu s evropským právem ochrana spotřebiteli,¹¹ který je významným hybatelem evropského obchodu, je nutné poskytnout tutéž „ochranu“ i samotnému podnikateli, ve výše uvedeném smyslu.

Rozšiřující se míra byrokracie a náročnosti v podnikání, kdy ke každému kroku podnikatele je třeba čím dál tím více formálních kroků, způsobuje, že **podnikatel se stává spíše tím, kdo je zákonem zmaten, nežli tím, kdo je vždy připraven klamat spotřebitele.** Vždyť podnikatel ze své podstaty tuto potřebu nemá – základní zásadou úspěchu je přece fakt, že spokojený zákazník rovná se spotřebitel, rovná se další nákup a doporučení, tudíž nejlepší reklama!

Evropský jednotný vnitřní trh „má spotřebitele rád“ a chce, aby tento trh byl ještě jednodušší, a proto tzv. „odstraňuje překážky“. Tyto překážky plnohodnotného maloobchodního vnitřního trhu jsou dle evropských orgánů četné: jedná se jednak o nedostatek důvěry, a jednak o překážky regulační. Vnitrostátní spotřebitelská politika prý není schopna tyto záležitosti samostatně řešit.¹² Tolik tvrzení Evropské komise.

V souladu s výše uvedeným je tedy nutné v českém právním řádu celou situaci řešit tak, aby se spotřebiteli dostalo náležité ochrany. Ponechejme stranou, že při složitosti formálních kroků se běžnému spotřebiteli oné ochrany leckdy nedostane,¹³ neboť není dostatečně seznámen se svými právy, a ve svém výsledku tudíž ochrana spotřebitelů leckdy slouží spíše k „zastrašování“ podnikatelů. V duchu výše uvedeného český občanský zákoník čekaly rozsáhlé změny,¹⁴ jejichž podrobný popis není cílem této práce; navíc by ani nebyl na místě, protože je právní obci dobře znám.

Nerovnost stran

Jak šel čas, do už tak dost kritizovaného občanského zákoníku se dostala ustanovení, která měla snahu účinně upravit ochranu spotřebitele v podmínkách českého právního řádu, nicméně se je nepodařilo implementovat tak, aby byla vtělena do našeho právního řádu přesně.

Proto se například setkáváme s tím, že český zákonodárce si ne zcela poradil se situací, kdy se do našeho právního systému dostal nový institut možného nabytí vlastnictví neobjednaným plněním dodavatele spotřebiteli, který se jeví jako další způsob nabytí vlastnictví k věci,

7 Křeček, Stanislav: Zamyšlení nad návrhem nového občanského zákoníku, Bulletin advokacie, 2008, č. 2, s. 19-21.

8 Eliáš, Karel: K článku JUDr. Stanislava Křečka „Zamyšlení nad návrhem nového občanského zákoníku, Bulletin advokacie, 2008, č. 2, s. 22-25.

9 Stranou ponechejme např. nájem, pracovněprávní vztahy apod., kde je tato zásada prolomena.

10 Viz například tendence, které se ozývají v poslední době, o napadnutí výhradnosti úpravy smlouvy o úvěru pouze v ust. § 497 a násl. zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, a jejího přetřansformování na prostou úročnou půjčku.

11 V dubnu 2005 přijala Komise ES společnou strategii v oblasti zdraví a spotřebitelské politiky pro období 2007-2013.

12 Komise Evropských společenství v Bruselu dne 13. 3. 2007: STRATEGIE SPOTŘEBITELSKÉ POLITIKY EU 2007 – 2013.

13 Spotřebitel se musí neplatnosti právních úkonů dovolat. Úkony učiněné v jeho neprospěch jsou totiž dle ust. § 40a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, pouze relativně neplatné, nutno se jich tedy dovolat. Bez dobré právní pomoci, která bývá finančně náročná, to jde těžko.

14 Například nepřesná opatření dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/EC o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavíraných na dálku.

a to v ustanovení § 53 odst. 9 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, podle kterého: „Poskytuje-li dodavatel plnění spotřebiteli bez objednávky, není spotřebitel povinen dodavateli jeho plnění vrátit, ani jej o tom vyzkoušet“. Někteří autoři o tomto způsobu nabytí vlastnictví pochybují¹⁵ a dle jiných je nutno *stricto sensu* nutno trvat na tom, že spotřebitel není vlastníkem předmětu objednaného plnění.¹⁶

Možná to český zákonodárce myslel dobře, ale na podnikatele tím vlastně nastražil past. Teoreticky například může nastat situace, kdy podnikatel omylem zašle spotřebiteli tunu železné rudy a ten mu ji nebude povinen vrátit. V rozporu s platnými zásadami občanského práva u něj prostě a jednoduše dojde k bezdůvodnému obohacení, které ovšem nebude postihnutelné, ani vymožitelné zpět. Je chvályhodné, že v novém občanském zákoníku zákonodárce přijal k této věci jednoznačnější postoj, kdy v této věci označil spotřebitele za oprávněného držitele.¹⁷

Ono se to vlastně zákonodárci úplně nepovedlo. Zásadním východiskem je v této oblasti zmiňovaná implementace evropských směrnic, konkrétně čl. 9 směrnice, která se týká právě ochrany spotřebitele proti nutnosti placení nevyžádaného zboží,¹⁸ která stanoví, že členské státy přijmou nezbytná opatření pro:

- zákaz dodávky zboží nebo služeb spotřebiteli, aniž byly spotřebitelem předem objednány, zahrnují-li takové dodávky požadavek zaplatit cenu,

- zproštění spotřebitele povinnosti zaplatit cenu v případech nevyžádané dodávky, přičemž neexistence akceptace neznamená souhlas.

Nutno souhlasit s názory Bohumila Havla, který má za to, že účelem této směrnice je ochrana spotřebitele před placením zboží, které neobjednal,¹⁹ tím spíše že v implementaci této směrnice do našeho právního řádu zřejmě došlo k nepřesnosti, která má v důsledku závažné právní následky.

V občanskému zákoníku máme rovněž ustanovení, které v pochybnostech přiznává spotřebiteli výklad úkonu, který je pro něj příznivější,²⁰ a to jaksi „za odměnu“. Pro objasnění: Je jistě pochopitelné, že role spotřebitele je proti roli podnikatele opravdu nevýhodnější, nicméně stojí za úvahu, zda není vhodnější regulovat tuto oblast jiným způsobem, například v rovině úpravy toho, kdo je podnikatelem tzv. většího a malého rozsahu; jistě panuje všeobecná shoda, že podnikatel s ročním obrátem 200 000 Kč bude mít menší právní prostředky než ten, kdo se pohybuje v rovině miliard. Je ovšem nabíled-

ni, že v zákoně samotném nemůže být uvedena přesná částka a bylo by potřebné vydávat v této věci časté prováděcí předpisy.

Jestliže jsou tedy ve smyslu výše uvedeného spotřebitelé „hybateli jednotného vnitřního trhu“, je nutné nastavit pro jeho fungování podmínky, výhodné také pro ty, kdož spotřebitelům umožňují „být spotřebiteli“, tedy i pro podnikatele. Přeneseno na náš právní řád je současná právní úprava pro leckteré možná neúměrně přísná a v mnoha případech jí lze bez postihu projít pouze s velkou dávkou štěstí.

Samozřejmě se ozývají hlasy, které rozšiřují ustanovení ochrany spotřebitele do všech rovin, a to z institucí, jichž je toto úkolem.²¹ Nicméně, přehnaná ochrana spotřebitele stejně nepřináší očekávané výsledky, obzvláště za situace, kdy náklady právního zastoupení pro běžného spotřebitele, přízně si, nejsou mnohdy v rovině jeho reálných možností. Málokdo je ochoten jít do soudního sporu, kde nemá jistotu vítězství, s tím, že kvůli zboží za několik tisíc korun zaplatí na nákladech několikanásobně vyšší částku, pokud soud rozhodne v jeho neprospěch, což se může lehce stát za situace, kdy nejsou příliš hluboké judikatorní základy v této oblasti.

Ano, pokud soudy všech stupňů rozhodnou špatně, je možné se obrátit na příslušné soudní orgány evropské, ale přízně si: Je to v reálných možnostech běžného spotřebitele?! Možná právě v této oblasti, a to v přístupu k těmto orgánům, by měla být vyvíjena větší aktivita, než v přehnané snaze co nejvíce měnit české právní předpisy ve smyslu těch evropských.

Toto je nicméně pouze utopická představa, jelikož jsme vázáni dokumenty o členství v EU a z tohoto rozjetého vlaku je těžké bez zastavení vystoupit.

Zničí spotřebitel obchodní zákoník?

Jak jsem již výše uvedl, nepochybnou výhodou budoucího nového občanského zákoníku je jednoznačně odstranění dvojkoľejnosti smluvních typů. Prakticky se to dá demonstrovat na smlouvě o úvěru, kdy ustanovení § 261 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zakládá výlučnou působnost obchodního zákoníku, což ovšem přináší různá úskalí. Jestliže je totiž smlouva o úvěru obligatorním obchodem, musí se na ni vztahovat ustanovení o obchodně závazkových vztazích.

Je ovšem správné, aby si podnikatelé se spotřebiteli v obchodních podmínkách určovali fakultativní místní příslušnost dle ustanovení § 89 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu?

Soudy takové místní prorogace pokládají za nezákonné, což má jistě svou logiku, nicméně jak to, že se najednou mění podstata smlouvy o úvěru dle ustanovení § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, kdy dochází k „očesání“ smlouvy o úvěru na jakýsi „patvar“, který pod vlivem judikatury a oné „ochrany“ spotřebitele stále více připomíná spíše smlouvu o půjčce? A proč

15 Havel, Bohumil: Poznámky k ustanovení § 53 odst. 8 občanského zákoníku, Právník 2004, č. 1, s. 71.

16 Eliáš, Karel, et al.: Občanský zákoník – komentář, Linde, Praha 2008, 2640 s. § 1684 nového občanského zákoníku.

18 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/EC o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavíraných na dálku.

19 Havel, Bohumil: Poznámky k ustanovení § 53 odst. 8 občanského zákoníku, Právník 2004, č. 1, s. 69.

20 Ust. § 55 odst. 3 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

21 Slovák, David: Ochrana spotřebitele a rozhodčí doložky, Bulletin advokacie, 2009, č. 7-8, s. 46-48.

takováto ustanovení rušit, když nejsou k nalezení ani v seznamu podmínek, které se pro spotřebitele považují vždy za nepřiměřené?²²

Bude se snad v budoucnu rušit i povinnost spotřebitele vracet, v případě předčasné splatnosti z důvodu odstoupení od smlouvy ze strany věřitele, úroky z úvěru podle ustanovení § 506 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník? Nebo se smlouva o úvěru prostě a jednoduše přestane ve smyslu obchodního zákoníku s ohledem na ochranu spotřebitele u fyzických nepodnikajících osob používat? S příchodem nového občanského zákoníku jistě, ale i on pamatuje na spory, které vzniknou před jeho účinností.²³

Ve smyslu občanského zákoníku²⁴ je přeci velmi nevhodné vracet úroky, které běžný spotřebitel z principu nechce dobrovolně splacet... Běžný spotřebitel si chce půjčit a vrátit, pokud je to jen trochu možné, úplně stejnou částku... Úroky by přeci ve smyslu ochrany spotřebitele ani vracet neměl... Doufejme, že situace nikdy nedojde tak daleko.

Inspiraci a řešení lze nalézt v publikaci, která uvádí, že „existují dvě různá pojetí spotřebitele, od kterých se v jednotlivých státech odvíjí koncepce jejich ochrany – tzv. aktivní a pasivní spotřebitel. Aktivní spotřebitel je osoba, která sama vyhledává informace, vzdělává se, je schopna se sama rozhodnout při uzavírání smlouvy, pozorně si přečte podmínky smlouvy, kterou uzavírá, a rozhoduje se na vlastní riziko. Oproti tomu pasivní spotřebitel je slabá a důvěřivá osoba, která potřebuje vyšší míru ochrany za pomoci zákonných opatření.“²⁵

Jestliže tedy existují ona dvě pojetí, raději bych se přiklonil k onomu aktivnímu spotřebiteli, jelikož poslední dobou se „věci daly ještě více do pohybu“, a to ve smyslu až absurdních nápisů typu „pozor horké“ na kelímčích s kávou. Ty jsou od jisté doby v některých zemích povinné proto, aby byl lépe chráněn onen pasivní spotřebitel; chráněn za situace, kdy rodiče běžně chrání své děti upozorněním na to, že horká voda je opravdu horká; v tomto smyslu hodlá Evropa „chránit“ svého spotřebitele: „vést ho za ručičku“ s přesvědčením, že rodná země „milého spotřebitele“ nevychovala dostatečně.

Je možná načase přestat dělat ze spotřebitelů hloupé ovce a umožnit jim efektivněji hájit svá práva snadnějším přístupem k soudu, namísto omezováním se na restriktive vůči podnikatelům.

Něco se chystá

I přes můj mírně kritický postoj k diskriminaci podnikatelů na úkor spotřebitelů je nutno shodnout se s Komisí evropských společenství, podle které „průzkumy ukázaly, že pro většinu obchodníků představují náklady na zajištění souladu významnou překážku přeshraničnímu obchodu, která snižuje jejich motivaci prodávat přes hranice, zejména spotřebitelům v malých členských státech.“²⁶

Jak již bylo uvedeno výše, komise chystá nový právní předpis, který by v podstatě měl nahradit právní úpravy

jednotlivých států. I když to možná bude znít „neevropsky“, upřímně doufám, že se nedočkáme časů, kdy nám budou právní předpisy „diktovat z Bruselu“, což ovšem pro tuto chvíli ponechávám stranou.

Návrh směrnice o ochraně spotřebitelů ruší všechny dosavadní právní úpravy na evropském poli ochrany spotřebitele²⁷ a zavádí „minimální standardy“, s tím, že v podstatě rekapituluje předchozí právní úpravy směrnic a přidává povinný formulář na odstoupení od smlouvy,²⁸ což je v současné přemíře byrokracie možná kontraproduktivní.

Ocenit lze naopak fakt, že celá úprava bude pro spotřebitele i podnikatele rozhodně přehlednější, což v kombinaci s odstraněním dvojkoľejnosti smluvních typů v režimu obchodního a občanského zákoníku, doufejme, přinese zlepšení právní pozice podnikatelů a konečně dojde k plnému rozvoji jednotného vnitřního trhu, který si celá Evropa tak horečně přeje.

Za sebe ovšem doufám, že **když se bude zarytě chránit osoba spotřebitele, ochrání někdo i podnikatele**, kteří jsou v celém kontextu opomíjeni a chápáni spíše jako „nutné zlo“, než jako součást trhu a nositelé obchodní soutěže a nabídky služeb spotřebitelům.

Jestliže bude dál pokračovat omezování v podobě přílišné regulace spotřebního práva, logicky vzrostou samotným podnikatelům náklady a tím pádem i koncové, spotřebitelské ceny.

Možná by v celé věci pomohla alespoň důsledná, dennodenní aplikace klasického římskoprávního pravidla „vigilantibus iura“ neboli „právo bdělým“...

✿ Autor je advokátním koncipientem v Prostějově a interním doktorandem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

- 22 Příloha č. 3 Návrhu Komise Evropských společenství o ochraně spotřebitele.
- 23 Ust. § 2843 odst. 1 návrhu nového občanského zákoníku stanoví, že: „Tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti“ a dle § 2843 odst. 2 téhož: „Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé před dnem účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů“. Pokud budeme předpokládat, že nový občanský zákoník nabude účinnosti opravdu v roce 2012, ještě pár let po účinnosti budou soudy řešit spory plynoucí z dosavadní právní úpravy.
- 24 Ust. § 56 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník: „Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran“.
- 25 Tomančáková, Blanka: Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady, 1. vydání Linde, Praha 2008, str. 16.
- 26 Komise ES: Návrh směrnice o ochraně spotřebitele ze dne 8. 10. 2008.
- 27 Příloha č. IV k návrhu směrnice o ochraně spotřebitele; Komise ES vyjmenovává zrušené předpisy, např. směrnici Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory; směrnici Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách apod.
- 28 Komise ES: Příloha I. B k návrhu směrnice o ochraně spotřebitele ze dne 8. 10. 2008 – Vzorový formulář pro odstoupení od smlouvy.

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA A JUSTIČNÍ AKADEMIE VÁS ZVOU NA SPOLEČNÝ SEMINÁŘ

• ve čtvrtek 27. května 2010 **Evropské soudy – některé zajímavé aspekty jejich činnosti**

Lektoři: prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., soudkyně Tribunálu
prof. JUDr. Jiří Malenovský, soudce Soudního dvora
Arnaud Raclet, asistent soudkyně Tribunálu
JUDr. David Petrlík, PhD., asistent soudce Soudního dvora

Číslo semináře: 41019

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 20. května 2010

• ve čtvrtek 10. června 2010 **ASPI – systém právních informací**

Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, Wolters Kluwer ČR, a. s.

Číslo semináře: 41027

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 3. června 2010

• ve čtvrtek 17. června 2010 **Datové schránky, konverze dokumentů, právní úprava a praktické zkušenosti advokáta**

Lektor: Mgr. Ing. Václav Král, advokát

Číslo semináře: 41021

Poplatek za seminář: 400 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. června 2010

• ve čtvrtek 24. června 2010 **Právo spolupráce II. – Alternativní mimosoudní řešení sporů**

Lektorka: JUDr. Marie Brožová, advokátka

Číslo semináře: 41020

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 17. června 2010

• ve čtvrtek 7. října 2010 **Codexis advokacie**

Lektor: Ing. Martin Macháček, Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 41022

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 30. září 2010

• ve čtvrtek 14. října 2010 **Beck-online – předpisy, judikatura, komentáře a další texty v elektronické podobě**

Lektor: Ing. Radim Krejčí, C. H. Beck

Číslo semináře: 41023

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 7. října 2010

Semináře probíhají v **Praze 1 v Paláci Dunaj, Národní 10** (vchod z Voršílské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle **od 9.00 do 16.00 hodin** s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem **Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK**, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (včetně DPH v zákonné výši) **na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatele) bez pomlčky či lomítka (např. 4100300333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Blíže informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace na tel. 224 951 778 – pi Marie Knížová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• v úterý 15. června 2010

Procesní úkony účastníků občanského soudního řízení po novele s důrazem na náležitosti žalob a procesní aktuality

Lektor: JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda Městského soudu v Praze

Číslo semináře: 68013

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. června 2010

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době **od 9.00 do 16.00 hodin**.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 3. června 2010

Elektronické dokumenty v právní praxi

Lektor: JUDr. Radim Polčák, Ph.D., odborný asistent katedry právní teorie PF MU v Brně

Číslo semináře: 68012

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 27. května 2010

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný **účastnický poplatek** (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Blíže informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pi Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

III. ročník mezinárodního šachového turnaje

„ADVOKÁT CHESS OPEN BRATISLAVA“

Ad honorem JUDr. Júliusa Kozmu

Kdy: 16. – 17. června 2010

Kde: Slovenská advokátní komora, Kolárska 4, Bratislava

Systém:

švýcarský na 9 kol, 15 minut na partii (pro každého hráče)

Účastníci:

advokáti, státní zástupci, soudci, notáři, exekutoři, advokátní koncipienti, čekatelé, studenti právnických fakult i další právnické profese a pozvaní hosté.

Právo účasti mají registrovaní i neregistrovaní šachisté. Počet účastníků je omezen organizačními možnostmi pořadatele.

Reg. poplatek: 10 eur (je možné zaplatit až při registraci)**Přihlášky zasílejte do 31. května 2010** paní PhDr. Editě Tyrolerové, odbor mezinárodních vztahů SAK, e-mail: tyrolerova@sak.sk, fax: 004212/52924056, tel. 004212/52961556.

Přihláška musí obsahovat jméno a příjmení účastníka, datum narození, adresu a kontaktní údaje, a je třeba prokázat právnické vzdělání, respektive studium na právnické fakultě.

Program a další podrobnosti najdete na www.cak.cz/Sportovni a společenské akce nebo na www.sak.sk.Továrek, Horký a partneři
advokátní kancelář s.r.o.

Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s. r. o.,

nabízí v souvislosti s otevřením své nové pobočky v Praze

jedinečné pracovní příležitosti pro
advokáty/advokátky
advokátní koncipienty/koncipientky

požadujeme:

- výborné znalosti obchodního práva, občanského práva, práva cenných papírů a insolvenčního práva
- alespoň dvouletou praxi ve výše uvedených oblastech
- dobrou orientaci v dalších právních odvětvích
- schopnost zohlednit ekonomické souvislosti
- samostatnost, kreativitu a vysoké pracovní nasazení
- dobré komunikační schopnosti
- jazykovou vybavenost

nabízíme:

- samostatnou práci pro významnou klientelu
- prostor pro vlastní realizaci a rozvoj v rámci nově otevřené pražské pobočky
- motivující finanční ohodnocení
- stabilní zázemí silné advokátní kanceláře

Profesní životopis, motivační dopis a případné reference, prosím, zašlete společně se svými kontaktními údaji k rukám Mgr. Gabriely Kuchařové na adresu Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s. r. o., tř. Kpt. Jaroše 1844/28, 602 00 Brno, nebo ve formátu .pdf na e-mail: kucharova@tthak.cz. Do prvního kola výběrového řízení budou zařazeni uchazeči, kteří doručí požadované materiály do 4. 6. 2010; v případě pozdějšího zájmu, prosím, ověřte aktuálnost nabídky. Veškeré informace o uchazečích budou považovány za důvěrné.

www.tthak.cz

Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s.r.o. / tř. Kpt. Jaroše 1844/28 / 602 00 Brno
tel.: +420 538 728 960, fax: +420 545 216 555

Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty UK – nové výzkumné pracoviště pro právní praxi

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze zřídila nové pracoviště – Centrum právní komparatistiky (dále též jen „CPK“). Posláním CPK je srovnávat zásadní právní instituty různých právních řádů s cílem odhalit přednosti i zápory té které úpravy a využít tyto poznatky při přípravě české legislativy a její aplikaci v právní praxi.

CPK se chce stát platformou pro setkávání domácích i zahraničních odborníků z různých právních odvětví a zprostředkovávat právní praxi výsledky zkoumání aktuálních právních problémů v mezinárodním srovnání. CPK přitom usiluje o to, aby výsledky jeho činnosti byly využitelné v praxi. CPK proto – vedle základního výzkumu – poskytuje právní expertizy a pořádá přednášky na řadu aktuálních témat, které jsou určeny akademikům i praktickým právníkům (zejména advokátům a soudcům).

Centrum právní komparatistiky bylo založeno **1. října 2009** jako výzkumné pracoviště Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Vedoucím CPK se stal profesor UK, zakladatel a dlouholetý vedoucí katedry evropského práva PF UK a mj. bývalý předseda České advokátní komory prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc.; krom něho zatím CPK zaměstnává dva kmenové zaměstnance – Lucii Joskovou a Tomáše Dumbrovského. Nedílnou součástí výzkumného týmu je skupina dvanácti zainteresovaných právníků (zejména advokátů, ale i soudců a úředníků) z České republiky, Německa a Maďarska, kteří s CPK intenzivně spolupracují na jednotlivých projektech.

Hlavním posláním Centra právní komparatistiky je **výzkum práva**; CPK se přitom soustřeďuje na **soukromé a evropské právo**. CPK provádí základní teoretický výzkum hlavních právních institutů, nabízí řešení konkrétních problémů, s nimiž se právní praxe v České republice setkává, publikuje výsledky svého výzkumu, a pomáhá tak jak samotné vědě a vzdělávání, tak zákonodárství a soudní a advokátní praxi. Činnost CPK je přitom založena na srovnávacím výzkumu, tj. srovnání úprav příslušných institutů ve vybraných zahraničních právních řádech. Pro usnadnění přístupu české odborné veřejnosti k některým výsledkům své činnosti založilo CPK vlastní řadu publikací, ve které již vyšla např. monografie věnovaná problémům návrhu tzv. horizontální směrnice o ochraně spotřebitele.

Centrum právní komparatistiky je hlavním řešitelem zatím dvou grantových projektů: **Vynucování evropského práva v ČR** (projekt Grantové agentury Akademie věd ČR) a **Prevence v soukromém právu** (projekt Grantové agentury České republiky) a oborovým řešitelem dílčího výzkumu v oblasti evropského veřejného práva v rámci výzkumného záměru ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Je také zapojeno do řady mezinárodních projektů. Jako příklad lze uvést projekty European Centre of Tort and Insurance Law (ECTIL), Evropské skupiny pro

deliktů právo (European Group on Tort Law, EGTL) či aktualizace EU Consumer Law Acquis Database.

CPK dále organizuje mezinárodní konference a zve k přednáškám přední odborníky v jednotlivých právních odvětvích. Snaží se také zpřístupnit české, ale i evropské odborné veřejnosti témata, která jsou českou doktrínou často (neprávem) opomíjena. V březnu tak bylo možné na Právnické fakultě Univerzity Karlovy navštívit přednášku předního evropského vědce prof. Dr. H. Kötze na téma „Ekonomická analýza práva“. Z plánovaných akcí je vhodné zmínit dvoudenní konferenci „Odůvodnění soudního rozhodnutí“, připravovanou ve spolupráci s Ústavním soudem ČR a Nejvyšším soudem ČR, které se zúčastní přední odborníci z ČR i dalších zemí Evropské unie. S významnými experty se bude moci odborná veřejnost setkat rovněž na konferenci na téma „Uplatňování náhrady škody v rámci tzv. dělené odpovědnosti“.

V neposlední řadě CPK umožňuje (zejména) mladým právním vědcům přednést své referáty v rámci pravidelného přednáškového cyklu, který pořádá každý druhý čtvrtek od 17 hodin v budově právnické fakulty, a v následující diskusi prověřit své argumenty a závěry. Posluchači tak mají možnost vyslechnout pojednání na vysoce aktuální témata a zapojit se do diskuse o dané problematice.

Máte-li zájem o více informací, popř. spolupráci, navštivte nás, prosím, osobně, popř. kontaktujte buď na e-mailové adrese lucie.joskova@gmail.com nebo na adrese tomasdumbrovsky@hotmail.com.

Přehled plánovaných akcí CPK:

- Vydání 2. monografie Centra právní komparatistiky: Tichý, L. (ed.): Soukromé vymáhání soutěžního práva;
- Vydání 3. monografie Centra právní komparatistiky: Tichý, L. a Dumbrovský, T. (eds.): Suverenita a integrace v Evropské unii: Konfliktní nebo komplementární právní koncepty?;
- Přednáška profesora Michiganské univerzity Daniela Halberstama na téma „Ústavní pluralismus v EU“, PF UK, 31. 5. 2010;
- Přednáška Z. Valouškové na téma „Význam due diligence při obchodních transakcích z hlediska vad nabývaného podílu nebo akcií a dobré víry nabyvatele“, PF UK, 13. 5. 2010;
- Přednáška R. Simona na téma „Zkušenosti s novelou maďarského občanského zákoníku“, PF UK, 20. 5. 2010;
- Přednáška J. Balarina na téma „Kolektivní civilní soudní řízení v ČR“, PF UK, 3. 6. 2010;
- Přednáška L. Tichého, T. Dumbrovského a J. Matěse na téma „Evropský patentový soud“, PF UK, 17. 6. 2010;
- Mezinárodní konference na téma „Uplatňování náhrady škody v rámci tzv. dělené odpovědnosti“, PF UK, 14. 10. 2010;
- Mezinárodní konference na téma „Odůvodnění soudního rozhodnutí“ pořádaná ve spolupráci s Ústavním soudem a Nejvyšším soudem ČR, budova Ústavního soudu, Brno, 4. - 5. 11. 2010.

✿ Mgr. LUCIE JOSKOVÁ, Ph.D., LL.M.

✿ Mgr. et Mgr. TOMÁŠ DUMBROVSKÝ

Mezinárodní právo rodinné v praxi - zpráva ze společného semináře

JUDr. JANA WURSTOVÁ

Po několika letech se z prvotního nesmělého pokusu pořádat společně s Justiční akademií semináře, na nichž by se sešli účastníci - zástupci obou právnických profesí - soudců i advokátů - stalo již pravidlo. Ukázalo se, že vybere-li se vhodné téma, na kterém má stejný zájem soudcovský i advokátní stav, přináší to značné obohacení diskusí, oživení a všestranný prospěch. Je to ostatně vždy vidět z anketních listků, kde se účastníci k semináři mohou anonymně a svobodně vyjádřit. Nejvhodnějším tematickým pojítkem bývá samozřejmě evropské právo, resp. jeho vybrané oblasti.

V tomto kontextu uspořádala Česká advokátní komora **26. března 2010** (tentokrát v budově Justiční akademie v Praze v Hybernské ul. 18), opět po více než roce další z mnoha seminářů, v nichž jsou evropská a mezinárodní právní témata pojítkem nejen mezi zmíněnými profesemi, ale také mezi ČAK a jejím tradičním partnerem - ERA, Akademií evropského práva v Triuru. *(ČAK má s ERA již více než rok výhodnou smlouvu umožňující advokátům značné slevy při účasti na jejích akcích.)*

ERA a ČAK pořádají společné semináře dokonce již od r. 1993, tedy déle než s Justiční akademií. Hrály mj. významnou úlohu pro vzdělávání advokátů v evropském právu před vstupem ČR do EU. ERA je vždy zárukou, že zahraniční přednášející, zpravidla známí odborníci v evropském i mezinárodním právu, jsou velmi citlivě ERA vybráni, a jsou proto významným pří-

nosem a zárukou vysoké úrovně informací a poznatků. Ostatně, význam této poslední akce byl zdůrazněn i tím, že ji zahájila ministryně spravedlnosti JUDr. Daniela Kovářová, místopředseda České advokátní komory JUDr. Antonín Mokry a zástupce ředitele ERA Jean-Philippe Rageade. Právě on zmínil a vysoce ocenil pro něj údajně překvapující fakt, že pro nás již dosti obvyklá účast soudců a advokátů na společném semináři je v Evropě raritou. A to dokonce i ve státech, které považujeme z hlediska vzdělávání právnických profesí za pokročilé (např. Německo či Francie). Zopakoval zásluhy ČAK a jejich předsedů o to, že po letech snah přistoupila Česká republika na jaře minulého roku do ERA. Právě tato výrazná úloha a podíl české advokacie přispěly ke sjednání unikátní smlouvy ČAK s ERA, která umožňuje využívat odborné zdroje ERA za sníženou částku. Je to jediná smlouva ERA s nevládní profesní organizací.

Tentokrát, vlastně poprvé za řadu let, bylo vybráno **rodinněprávní téma**, na rozdíl od předchozích setkání, která se věnovala soutěžnímu právu, mezinárodní arbitráži a dalším, vesměs z oblasti obchodního práva. Organizátoři tak učinili s určitým váháním. Rozhodujícím faktorem pro toto rozhodnutí byly značné změny a vývoj této tematiky v evropském právu. Dílčími tématy byly, jak lze z předchozího odhadnout, ty otázky, které právě v evropském právu začaly v posledních letech hrát prim: rozvod a rodičovská zodpovědnost (nařízení Brusel IIa), nové nařízení o výživném [nařízení Rady (ES) č. 4/2009]. Vzhledem ke složitosti vyplývající z faktu, že partneři - rodiče bývají nejen oba ze států EU, ale jeden z nich často ze států mimo EU, bylo třeba pro úplnost

pohledu na tuto tematiku v širší Evropě pojednat i opatření ochrany dětí podle Haagských úmluv, zejména podle Haagské úmluvy o ochraně dětí (1993) a Haagské úmluvy o mezinárodních únosech dětí (1980). To vše obohaceno o praktické problémy přeshraničních rodinněprávních případů a judikaturu Evropského soudního dvora a Evropského soudu lidských práv. Na jeden den velmi bohatý program!

Z české strany nemohli být přednášející lepší a povolanější: Mgr. Zuzana Fišerová, ředitelka mezinárodního civilního odboru ministerstva spravedlnosti, s úvodem do celé tematiky, JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D., zkušený soudce Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, s velmi frekventovanými problémy přeshraničních únosů dětí (člen kontaktní sítě soudců Haagské konference mezinárodního práva soukromého i Vnitřní soudní sítě) a JUDr. Lenka Pavlová, advokátka, která se věnovala praktickým problémům přeshraničních rodinněprávních případů, a to nejen z pohledu ryze právního. Mgr. Fišerová celou konferenci velmi obratně a kultivovaně moderovala. Vzhledem k tomu, že je organizátorkou a kontaktním bodem Evropské soudní sítě za Českou republiku (schůzky Vnitřní soudní sítě jsou také přínosem pro zástupce ČAK, která je v ní členem jako pouze jedna ze dvou advokátních komor v členských státech EU), shromažďují se v tamním odboru veškeré informace a podklady i z rodinněprávní oblasti evropského a mezinárodního práva.

Dvě z přednášejících byly profesně i tematicky rozdílné osoby, nicméně obě velmi impresivní, hluboce znalé svých témat a viditelně velmi oddané svojí profesi. Byla to jednak německá advokátka Dr. Kerstin Niethammer-Jürgens, odborná advokátka pro věci rodinné z Potsdamu, jednak prof. Bea Verschraegen z Univerzity ve Vídni. První probírala Haagské úmluvy o ochraně dětí (1993) a o mezinárodních únosech dětí (1980), a to na mnoha vlastních kauzách, v nichž byly strany často národnosti německé (vesměs matky) a z USA (vesměs otcové). Je to pro Německou spolkovou republiku dosti častá tematika, jak je vidět z faktu, že přednášející uvedla vysoké číslo 80 právě běžících případů pouze v její vlastní kanceláři. Bea Verschraegen je velmi známá rakouská odbornice v právu rodinném, národním, mezinárodním i evropském, která přinesla bohatý výčet zajímavých a různorodých judikátů jak Evropského soudu pro lidská práva Rady Evropy ve Štrasburku, tak Soudního dvora EU v Lucemburku. Její přednáška by bývala vyžadovala větší časový prostor, který bohužel seminář neumožnil.

Z probíraných témat bude jistě pro mnohé advokáty, specializované na rodinné právo, užitečné zmínit nejnovější počiny v oblasti mezinárodní i evropské.

V té první je to sjednání Haagské úmluvy o vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností (2007) a protokolu o právu použitelném na vyživovací povinnosti (2007).

V EU pak nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spo-

lupráci ve věcech vyživovacích povinností, návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 2201/2003 ohledně příslušnosti a současně se zavádějí pravidla pro určení rozhodného práva ve věcech manželských (tzv. nařízení Řím III) a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a veřejných listin ve věcech dědictví a o vytvoření evropského dědického osvědčení (předložen 14. 10. 2009).

Některé z přednášek jsou vyvěšeny v archivní části internetové stránky ČAK pro oblast vzdělávání advokátů - www.cak.cz/Vzdělávání_advokátů/Archiv_vzdělávacích_akcí, o poskytnutí jiných (zejména od zahraničních přednášejících) usiluje odbor mezinárodních vztahů ČAK. Pokud uspěje, budou vyvěšeny stejným způsobem.

Česká advokátní komora byla hlavním pořadatelem semináře.

Za ČAK seminář zahajoval místopředseda Komory JUDr. Antonín Mokřý.

Nabídka studijní cesty do Lucemburku k Soudnímu dvoru Evropské unie a Tribunálu

(s případnou návštěvou Akademie evropského práva v Trevíru)

ve dnech 21. 11. až 24. 11. 2010

- Pro:** Advokáty, kapacita je cca 15 – 20 míst.
- Kdy:** 21. 11. – 24. 11. 2010 s tím, že 21. 11. (neděle) je den cesty. Předpokládaný konec programu v Lucemburku dne 23. 11. v odpoledních hodinách. Dle zájmu účastníků bude ještě zorganizována návštěva Akademie evropského práva (ERA) v Trevíru dne 24. 11.
- Kam:** Lucemburk, tj. Soudní dvůr Evropské unie a Tribunál; setkání s českými soudci a referendáři soudu, účast na slyšení, návštěva knihovny atd. – program se v současné době ve spolupráci s prof. Malenovským a prof. Pelikánovou připravuje. Pro zájemce návštěva Akademie evropského práva (ERA) v Trevíru dne 24. 11.
- Finance:** Veškeré výdaje spojené s touto studijní cestou si hradí účastníci sami, ČAK na pobyt finančně nepřispívá.
- Doprava:** Dopravu do Lucemburku a zpět si zajišťují účastníci individuálně, v případě zájmu můžeme zajistit letenky.
- Ubytování:** Jsme připraveni účastníkům rezervovat ubytování v hotelu/hotelech v blízkosti obou soudů v Lucemburku, příp. i v Trevíru.
- Přihlášky:** Nabídku vč. přihlášky a předběžného programu naleznete na webu ČAK www.cak.cz v sekci Mezinárodní vztahy/Stáže, stipendia, studijní pobyty. Přihlášky zasílejte k rukám paní Lenky Vobořilové (voborilova@cak.cz) z odboru mezinárodních vztahů ČAK, která akci organizačně zajišťuje. Případné dotazy spojené s touto studijní cestou vám také ráda zodpoví JUDr. Jana Wurstová (wurstova@cak.cz, tel. č. 221 729 031 či 602 123 937).

Uzávěrka přihlášek je 30. června 2010.

Vážené paní kolegyně, vážení páni kolegové,

rád bych vás jako regionální představitel České advokátní komory pro Středočeský region informoval o další zajímavé akci.

Dne 10. července 2010 v 18.00 hodin
se v přírodním divadle na zámku Konopiště
uskuteční další operní představení v nastudování Národního divadla v Praze,

Smetanova Prodaná nevěsta.

Tento divadelní večer bude po loňské Dvořákově Rusalce ve Středočeském regionu již druhým v pořadí. Věřím, že i letos se budete chtít této prestižní společenské a kulturní události na Konopišti v hojném počtu zúčastnit.

Přihlášky na OPEN AIR OPERU KONOPIŠTĚ zasílejte elektronickou poštou na mou adresu: premus@pravni.cz, nebo faxem na č. 317 763 530.

Polovina ceny vstupenky v hodnotě 500 Kč je dotována Českou advokátní komorou.

S přáním příjemných dnů

JUDr. ROMAN PREMUS

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA VÁS ZVE NA

4. ročník GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ „ADVO-CUP“

Turnaj proběhne dne **11. 6. 2010** na **golfovém hřišti Golf Club Poděbrady** a je určen všem zájemcům z řad advokátů/advokátek a advokátních koncipientů/koncipientek.

Vzhledem k omezenému počtu účastníků budou do turnaje zařazeni zájemci podle pořadí došlých přihlášek.

Uzávěrka přihlášek je 1. 6. 2010.

Startovné činí **600 Kč** a bude splatné v den konání turnaje v hotovosti.

Program:

8.20 – 9.20 hod.	uvítání a registrace účastníků
9.20 hod.	zahájení turnaje
9.30 hod.	start turnaje
cca 15.30 hod.	vyhodnocení turnaje spojené s malým pohostěním

Ubytování a stravování si v případě zájmu zajišťují a hradí účastníci sami. Možnost obojího nabízí přímo Golf Club Poděbrady (www.golfpodebrady.cz).

Závazné přihlášky (včetně vašeho čísla ČGF), stejně jako případné dotazy, zasílejte laskavě na adresu kristyna.outla@advokat.cz nebo radek.spurny@advokat.cz.

Těšíme se na vás!

✦ Organizátoři: JUDr. KRISTÝNA OUTLÁ, JUDr. RADEK SPURNÝ

SPOLEČNOST ATLAS CONSULTING
SRDEČNĚ ZVE NA SÉRII GOLFOVÝCH
TURNAJŮ PRO ÚČASTNÍKY Z ŘAD
PRÁVNÍKŮ, SOUDCŮ A ADVOKÁTŮ

CODEXIS® GOLF TOUR 2010

CODEXIS® ADVOKACIE
PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

16. 6. 2010

31. 8. 2010

24. 9. 2010

Benátky nad Jizerou

Hluboká nad Vltavou

Čeladná

Více informací a registrace: www.atlasconsulting.cz/golfcup
Kontakt: golfcup@atlasconsulting.cz

Partneři

NOVA VOICE®
PŘEVOD ŘEČI DO TEXTU

Mediální partneři

epravo.cz

be the Best

Brands@Stories

Celostátní turnaj advokacie v tenise Mariánské Lázně 2010

3. 9. – 4. 9. 2010

Advokátní kancelář JUDr. Ladislava Jiráska a Mgr. Roberta Šupa, s laskavým svolením a podporou ČAK, pořádají

XVIII. ročník tradičního celostátního turnaje advokacie v tenise,

na který si vás tímto dovoluujeme pozvat.

- 1. Pořadatel:** Advokátní kancelář Jirásek & Šup
Mírové náměstí 136, Mariánské Lázně
e- mail: ladislav.jirasek@telecom.cz
tel: 00420 354673511, mobil: 00420 775673514
- 2. Místo uspořádání:** tenisové dvorce Tenisového klubu v Mariánských Lázních, ulice U lesního pramene
- 3. Ředitelství turnaje:** ředitel: JUDr. Ladislav Jirásek, vrchní rozhodčí: Mgr. Marian Heres
- 4. Technické zabezpečení:** Tenisový klub U lesního pramene ML
- 5. Náklady:** vklady, ubytování, stravování na vlastní náklady účastníků
- 6. Technická ustanovení**
- a) vypsane soutěže**
1. dvouhra mužů do 45 let	- soutěže jsou otevřeny pro všechny členy a pracovníky české a slovenské advokacie
2. dvouhra mužů nad 45 let	- ředitelství turnaje si vyhrazuje právo úpravy vypsanych soutěží
3. čtyřhra mužů	- všechny soutěže se hrají na dva vítězné sety, ve všech se zkrácenou hrou
4. dvouhra a čtyřhra žen	
5. smíšená čtyřhra, bude-li zájem	
- b) přihlášky je nutné zaslat nejpozději do 25. 8. 2010 na adresu:**
poštou: **AK Jirásek & Šup, Mírové náměstí 136, 353 01 Mariánské Lázně**
e-mailem: **ladislav.jirasek@telecom.cz**
faxem: **00420 354673512**
- V případě nedostatečného počtu přihlášených účastníků, minimálně 15 účastníků, si ředitel vyhrazuje právo tento tenisový turnaj zrušit.
- c) vklady** budou vybírány při prezenci ve výši **500 Kč** pro všechny soutěže
- d) losování** se uskuteční dne **3. 9. 2010** po prezenci

6. Časový pořad	Pátek 3. 9. 2010	Sobota 4. 9. 2010
	9.00 hod. prezence, losování	9.00 hod. zahájení soutěže
	10.00 hod. zahájení soutěží	9.30 hod. semifinálové zápasy
	odpoledne zahájení čtyřher	13.00 hod. finálové zápasy

7. Všichni účastníci turnaje jsou povinni být k dispozici ředitelství turnaje po dobu konání turnaje. Hlavní rozhodčí má právo z účastníků určit rozhodčího.

8. Ubytování bude zajištěno na základě požadavků účastníků turnaje v penzionu či hotelu dle vlastního výběru. Požadavek na penzion či zajištění hotelu s přesným datem ubytování je nutné uvést v přihlášce. Informace o nabídce ubytování a cenách lze zjistit u JUDr. Ladislava Jiráska. V průběhu turnaje bude v pátek 3. 9. 2010 uspořádáno od cca 19.00 společné posezení s rautem. Pro zájemce je možné individuálně dohodnout prodloužení pobytu, včetně léčebných kůr, rehabilitací apod. za zvýhodněných podmínek.

Srdečně zveme všechny příznivce bílého sportu do Mariánských Lázní.

Odešel Stanisław Mikke (1947-2010)

Čekání na odpověď se mi onoho nešťastného 10. dubna 2010 zdálo být nekonečné. Podělil jsem se doma o své neblahé tušení.

Staszek Mikke a Katyň. Spjoval s ní svůj život. Jako advokát, historik, spisovatel, člověk...

„Byl tam Staszek Mikke i Joanna Agacka-Indecka,“ odpověděla Ewa Stawicka. „Modlydwa to jedyne i najważniejsze, co im możemy dać.“

Promítly se mi vzpomínky.

Poprvé jsme se setkali 9. října 1997 ve Varšavě. Zájem o advokátské časopisy, stavovské záležitosti, právní dějiny a kulturu nás spojil hned při uvítací večeři po společné procházce varšavským Starým Městem.

Netušil jsem zprvu, že skromný Stanisław Mikke je nejen šéfredaktorem Palestry, v níž působil již v letech 1989-1993 jako zástupce šéfredaktora, ale že má za sebou řadu zásluh na poli advokátní samosprávy jako člen Etické komise Naczelnej Rady Adwokackiej, soudce Disciplinárního soudu, člen Informační a tiskové komise a tiskový mluvčí této Rady a funkcionář varšavské komory, Okręgowej Rady Adwokackiej.

Prošli jsme tehdy pamětní expozicí o polských advokátech, kteří zahynuli během II. světové války, povídali si o okupaci, Katyni, varšavském

povstání. Staszek byl velkým vlastencem, zajímaly jej i starší dějiny Rzeczpospolite, byl též pěstitelem vztahů polsko-běloruských či polsko-ukrajinských. Byl jedním z těch, kteří mě přivedli k hlubšímu studiu bohatých dějin polské advokacie.

Léta běžela a s nimi se prohlubovala spolupráce české a polské advokacie. Jen z důvodů kolize termínů nebyl Stanisław Mikke 10. září 2003 v Praze při příležitosti podpisu Dohody o spolupráci mezi Hlavní advokátní radou a Českou advokátní komorou.

V r. 2003 jsme se pak ve Varšavě znovu potkali při příležitosti oslav 85. výročí polské advokacie. V pamětní publikaci „Advokatura polska. Pro Patria et Iustitia“ jsem tehdy objevil na straně 121 jeho jméno. V r. 1995 mu totiž bylo uděleno vyznamenání Adwokatura Zasłużonym.

Prohlubovala se spolupráce mezi Bulletinem advokacie a Palestrou. Sledoval jsem Staszkovu pracovitost, šíři jeho zájmů. Nebylo snad dvojčísla, v němž by chyběl jeho příspěvek. Těšilo mě, že Palestra referovala o české advokacii, obdivoval jsem ji nejen jako advokátskou, ale též historickou a kulturní revue. Lze dodat jedině: Qualis rex, talis grex...

Do Palestry napsal Stanisław Mikke s Ewou Stawickou i zprávu o 4. sněmu ČAK konaném 21. října 2005. Ani tentokrát se nezapřel jeho zájem o umění, zpráva o sněmu advokátů obsahuje i podstatnou pasáž o Janu Nepomuku Kaňkovi...

Při příležitosti tohoto sněmu jsme se setkali naposledy.

Vzpomínám si, jak tehdy v sobotu po sněmu v zájmu „své“ Palestry dal přednost výběru obrazu Madony na titulní stranu ve Šternberském paláci před Bohatýrskou a 7. Beethovenovou symfonií v odpolední Dvořákově síni. Loučili jsme se pak při krátkém posezení po koncertě u budovy filozofické fakulty a říkali si, že profesor Pekař měl pravdu, když při pohledu z jejího okna zahájil přednášku slovy, že Praha je krásná...

Adresa pro letošní novoročenku zůstane opuštěná. Při četbě té jeho poslední mne nemohlo napadnout, že se tento rok stane Staszkovi rokem osudným...

Stanisław Mikke byl muž ušlechtilý a čestný. Advokát a vlastenec tělem i duší... Jeho tragická smrt nás všechny zaskočila a zarmoutila... Česká advokacie v něm ztrácí obětavého kolegu a věrného přítele.

Čest jeho památce!

Stanislav Balík

Za paní Joannou Agackou-Indeckou (1964-2010)

Rok 2007, Varšava, Sněm Polské advokátní komory. Na tomto sněmu byla Joanna Agacka-Indecká zvolena její prezidentkou. Já jsem měl tu čest přijmout u příležitosti sněmu ocenění „Advokatura zasluženým“. Tyto skutečnosti v podstatě od prvopočátku podmínily charakter našich vztahů a zahájení spolupráce od samotného okamžiku nástupu paní Joanny do funkce.

S ohledem na známé problémy, s nimiž se polská advokacie potýkala a potýká, rozhodně nebyla role nastupující prezidentky záviděníhodná. Dobře věděla, že právě od ní se očekávají zásadní kroky v rámci boje o odpovídající společenské postavení advokacie v Polsku a o nezávislost polské advokacie. Věděla to, nezalekla se a své poslání naplňovala velmi odhodlaně (a myslím, že můžeme být pyšní na to, že se v mnohém inspirovala u nás). A mimo jiné právě s ohledem na řečené byla Joanna Agacka-Indecká přizvána na 3. summit prezidentů středoevropských komor (Brno 2009, BA č. 3/2009), právě proto a s důrazem na podporu polské advokacie bylo rozhodnuto, že letošní zasedání se uskuteční v Polsku.

Život jde dál a 4. summit se v Polsku jistě uskuteční. Bohužel a k zármutku nás všech již bez paní Joanny. Její tragická smrt 10. dubna 2010 při havárii polského vládního letadla u Smolenska je bolestnou ztrátou pro všechny blízké a přátele, zároveň však ztrátou pro nejen polskou, ale i evropskou advokacii.

Čest její památce!

JUDr. Vladimír Jirousek

Rozumování pro odborníky v rodinném právu

Často se vracím ke knížce postdarwinisty Roberta Wrighta „Morální zvíře; Proč jsme to, co jsme“ (vydalo Nakladatelství Lidové noviny, 1995). Na stránkách 143 a 144 se tam píše o debatách, které se vedly v Anglii v roce 1857 a týkaly se tak zvaného rozvodu na přání. Mimo jiné tam čteme, že Gladstone byl proti zákonu, neboť podle jeho názoru by vedl k degradaci ženy. O sto let později to jedna Irka vyjádřila slovy: „Když žena hlasuje pro rozvod, je to jako kdyby krocan hlasoval pro vánoce.“

□ „Ačkoli Angličané s odhodláním tvrdí, že je žádoucí co největší společenská mobilita, jsou zároveň všeobecně přesvědčeni, že každý jednotlivec se má oženit či vdát v rámci své sociální třídy. Ušetří to dohady, zda si jdete či nejedete odpocínout do svého „obývacího pokoje“ nebo do svého „salonu“ a jestli se bude či nebude v této místnosti dobře vyjímat keramická socha leoparda v životní velikosti. (Miall, A., Milsted, D.: Xenofobní průvodce – Angličané/Charakteristika, humor, předsudky. Přeložil Petr Šťastný. Praha, Nakladatelství XYZ, 2009, s. 33). Autoři naznačují obecný problém. Stačí malé rozdíly v kulturních vzorcích, jaké si manželé přinesli z původní rodiny, aby se soužití stalo svízelným.

□ Domácí násilí v podobě právně nepostizitelné: Manžel přijde z práce domů a ptá se:

Proč jsi zamračená?

Ále, stala se taková nepřijemnost.

Jaká?, povídej.

Já ti to řeknu až ráno. Ty bys celou noc nespala.

□ V Austrálii „lékaři kliniky v Melbourne vyzvali poslance parlamentu, aby šli ostatním Australanům příkladem a stali se dárci spermatu. „Zásoby kvapem ubývají, nutně je musíme obnovit“, řekl ředitel kliniky Gab Kovac a dodal: „Když ostatní muži uvidí, že jsou známé osobnosti veřejného života ochotny udělat tento krok, určitě je budou následovat...“ (dle Wilková, S. Boj o spermie, Magazin – příloha MF DNES z 16. 4. 2009). Doufejme, že u nás taková krizová situace nehrozí, a pokud ano, že bude řešena jiným způsobem. Pro leckoho by mohla být noční můrou představa, že vychovává dítě, jež zdědilo geny českého zákonodárce.

□ Všem těm, kdo chtějí pochopit povahu svého manželského partnera či partnerky, bych doporučil knížku „Otec hlava rodiny“ (napsal Clarence Day, přeložil Michael Žantovský a vydal Odeon roku 1975 v edici „Čtení na dovolenou“). Mimo mnohé jiné se tam na str. 78 píše:

„Každý měsíc, když přišly účty, nastaly potíže. Matka si nelibovala ve velkých extravagancích. Ale líbily se jí hezké věci. Měla například vášeň pro porcelán. Viděla stovky krásných šálků a talířků, ze kterých bylo těžké spustit oči a nechat je být. Věděla, že je nemůže a nesmí koupit, ale občas to udělala. Žádná koupě nebyla velká sama o sobě, ale hromadily se a otec prohlašoval, že kupuje víc porcelánu než Windsorský hotel.“

K tomu drobnou poznámku. Kdyby nebylo takové nakupovací vášně žen (a také mužů, kteří jsou ovšem zaměřeni na jiný sortiment), byly by současné krizové jevy v hospodářství ještě závažnější.

□ Ptali se mě známí, jak posuzují střídavou péči o děti rozvedených manželů. Nejprve jsem použil univerzální právnickou odpověď: „Všechno záleží na okolnostech jednotlivého případu.“ Další názor byl květnatější, nicméně také neurčitý: *Jde o jednu ze situací (v právu ostatně částých), za nichž může docházet ke střetu hodnoty spravedlnosti a účelnosti. Musí se pak vyvážit zájmy obou rodičů a především zájmy dítěte či dětí.* Posléze jsem odpověděl aforismem vlastní provenience: „Střídavá péče o děti by mohla fungovat, pokud ani jeden z manželů nebude mít příliš střídavé nálady.“

□ Z rozhovorů u stolu, kde se setkali rozvodoví advokáti a další právníci:

Proč se tak často nedaří utajit manželskou nevěru? Zakrývací manévry soupeří se snahou (často podvědomou) pochlubit se i doma se svým vedlejším milostným úspěchem.

Zvlášť krutá je ta forma psychického týrání, při níž se předstírají avantýry, které se nekonaly. Jde také o rafinované sebetýrání.

Člověk může být nevěrný své manželské partnerce či partnerovi, ale věrný svému rodinnému soužití.

Kdesi jsem četl, že ve starém francouzském právu zvlášť přísně posuzovali cizoložný akt, k němuž došlo v domě či bytě, kde nevěrník či nevěrnice sídlili se svou rodinou. Zdá se, že podobné hodnocení se v pozměněné formě uplatňuje dodnes. Tvrdil mi jeden klient, že nevěra uskutečněná sto kilometrů od domova není nevěrou. A Werich v Divotvorném hrnci zpíval: „Neni-li tu ta, kterou mám tak rád, tak mám rád tu, která je tu.“

Spíš než nedostatky jednoho z manželů bývá stabilita manželství ohrožena výraznými a zdůrazněnými přednostmi toho druhého.

✿ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- jedním z těch, kteří v Konventu hlasovali pro smrt Ludvíka XVI., byl i advokát Goupilleau? Podle popisu podaného Victorem Hugem v románu Devadesát tři prý Goupilleau měl křičet: „*Ihned popraviště. Otálením stává se smrt těžší.*“ Zmíněný advokát nebyl jediným příslušníkem advokátské profese, který prosazoval královu popravu. Dalším byl např. bývalý advokát v Toulouse Dominique Vincent Ramel-Nogaret aj. Těž jeden z hlavních aktérů, jakobínský vůdce Maxmilian Robespierre, byl před revolucí advokátem v Arrasu. Jak poznamenal Victor Hugo, „*v okamžiku, kdy odsoudili Ludvíka XVI. k smrti, zbývalo Robespierrovi ještě osmnáct měsíců života.*“

- v časopise Česká advokacie z r. 1935 se zabýval mladší syn Aloise Rašina Miroslav Rašín (1904-1964) z „*hlediska praktika*“ reformou právního studia? Jako advokát v Uherském Hradišti Rašín tehdy napsal, že „*reforma by se ubírala správnější cestou*“ kdyby jedním z tří uzavřených celků vedle celku judičiálního a státovědeckého a hospodářského byl celek „*propedeutický: právo římské s pododří-*

lem veřejného práva římské říše, právo soukromé v Evropě ve středním věku a novověku se zvláštním zřetelem k právu československému a k vývoji práva tohoto v 18. a 19. století (není třeba zapomenouti, že dnešní náš právní řád platí od oné doby a v dohledné době snad už bude patřit k historii), právo církevní, veřejné právo evropské ve středověku a konečně úvod do věd právních jako metodika právní a hospodářská.“ Rašínova rozprava, vycházející z hluboké autorovy erudice a znalosti problému, opět ukazuje, že některá témata, jež se bez znalosti historie mohou dnes jevit jako zcela nová, byla v minulosti již řešena a mnohdy i zdárně vyřešena.

- prvním poslancem, který v belgickém parlamentu pronesl řeč vlámsky, byl advokát? Byl jím Edward Coremans (1835-1910) z Anvers. Tento katolický politik byl též iniciátorem jazykových zákonů, týkajících se trestního řízení (1873 a 1891) a vzdělání (1883 a 1910). Coremans byl od r. 1885 prvním prezidentem Vlámské konference advokátní komory v Anvers.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Petr Poledník: Die Geschichte als Grundlage 3

Aktuelles

Otakar Motejl ist verstorben 4
 Internationale Mediationskonferenz in Prag Martina Doležalová 5
 Feierlichkeiten zum 20. Jahrestag der freien Rechtsanwaltschaft in Brünn 6
 Dokumentenkonvention von den Anwälten: es wurde entschieden wie Martin Vychopeň 8
 Einladung zu den XVIII. Karlsbader Juristentagen 10
 Ausschreibung des 6. Jahrgangs des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2010 12

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung 16
 Das Verfassungsgericht hat die Bereitstellung nicht rechtskräftiger Urteile ermöglicht František Korbel 17
 Verfassungsrechtliche Grenzen des Monitorings des Telekommunikationbetriebs: Ein Konflikt zwischen Sicherheit und Freiheit Jiří Herzog 22
 Verfassungsschranken von Raumabhörungen zum Zwecke der Überwachung von Personen und Sachen gem. § 158d der Strafprozessordnung Milan Jelínek 31
 Das Leasing und der Grundsatz des ehrlichen Geschäftsverkehrs Miloš Zbránek 33
 Zur Ungültigkeit von Schiedsgerichtsklauseln zu Gunsten von privaten „Schiedsgerichten“ Zuzana Valoučková 35
 Soll der Rechtsanwalt mit der Strassenbahn zum Gericht fahren und ohne Erstattung der Kosten? Aleš Nytra 38

Aus der Rechtsprechung

Schiedsgerichtsverfahren 43
 Aus der Rechtsprechung des Gerichtshofes der Europäischen Gemeinschaften 45

Aus der Fachliteratur

V. Solnař, J. Fenyk, D. Cisařová, M. Vanduchová: Das System des tschechischen Strafrechts (Vladimír Kratochvíl) 47
 L. V. Solnař, J. Fenyk, D. Cisařová, M. Vanduchová: Das System des tschechischen Strafrechts (Vladimír Zoufalý) 51
 Martin Mikyska: Schadensersatz bei Berufsunfällen und Berufskrankheiten (Marie Cilínková) 51
 Zdeněk Koudelka, Miroslav Růžička, František Vondruška: Das Gesetz über die Staatsanwaltschaft mit Kommentar und Rechtsprechung (Kateřina Krejčíříková) 52
 J. Blahož, V. Baláš, K. Klíma, J. Mrázek, J. Večeř et al.: Democracy and Issues of Legal Policy in Fighting Terrorism: a Comparison (Naděžda Šišková) 53
 Aus dem Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft 54

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Führer, Verführer und Charismatiker 56

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 57
 Aus der Sitzung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha 61

Aus Europa

Neuigkeiten aus Europa J.W. 62
 Internationaler Kongress zum Skirecht Kateřina Stránská 63

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Die drittbeste Arbeit in der Kategorie Talent des Jahres im Rahmen des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2009 Jakub Dohnal 66
 Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 70
 Einladung zum 3. Jahrgang des internationalen Schachturnier in Bratislava 72
 Zentrum für Rechtsvergleichung der Juristischen Fakultät der Karlsuniversität – ein neue Forschungsstelle für die Rechtspraxis Lucie Josková, Tomáš Dumbrovský 73
 Internationales Familienrecht in der Praxis – Bericht vom gemeinsamen Seminar Jana Wurstová 74
 Angebot einer Studienreise nach Luxemburg 76
 Die verkaufte Braut in Konopiště 76
 Einladung zum 4. Jahrgang des Golfturniers der Rechtsanwälte „ADVO-CUP“ 77
 Einladung zur CODEXIS GOLF TOUR 2010 78
 Einladung zum XVIII. Jahrgang des traditionellen gesamtstaatlichen Tennisturniers der Rechtsanwaltschaft 79

Aus der juristischen Gesellschaft

In memoriam Stanisław Mikke Stanislav Balík 80
 In memoriam Joanna Agacka-Indecká Vladimír Jirousek 81

Zum Schluss

Gescheites für Experten im Familienrecht Petr Hajn 82
 Zeichnung von Lubomír Lichý 83
 Wussten Sie, dass...? Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary 85
 Table of Contents 86

František Korbel: Das Verfassungsgericht hat die Bereitstellung nicht rechtskräftiger Urteile ermöglicht

Durch Beschluss des Verfassungsgericht Az. Pl. ÚS 2/10 vom 30. März 2010 wurde ein Teil des Gesetzes Nr. 106/1999 Smlg., über den freien Zugang zu Informationen (InfG), der bislang der Bereitstellung nicht rechtskräftiger Urteile während eines Gerichtsverfahrens für die Öffentlichkeit entgegenstand, aufgehoben. Diese Änderung öffnet auf ausschlaggebende Art und Weise die Justiz der Öffentlichkeit und der öffentlichen Kontrolle. Die Möglichkeit der Erlangung nicht rechtskräftiger Urteile wird wohl auch die Fachöffentlichkeit ausnutzen. Konsequenzen dieses Beschlusses können wohl auch im Verhältnis zu qualitativen Parametern der Entscheidungspraxis der Gerichte erwartet werden und nicht zuletzt stellt er das Justizministerium um der Tschechischen Republik vor die Aufgabe, ein rationales System der aktiven Veröffentlichung von Rechtsprechung mit Suchmöglichkeiten im Text vorzubereiten.

Jiří Herczeg: Verfassungsrechtliche Grenzen des Monitorings des Telekommunikationsbetriebs: Ein Konflikt zwischen Sicherheit und Freiheit

Der Autor befasst sich in dem Artikel mit der Verfassungsmäßigkeit der rechtlichen Regelungen im Hinblick auf die Verwahrung und Ausnutzung von Angaben über den Telekommunikationsbetrieb. Bereits ab dem Jahr 2005 wird in der Tschechischen Republik präventiv für die Dauer von sechs Monaten eine Aufzeichnung über jedes Telefongespräch, jede gesandte SMS, jede Email und jeden Internetzugang gespeichert. Zugang zu den Datenbanken haben die Polizei, Nachrichtendienste und weitere berechnete staatliche Organe. Aus auf diese Weise gesammelten Daten kann danach zusammengesetzt werden, wer mit wem und wie oft kommuniziert, wo er sich aufhält usw. Dies erleichtert zweifelsohne erheblich die Ermittlungen bei der Aufdeckung von Straftaten. Gleichzeitig bietet die Existenz einer solchen Datenbank zahlreiche Szenarien für einen möglichen Missbrauch. Der Autor gelangt zu dem Schluss, dass die rechtliche Regelung der Sammlung und der Ausnutzung von Betriebs- und Lokalisierungsangaben über den Telekommunikationsbetrieb – d.h. die präventive und flächenmäßige Verwahrung von Daten über den Telekommunikationsverkehr ohne einen konkreten Grund (Verdacht) nicht im Test der Proportionalität besteht, denn sie verfolgt zwar ein legitimes Ziel (die Ermittlung, Aufdeckung und Verfolgung von Straftaten), die Mittel sind jedoch unverhältnismäßig. Die Bestimmung des § 97 Abs. 3, 4 des Gesetzes Nr. 127/2005 Smlg. und des § 88a der Strafprozessordnung stehen somit im Widerspruch zu den Art. 10 und Art. 13 der Liste der Grundrechte und Grundfreiheiten und dem Art. 8 der Menschenrechtskonvention.

Milan Jelínek: Verfassungsschranken von Raumabhörungen zum Zwecke der Überwachung von Personen und Sachen gem. § 158d der Strafprozessordnung

Der Autor befasst sich mit den Voraussetzungen der Verfassungsmäßigkeit bei der Anwendung von operativer Ermittlungstechnik zur Verfolgung von Personen und Sachen gem. der Bestimmung des § 158d der Strafprozessordnung, so wie sie durch den Beschluss des Verfassungsgerichts der Tschechischen Republik Az. II ÚS 2806/08 definiert wurde. Bei der Anwendung der Voraussetzungen ist stets von ihrer restriktiven Auslegung auszugehen. Der Autor befasst sich auch mit der Frage des Schutzes von Privatpersonen an Orten der Ausübung öffentlicher Gewalt. Die Privatsphäre von Personen muss auch an diesen Orten eingehalten werden, falls nicht ein konkreter Verdacht oder Zusammenhang mit Handlungen von verfolgten Personen besteht.

Miloš Zbránek: Das Leasing und der Grundsatz des ehrlichen Geschäftsverkehrs

Die rechtlichen Schlussfolgerungen, die in der Begründung der Entscheidung des Großen Senats des Höchsten Gerichts, Az. Cdo 4356/2008 enthalten sind, erscheinen

als Schritt in die richtige Richtung. Das Höchste Gericht hat unter Respektierung der Vertragsfreiheit in der Vergangenheit mit seinen Entscheidungen richtigerweise die Vertragsfreiheit im Hinblick auf die Frage der guten Sitten und des ehrlichen Handelsverkehrs, z.B. im Bereich von vertraglichen Verzugszinsen und Vertragsstrafen korrigiert. Es gibt keinen Grund dafür, im Falle von vertraglichen Vereinbarungen in Leasingverträgen, die im Grunde nichts anderes als eine Art unverhältnismäßiger Sanktionen darstellen, auf umgekehrte Art und Weise vorzugehen. Eine Überlegung wert, wäre auch die Frage, ob das heute so gängige Rechtsprodukt Finanzleasingvertrag nicht eine rechtliche Rahmenregelung verdiene.

Zuzana Valoušková: Zur Ungültigkeit von Schiedsgerichtsklauseln zu Gunsten von privaten „Schiedsgerichten“

Der Beitrag beschäftigt sich mit der Frage der Ungültigkeit von Schiedsgerichtsklauseln, die für Schiedsgerichte bestimmt sind, insbesondere im Hinblick auf die Entwicklung der tschechischen Rechtsprechung (Entscheidung des Obergerichts in Prag Az. 12 Cmo 496/2008, die in der Vollfassung auf S. x-y veröffentlicht ist) und die Rechtsprechung des EuGH. Ein besonderer Augenmerk ist auf Schiedsgerichtsklauseln gerichtet, die in Verbraucherverträgen vereinbart werden und auf die Umsetzung der Richtlinie des Rates 93/13/EWG, über mißbräuchliche Klauseln in Verbraucherträgen. Der Beitrag befasst sich ebenfalls mit der Vollstreckbarkeit von Schiedsgerichtsbeschlüssen, die von solchen Schiedsinstitutionen verabschiedet werden und mit den Möglichkeiten des Prozessschutzes.

Aleš Nytra: Soll der Rechtsanwalt mit der Strassenbahn zum Gericht fahren und ohne Erstattung der Kosten?

Der Autor befasst sich mit der Frage des Reisekostensatzes und des Ersatzes für vertane Zeit, die dem Rechtsanwalt gem. der Bestimmung des § 13 Abs. 1, und des § 14 der Verordnung Nr. 177/1996 Smlg., in der geltenden Fassung zustehen. Dieser Ersatz kann einen nicht vernachlässigbaren Posten in den Einkünften des Rechtsanwalts darstellen. Der Autor verweist auf die keineswegs einheitliche Entscheidungspraxis der Gerichte und verweist insbesondere auf unterschiedliche Entscheidungen an den Gerichten in Ostrava. Der Autor möchte mit dem Artikel eine breitere Diskussion hervorrufen, die der Aufhänger für eine Vereinheitlichung der gerichtlichen Praxis sein könnte.

František Korbel: The Constitutional Court enabled provision of not-yet-final judgements

The award of the Constitutional Court, ref. no. Pl. ÚS 2/10 of March 30, 2010 cancelled a part of the Act on Free Access to Information (InfZ), No. 106/1999 Coll., so far preventing provision of not-yet-final judgements to the public in the course of judicial proceedings. This change notably opens the justice to the public and public control. Possibility to acquire not-yet-final judgements will be probably used also by the professional public. Impacts of the award may be expected also in relation to the quality parameters of decision-taking by courts and last but not least it imposes a task on the Ministry of Justice of the Czech Republic to prepare a rational system of active publishing of judicial decisions with possibility to search for text.

Jiří Herczeg: Constitutional limits with regard to telecommunications operation monitoring: conflict between security and freedom

In the article, the author deals with constitutionality of the legal regulation covering storage and use of the data on telecommunications operation. Already since 2005, records on each telephone call, each text message and e-mail sent, and access to web have been stored in the Czech Republic preventively for the period of six months. The database is accessible by the police, intelligence services and other authorized state organs. From the thus collected data, it is possible to compile who, with whom and how frequently

communicates, where he moves, etc. This fact undoubtedly significantly facilitates investigation of crimes. However, the existence of such database concurrently offers many scenarios for possible misuse. The author concludes that the legal regulation covering collection and use of operational and localization data on telecommunications operation – i.e. flat, preventive storage of telecommunications data without a specific reason (suspicion) will not stand the proportionality test because, on the one hand it pursues the legitimate aim (investigation, detection and prosecution of crimes), however, on the other side it uses inadequate means. The provisions of § 97, par. 3 and 4 of the Act No. 127/2005 Coll., and § 88a of the Criminal Procedure Code are thus in contradiction with articles 10 and 13 of the Charter and article 8 of the Convention.

Milan Jelínek: Constitutional limits with regard to monitoring premises due to surveillance of persons and things according to § 158d of the Criminal Procedure Code

The author deals with conditions of constitutionality when using operative searching technologies for surveillance of persons and things according to the provision of § 158d of the Criminal Procedure Code, as defined in the award of the Constitutional Court of the Czech Republic, ref. no. II ÚS 2806/08. It is always necessary to rely on restrictive interpretation of conditions set for the use of such technologies. The article also deals with the issue of protection of persons at places where they execute public powers. Privacy of persons must be preserved also in these places, unless a specific suspicion or connection with activity of persons under surveillance exists.

Miloš Zbránek: Leasing and the principle of fair business relations

Legal conclusions in the reasoning of the decision made by the grand jury of the Supreme Court, ref. no. Cdo 4356/2008, seem to be a step towards incorrect direction. When respecting contractual freedom in the past, the Supreme Court in its decisions duly corrected contractual freedom with regard to the issue of good morals and fair business relations, e.g. in the area of contractual interest on default and contractual fines. There is no reason to proceed in the opposite way in the case of contractual arrangements in contracts on lease being in principle nothing else but another type of inadequate sanction. It might be worth considering whether such frequent legal product – as a contract on financial lease – would not deserve the framework legal regulation.

Zuzana Valoušková: On invalidity of arbitration clauses favouring private "arbitration courts"

The contribution considers the issue of invalidity of arbitration clauses related to private arbitration courts, in particular with regard to the development of practice of Czech courts (decision of the High Court in Prague, ref. no. 12 Cmo 496/2008, published in the full wording on pages x-y) and the practice of the European Court of Justice. Special attention is paid to arbitration clauses agreed in consumer contracts and to implementation of the Council Directive 93/13/EEC, on inadequate conditions in consumer contracts. The contribution also deals with enforceability of arbitration awards issued by such arbitration institutions and with possibility of procedural defence.

Aleš Nytra: Should a lawyer travel to a court by tram and without reimbursement?

The author deals with the issue of reimbursement of travelling expenses and lost time pertaining to a lawyer according to the provision of § 13, par. 1 and § 14 of the Decree No. 177/1996 Coll., in the effective wording. These reimbursements may represent significant items in lawyer's income. The author refers to very non-uniform decisions of the courts. In particular, he refers to different decisions of Ostrava courts. By the article, the author wants to invoke a wider discussion that could constitute an impulse for unification of the judicial practice.

Leading Article

Petr Poledník: History as the base	3
--	---

News

Otakar Motejl passed away	4
International Conference on Mediation in Prague Martina Doležalová	5
Celebration of 20 th anniversary of free legal profession in Brno	6
Conversion of documents by the lawyers: decided how Martin Vychopeň	8
Invitation to the XVIII Karlovy Vary Law Days	10
Announcement of 6 th year of the Lawyer of 2010 competition	12

Legal Theory and Practice**Articles**

Summary	16
The Constitutional Court enabled provision of not-yet-final judgements František Korbel	17
Constitutional limits with regard to telecommunications operation: conflict between security and freedom Jiří Herczeg	22
Constitutional limits with regard to monitoring premises due to surveillance of persons and things according to § 158d of the Criminal Procedure Code Milan Jelínek	31
Leasing and the principle of fair business relations Miloš Zbránek	33
On invalidity of arbitration clauses favouring private "arbitration courts" Zuzana Valoušková	35
Should a lawyer travel to a court by tram and without reimbursements? Aleš Nytra	38

Case-law

Arbitration Proceedings	43
Judicial decisions of the European Court of Justice	45

Professional Literature

V. Solnař, J. Fenyk, D. Císařová, M. Vanduchová: Czech criminal law system (Vladimír Kratochvíl)	47
V. Solnař, J. Fenyk, D. Císařová, M. Vanduchová: Czech criminal law system (Vladimír Zoufalý)	51
Martin Mikyska: Compensations for industrial injuries and occupational diseases (Marie Cilínková)	51
Zdeněk Koudelka, Miroslav Růžička, František Vondruška: Act on State Prosecution, with commentary and judicial decisions (Kateřina Krejčířiková)	52
J. Blahož, V. Baláš, K. Klíma, J. Mrázek, J. Večeř et al.: Democracy and issues of legal policy in fighting terrorism: a comparison (Naděžda Šišková)	53
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings	54

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

Leaders, seducers and charismatic persons	56
---	----

Czech Legal Profession

Disciplinary practice Jan Syka	57
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	61

Europe

News from Europe J. W.	62
International Congress on Ski Law Kateřina Stránská	63

Information and Points of Interest**You should know**

3 rd winning paper in the Talent of the Year category of the Lawyer of 2009 competition Jakub Dohnal	66
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association	70
Invitation to the 3 rd year of International Chess Tournament in Bratislava	72
Centre of comparative law in Law Faculty, Charles University – new research workplace for the legal practice Lucie Josková, Tomáš Dumbrovský	73
International family law in practice – report on the joint seminar Jana Wurstová	74
Invitation to the study journey to Luxemburg	76
Bartered Bride at Konopiště	76
Invitation to 4 th "ADVO-CUP" golf tournament of lawyers	77
Invitation to CODEXIS GOLF TOUR 2010	78
Invitation to XVIII traditional national tennis tournament of the legal profession	79

Legal community

In memoriam Stanisław Mikke Stanislav Balík	80
In memoriam Joanna Agacka-Indecká Vladimír Jirousek	81

Finally

Wisdoms for family law specialists Petr Hajn	82
Drawing by Lubomír Lichý	83
Do you know that... Stanislav Balík	83

Inhaltsverzeichnis	84
Zusammenfassung/Summary	85
Table of Contents	86

dnes
3,93%
nebo méně

PŘEV RATNÁ HYPOTÉKA MOJE SAZBA BOŘÍ HRANICE

Vzít si a splácet hypoteční úvěr již není problém. UniCredit Bank vám nabízí hypoteční úvěr s atraktivní úrokovou sazbou **3,93 %* p. a.** Přijďte se zeptat, jak můžete získat sazbu ještě nižší. Více informací na Infolince **800 144 441** nebo na www.unicreditbank.cz.

*Úroková sazba platí do odvolání a za podmínek stanovených bankou.

 UniCredit Bank

nejúspěšnější mezinárodní advokátní kancelář působící v České republice
(Chambers Europe 2008)

nejlepší advokátní kancelář v České republice dle výběru klientů
(International Law Office 2008)

nejúspěšnější advokátní kancelář střední a východní Evropy v oblasti M&A
(Financial Times/Mergermarket 2007)

nejúspěšnější advokátní kancelář v České republice
(International Financial Law Review/Euromoney 2006)

nejúspěšnější advokátní kancelář v České republice
(International Financial Law Review/Euromoney 2004)

WEIL GOTSHAL

WEIL, GOTSHAL & MANGES

nabízí pracovní příležitosti pro

ADVOKÁTY a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTY

Kandidát by měl splňovat následující požadavky:

- velmi dobrá znalost platného práva
- motivace k vysokému pracovnímu nasazení
- výborná znalost anglického jazyka
- předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou

Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím:

průvodní dopis a Curriculum Vitae v českém a anglickém jazyce

Pisemné nabídky s uvedením Vaší kontaktní adresy a telefonního čísla zašlete na adresu:

WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář

k rukám Kláry Koppové a Marty Krížkové

Křížovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

e-mail: klara.koppova@weil.com, martina.krizkova@weil.com

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokátního koncipienta/koncipientku

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování
- dlouhodobý zájem o práci v advokacii

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kancelářemi v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem k rukám Michaely Kádnerové (michaela.kadnerova@hoganlovells.com), případně poštou na adresu Hogan Lovells, Na Příkopě 22, 110 00 Praha 1.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells ("firma") představuje mezinárodní právní praxi, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP, Hogan Lovells Worldwide Group (Swiss Verein) a k nim přidružené entity, přičemž každá z nich je samostatnou právnickou osobou. Hogan Lovells International LLP je veřejnou obchodní společností s ručením omezeným registrovanou v Anglii a Walesu, číslo společnosti OC323639. Sídlo a hlavní místo podnikání: Atlantic House, Holborn Viaduct, Londýn EC1A 2FG. Hogan Lovells US LLP je veřejnou obchodní společností s ručením omezeným registrovanou v District of Columbia. Výraz "partner" se používá pro označení společníka Hogan Lovells International LLP nebo partnera Hogan Lovells US LLP, nebo jejich zaměstnance či konzultanta na obdobné pozici a s odpovídající kvalifikací, a pro označení partnera, společníka, zaměstnance či konzultanta v některé z jejich přidružených entit na obdobné pozici. Hodnocení a citace z publikací sledujících vývoj trhu právních služeb a dalších zdrojů se mohou vztahovat k původním společnostem Hogan & Hartson LLP a Lovells LLP. Pokud jsou uvedeny studie jednotlivých případů, jejich závěry nemusejí být aplikovatelné v podobných kauzách. Poznámka podle práva státu New York: reklama advokátů.

© Hogan Lovells 2010. Všechna práva vyhrazena.

KONEČNÁ & ŠAFÁŘ

Corporate

Dispute
Resolution

Dispute
Resolution

IT

Corporate

Jsmen renomovaná advokátní kancelář s mezinárodní klientelou sídlící v centru Prahy. Nabízíme perspektivu odborného růstu v týmu špičkových profesionálů ve svém oboru, příjemné pracovní prostředí a zajímavé platové ohodnocení.

Pro svůj tým v současnosti hledáme vhodné kandidáty na pozice:

ADVOKÁT / ADVOKÁTKA ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT / KONCIPIENTKA

Požadujeme vysokou úroveň odborných znalostí, u pozice advokát min. 5 let praxe. Nutností je aktivní znalost AJ slovem i písmem, znalost NJ výhodou. Očekáváme znalost práce s PC, schopnost a ochotu k profesnímu rozvoji, předpoklady k týmové práci, časovou nezávislost a profesionalitu vystupování.

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, nabídku s Vaším životopisem v českém i anglickém (německém) jazyce na e-mail zelenakova@konecna-safar.com nebo na fax 221 990 450, k rukám sl. Zeleňákové.

Havel & Holásek

advokátní kancelář

Advokátní kancelář HAVEL & HOLÁSEK s.r.o. hledá do svého rychle se rozšiřujícího týmu (téměř 90 právníků, 60 studentů právnických fakult a celkem více než 200 spolupracovníků) nové kolegy.

Podle výsledků oficiálních českých soutěží *Právník roku a Právnická firma roku* za poslední dva roky patří kancelář mezi tři nejúspěšnější české právnické firmy.

Mezinárodní rankingové agentury *Thomson Reuters, Practical Law Company* či *European Legal 500* a další řadí kancelář mezi vedoucí na českém právním trhu.

Kancelář je jediným českým členem prestižní mezinárodní sítě *State Capital Group*, která sdružuje 140 advokátních kancelář s více než 10 000 právníky po celém světě.

PRAHA

Advokáty/Advokátky

- Bankovníctví, finance a kapitálové trhy
- Farmacie a zdravotnictví
- Telekomunikace, IT, IP a mediální právo
- Právo v oblasti sportu
- Ruská právní deska
- Italská právní deska

Konciienty/Konciientky

- Bankovníctví, finance a kapitálové trhy
- Telekomunikace, IT, IP a mediální právo
- Farmacie a zdravotnictví
- Nemovitosti a výstavba
- Řešení sporů a vymáhání pohledávek
- Pracovní právo
- Ruská právní deska

Právník/Právníčka

- Professional support lawyer

BRNO

Advokáty/Advokátky

- Fúze, akvizice a prodeje podniků
- Nemovitosti a výstavba
- Právo obchodních společností

OSTRAVA

Konciienty/Konciientky

- Fúze, akvizice a prodeje podniků
- Nemovitosti a výstavba
- Řešení sporů a vymáhání pohledávek

BRATISLAVA

Advokáty/Advokátky/ Konciienty/Konciientky/ I celé týmy právníků

- Všechny oblasti právních služeb

Nabízíme:

- možnost profesního růstu
- vynikající finanční ohodnocení
- mladý kolektiv rychle se rozvíjející advokátní kanceláře
- spolupráce s odborníky z partnerských poradenských společností či prestižních zahraničních právnických firem
- studijní a pracovní pobyty v zahraničí

Očekáváme:

- výbornou znalost platného práva
- zkušenosti v mezinárodní nebo přední české právnické firmě
- výbornou znalost anglického, případně dalšího světového jazyka
- flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu
- loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Profesní životopis v anglickém či českém jazyce prosím zašlete na adresu:

HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.,
advokátní kancelář
Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
kariera@havelholasek.cz
Více informací o nabízených pozicích: www.havelholasek.cz

ŠACHTA &
PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

přijme do svého týmu advokáty a advokátní konciienty s praxí

Nabízíme

Zajímavou práci pro významnou mezinárodní i českou klientelu, spolupráci se zahraničními partnery, dynamický pracovní kolektiv, možnost profesního růstu a finanční ohodnocení odpovídající pracovním výsledkům.

Požadujeme

Vysoké pracovní nasazení, schopnost týmové práce, aktivní přístup, vysokou úroveň odborných znalostí, výbornou znalost AJ, flexibilitu a dlouhodobý zájem o práci v advokacii.

V případě zájmu zašlete svůj životopis v českém a anglickém jazyce k rukám slečny Šárky Babákové, hr@jurista.cz.

ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s., advokátní kancelář
Radlická 28/663, 150 00 Praha 5, tel.: +420 251 566 005, fax: +420 251 566 006

Pivovary STAROBRNO, a. s., Královský Pivovar Krušovice, a. s. a Drinks Union, a. s., které jsou součástí nadnárodní společnosti HEINEKEN, hledají vhodné kandidáty na obsazení pozice:

FIREMNÍ PRÁVNÍ PORADCE

Místo výkonu práce: Praha

Požadujeme:

- VŠ vzdělání v oblasti práva.
- Min 1 rok praxe; v soukromé firmě nebo právní kanceláři výhodou.
- Znalost AJ slovem i písmem (příprava smluv).
- Mírně pokročilá znalost NJ výhodou.
- Uživatelská znalost MS Office.
- Řidičský průkaz sk.B.
- Odpovědnost, přesnost, samostatnost.
- Ochota cestovat v rámci ČR.
- Ochota učit se.

Náplň práce:

- Zaměříte se na oblast obchodního, pracovního práva, práva společnosti.
- Získáte přehled v zákonech soutěžního práva.
- Seznámíte se s existujícími smlouvami v oblasti prodeje, distribuce, nájemních vztahů a s nimi spojenou agendou. Pochopíte obchodní strategii a způsob podnikání naší společnosti.
- Budete poradcem pro personální oddělení v oblasti pracovního práva
- Budete zajišťovat rozhodování valných hromad, dozorčích rad aj.
- Vytvoříte resp. dopracujete vzory smluv a systém jejich kontroly.
- Nastavíte způsob evidence smluv, zorganizujete jejich uzavírání, sledování odchylek a smluvních podmínek

- Budete připravovat, analyzovat a připomínkovat i jednorázové obchodní smlouvy.
- Vaším úkolem bude i poskytování právních služeb v oblasti vymáhání pohledávek.
- Povedete poradenství při registraci ochranných známek
- Součástí Vaší práce bude i reporting o uzavřených smlouvách.
- V pozici právního poradce budete přímo podřízen/-a legal managerovi, zároveň budete úzce spolupracovat a podporovat obchodní, marketingový, HR tým

Nabízíme:

- Samostatnou a odpovědnou práci v nadnárodní společnosti.
- Ohodnocení odpovídající významu pozice a pracovním výsledkům.
- Možnost pracovního růstu.
- Místo výkonu práce: Praha.
- Nástup ihned.

Pokud Vás tato pozice oslovila a splňujete naše požadavky, zašlete prosím Váš strukturovaný životopis na adresu: Heineken Česká republika, a. s., Pivovar Starobrnno, personální oddělení, Hlinky 160/12, 661 47 Brno nebo e-mailem na personalni@heineken.com. Vhodné kandidáty budeme kontaktovat.

Odpovědí na tento inzerát či zasláním Vašeho životopisu a dalších osobních materiálů dáváte souhlas ke zpracování a uchování Vašich osobních údajů dle zákona č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Tento souhlas platí až do jeho odvolání.

Úspěch našich klientů mluví za nás

Hledáme do svého týmu nové koncipienty a advokáty

CV/informace: legal@bbh.eu
www.bbh.eu

Praha / Moskva / Bratislava

- Bankovní právo —
- Finanční
a pojišťovací právo —
- Kapitálové trhy —
- M&A —
- Korporátní právo —
- Soudní spory —
- Rozhodčí a jiná řízení —
- Právo nemovitostí —
- IT/IP —
- Soutěžní právo —
- Energetické právo —

KOTRLÍK BOURGEAULT ANDRUŠKO

advokátní kancelář

přijme do svého týmu

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/KONCIPIENTKU

Požadujeme vysokou úroveň odborných znalostí, vynikající znalost angličtiny, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení, profesionální vystupování, schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu, uživatelské schopnosti práce s PC.

Nabízíme zajímavou práci s odpovídajícím finančním ohodnocením, příjemné pracovní prostředí, možnost profesního růstu.

Nabídky se životopisem v českém i anglickém jazyce zašlete, prosím, faxem na číslo 224 990 001 nebo e-mailem k rukám paní Dagmar Klečkové (dkleckova@kotrlík.com), popřípadě poštou na adresu

Kotrlík Bourgeault Andruško
advokátní kancelář
Jungmannova 31, 110 00 Praha 1

Pro našeho významného obchodního partnera, prestižní renomovanou investiční a poradenskou společnost, která zakládá novou advokátní kancelář, vypisujeme výběrové řízení na pozici:

PARTNER ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

Nově vznikající progresivní advokátní kancelář bude sdružovat stávající, již dobře zavedené advokáty se svou vlastní klientelou a dále nově budovaný tým advokátů/koncipientů specializujících se na jednotlivé oblasti práva a na přidělené nové klienty.

Po uvedení do funkce bude mít **Partner** také exkluzivní možnost podílet se na nastavení vnitřních procesů a struktury AK, sestavit vhodný tým kolegů, anebo přivést do advokátní kanceláře i svůj tým současných spolupracovníků.

Partner AK bude, v součinnosti s top managementem investiční společnosti, dohlížet nad správou a realizací právních služeb portfolia holdingových firem, správou zakázek pro externí společnosti a zákazníky, bude zodpovědný za personální politiku kanceláře a za rozvoj externí klientely.

Partnerovi nabízíme:

- Zodpovědnou a vrcholovou řídicí funkci na pozici Partner AK
- Možnost vytvořit dynamický a motivovaný tým
- Motivující finanční ohodnocení odpovídající profilu uchazeče
- Možnost realizace vlastních vizí a projektů
- Příjemné a moderní pracovní prostředí v centru Prahy

Nástup možný dle dohody

Pracoviště: Praha 1

V případě, že se chcete podílet na úspěchu budoucí silné advokátní kanceláře opřené o zázemí investiční společnosti a láká Vás tato pracovní nabídka, zašlete svůj životopis prostřednictvím e-mailu na adresu: job@garris.cz.

Advokátní kancelář **Mališ Nevrkla Legal**

hledá do svého týmu právníky na pozici

Advokátní **koncipient/koncipientka**

Nabízíme

- možnost skutečně nadprůměrného a všestranného rozvoje Vašeho právního talentu
- intenzivní zpětnou vazbu v oblasti práva i angličtiny
- nadprůměrný a motivující výdělek
- práci v příjemném a stimulujícím pracovním prostředí v rostoucí firmě v centru Prahy
- samostatnost i týmovou spolupráci
- osobní přístup

Požadujeme

- vyvinutou schopnost právní analýzy (založenou na solidních znalostech z právnické fakulty v ČR)
- nadprůměrné studijní výsledky na PF
- výborná znalost angličtiny (přes 50 % práce je přímo v tomto jazyce)
- schopnost na sobě pracovat (nikoliv jen spoléhat na svůj talent)

Nabídky se strukturovaným životopisem v českém a anglickém jazyce nám prosím zasílejte spolu s průvodním dopisem (rovněž v anglickém jazyce) na adresu: eva.stockova@mn-legal.eu

Mališ Nevrkla Legal je aliančním partnerem americké advokátní kanceláře Katz, Barron, Squitiero, Faust. Zaměřuje se na poskytování právních služeb s vysokou přidanou hodnotou pro českou i mezinárodní klientelu.

Mališ Nevrkla Legal je partnerem organizace ELSA Česká republika.

ALLEN & OVERY

At Allen & Overy, we believe that how you work is just as important as what you achieve. We are looking for **TRAINEES (KONCIPIENTY)** with working experience of up to 18 months who see things differently. Ours is an organisation that thrives on the eclectic mix of personalities, backgrounds and opinions our people bring with them. It makes our Prague office an exciting and stimulating place to work where we can offer innovative, original and highly effective legal services to our clients.

Our people are a part of a global team in 34 major business centres worldwide. Could you be one of them?

We're looking for sharp minds... ...not just sharp suits

If you are interested in learning more about what we could offer you in Prague, please contact us at

recruitment.prague@allenoverly.com

Allen & Overy means Allen & Overy LLP and/or its affiliated undertakings.

LUBLAŇSKÁ 1916/17, Praha 2 – Nové Město

Nový půdní mezonet | New loft duplex apartment | **3+kk** |

119 m² - 9.500.000,- Kč (vč. DPH 10 %)

Nový půdní mezonetový byt o velikosti 119 m² s terasou, s dispozicí 3+kk, obývacím pokojem a kuchyňským koutem (Voucher na 150.000,- Kč), 2mi ložnicemi a 2mi koupelnami, samostatné WC a terasa. Byt je v dokončeném a zkolaudovaném stavu.

Zařízení bytu: dřevěné podlahy - černé Decape, dřevěné schodiště, dřevěné dveře v dezénu Wenge, v koupelnách obklady a dlažba Atlas Concodre, hydromasážní vana, sprchovací box, sanitární keramika AZZURO, baterie IB rubinetterie, kondenzační plynový kotel Junkers včetně 120 l zásobníku vody pro ohřev vody a topení, videotelefon včetně kamerového systému. **Všechny obytné místnosti jsou klimatizované.**

Exteriér: Celý byt je prosvětlen ateliérovými okny 180 x 180 cm a střešními okny Velux.

Informace o činžovním domě: Dům byl postaven v roce 1894 stavitelem T. Brožem. V roce 2008–2009

prošel dům kompletní rekonstrukcí. Spolu s výstavbou dvou půdních bytů byly zrekonstruovány společně části domu, vchodové dveře a byl postaven **nový osobní výtah Schindler. Parkování zajištěno.**

ZFP developer, s.r.o.

kancelář: Bohdalecká 8, Praha 10, tel. : +420 777 277 377

www.zfpdeveloper.cz, email: info@zfpdeveloper.cz

New loft duplex apartment with area of 119 sqm and **with terrace**; layout 3+kk (kitchenette), a living room and a kitchenette (Voucher for CZK 150,000), 2 bedrooms and 2 bathrooms, separate toilet and terrace. The apartment has been completed and approved by a building inspection. **Equipment and furniture of the apartment:** wooden floors - black Decape, wooden staircase, wooden doors in Wenge design, Atlas Concodre floor and wall tiles in bathro-

oms, hydromassage bath tub, shower bath, AZZURO sanitary ware, IB rubinetterie faucets, Junkers condensing gas boiler including 120 l feed cistern for water heating and heating of the apartment, a videophone including camera system. **All habitable rooms are air-conditioned. Exterior:** The entire apartment is brightened thanks to Velux atelier windows 180 x 180 cm and skylights. Information on the apartment building: The house has been built in 1894 by the developer T. Brož. Over a period of 2008–2009 the house has been completely refurbished. Along with construction of the two loft apartments the joint areas of the house and front door were refurbished as well and a **new passenger lift Schindler was installed. Parking ensured.**

ZFP developer, s.r.o.

office: Bohdalecká 8, Praha 10, tel. : +420 777 277 377

www.zfpdeveloper.cz, email: info@zfpdeveloper.cz

